

డిసెంబర్ 2006

Rs. 13 /-

చందమామ

60 సంవత్సరాలుగా విజ్ఞాన వినోదాలు విరజిమ్ముతున్న విశిష్ట పత్రిక!

TEST YOUR IQ

- | Which type of mosquitoes eat other mosquitoes?
- | A 11th century temple has no deity, no idol, no worship! Where is it located?
- | A temple archway has the tales from the Panchatantra sculpted on it. Where will you go to see them?
- | Which dog lived the longest in history?
- | Who or which will you associate with when you are told about Frangia?
- | Someone cut off his right hand with his left hand and went for his last battle (against the British army). Who was it?
- | Where is Asia's largest Rose Garden located?
- | What is the difference between Julemanden and Joulupukki?

If you feel you are stumped, don't worry, you'll get all the answers in Junior Chandamama December 2006 issue. Go, grab a copy!

JUNIOR

CHANDAMAMA

THE ONE-STOP COMPLETE FUN AND ACTIVITY MAGAZINE

**NOW AVAILABLE
AT YOUR NEAREST
NEWS STAND FOR
RS.15 PER COPY**

**PAY ONLY
RS.150**

**FOR ANNUAL
SUBSCRIPTION
AND SAVE
RS.30**

For Further Details write to :
CHANDAMAMA INDIA LTD.,
82, Defence Officer's Colony,
Ekkatuthangal, Chennai - 600 097.

చికున్ గున్యా డెంగ్యూ రాక్షసులను హతమార్చడానికి కత్తులు మాయండి

దోమలకు కూడా పేర్లున్నాయని మీకు తెలుసా?

ఈడిు దోవు లు - పీల్లలనూ , పేద్దలనూ ; స్త్రీలనూ ,
పిత్త ప్పి లనూ ఏకంగా అందరినీ కదలనీయ కుండా
చేసి గడగడలాడించే వ్యాధు లను కలిగిస్తిన్నారు !

* ఈడిు ఈజ్ఞ - అనే జాతి దోమలు వైరస్ను వ్యాపింపజేస్తాయి.

మిమ్మల్ని మీరు 'సంరక్షించు'కోవడానికే ఈ సమరం!

1. శరీరం వెలుపలికి కనిపించకుండా పోడమాచేత్ర ల దు న్నిలు ధరించండి.
2. శరీరంలో వెలుపలికి కనిపించే చోట మీకు అలెర్జి లేదంటే దోమల వుండు లను (వు స్కీబో రిపెలెంట్స్) రాసి కోండి.
3. నిద్రపోయే ప్పిడు తప్పిక దోవు తెరలు వాడండి.
4. ఇంట్లో అలంకారం కోసం చేపలతోడ్డె (అక్వారియం) ఉన్నట్టు ల్లు తె, కనీసం రెండు మూడు రోజులకోసారి నీళ్ళు మార్చండి.
5. ఓవర్ హెడ్ ట్యాంకులకు మూ తలు పెట్టవు ని వీ పెద్దలకు చెప్పండి.
6. ఫ్రిడ్జ్లో రెండు రోజులకన్నా ఎక్కువగా తాగునీరు ఉంచకండి. నీళ్ళ పొరబోసి, బాటిల్స్ శ్ర భ్రం చేసి తాజానీళ్ళతో నింపండి.
7. వీ రు చదువు మును గదినీ, కూర్చునే చోటు నూ శ్ర భ్రంగా ఉండు కోండి. దోమలకు చోటిచ్చే చెత్తాచెదారం చేరకుండా చూసుకోండి.

మన పిల్లల ఆరోగ్యం దృష్ట్యా మీ పత్రిక వెలువరిస్తూన్న సూచనలు.

చందమామ

సంపుటి: 59

డిసెంబర్ 2006

సంచిక: 12

ఈ నెల విశేషాలు

ఈ సంచికలో...

- * పాఠకుల లేఖలు ...06
- * ఎవరికెంత ప్రాప్తమో... ...07
- * ఎవరి బాధలు వారివి! ...12
- * రాకెట్‌లోయ - 16 ...13
- * భారత దర్శిని ...25
- * గజ్జెల సవ్యడి ...26
- * చందమామ కటుక్కు ...30
- * గుండ్రాయి కథ ...31
- * సాహితీ కదంబం ...34
- * చందమామ క్విజ్ - 11 ...36
- * విలువైన స్మారకం ...44
- * ఉప్పనీవలు ...46
- * అన్నింటికంటే నీవవుత్తి ...55
- * అజేయుడు గరుడడు! - 11...59
- * మన సాంస్కృతిక ఉత్సవాలు :
కురుక్షేత్ర ఉత్సవం ...63
- * విజ్ఞానం ... మినోడం ...
వికాసం 64
- * ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ ...66

చందస్సు బొమ్మ
(బే.కె) ...19

సేవారామ్ అదృష్టం!
...37

యువరాజు దయాగుణం!
...42

రామాయణం
(అయోధ్యాకాండ - 7)
...49

SUBSCRIPTION

For USA and Canada
Single copy \$2
Annual subscription \$20
Remittances in favour of
Chandamama India Ltd.
to
Subscription Division
CHANDAMAMA INDIA LIMITED
No. 82, Defence Officers Colony
Ekkatuthangal,
Chennai - 600 097
E-mail :
subscription@chandamama.org

చందమామ క్విజ్ - 9 (అక్టోబర్ '06)

విజేతలకు అభినందనలు

1. మెట్టు శ్రీనివాసరెడ్డి, నాయుడు పల్లె గ్రామం-523 332 (ఆం.ప్ర)
2. వై. హిమచిందు, హైదరాబాద్ - 500 044 (ఆం.ప్ర)
3. ఎం. చంద్రశేఖరరెడ్డి, నాయుడు పల్లె గ్రామం - 523 332 (ఆం.ప్ర)
4. ఎ.వి. సరేన్, హైదరాబాద్ - 500 044 (ఆం.ప్ర)

వ్యవస్థాపకులు
బి. నాగిరెడ్డి - చక్రపాణి

పరిసరాల పరిశుభ్రతే తక్షణ కర్తవ్యం

మొదట చికున్ గున్యా, ఇప్పుడేమో డెంగ్యూ వున ప్రిజలను గడగడలాడిస్తినన్నాయి. గత పే వూసిం నుంచి దాదామీఆర్ నెలలు గా ఎక్కడ చూసినా ఈ వ్యాధులే చర్చలకు కేంద్ర బిందువులు గా వూరాయి.

ఆఫీకాలో వంకరగా ఉన్న చెట్టు పేరు మీదుగా చికున్ గున్యా అనే పేరు వచ్చిందని చెబుతారు. ఈ వ్యాధి బాధితులు కొన్నాళ్ళ పాటు కీళ్ళనప్పులతో తిన్నగా నడవలేని బాధలకు లోనమౌతారు. డెంగ్యూను వైరస్ ద్వారా ప్రబలే వ్యాధిగా నిర్ధారించారు. ఈ రెండు వ్యాధులకు కూడా దోపు కాదే కారణపు ని పరిశోధనల ద్వారా తెలియ వచ్చింది. అందు వల్ల ఈ జ్వరాలు రాకుండా జాగ్రత్త పడాలంటే దోపులను నిర్మూలించడమే ఏకైక మార్గం!

దోపులు ఎక్కువ కావడానికి ప్రధాన కారకులు ఎవరు? వునవు. ఎటు చూసినా చెత్తా చెదారూపు కుప్పాయే లాచేయడం; పిరిసిరాలలో నీళ్ళ నిలవడాన్ని పట్టించు కోకపోవడం- ఈ రెండే దోమలు పెరగడానికి ముఖ్యమైన కారణాలని అందరికీ తెలిసినదే.

అందు వల్ల పిరిసిరాల పిరిశుభ్రతకు ప్రిజలూ, ప్రిశు త్వమూ కలిసేకట్టుగా యుద్ధ ప్రాతిపదికలో పనిచేయాలి. ప్రిశు త్వం అంటే ఏమిటి? వునం ఎన్నుకున్న ప్రాతినిధులు నడిచే కదా? అందువల్ల మన మందరం కూడా మన బాధ్యతలను గుర్తెరిగి నడుచుకోవాలి. పిరిసిరాలను పిరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవాలి. శుభ్రత అన్నది వున స్విభావానికి ప్రాతినిధ్యం వూత్రమే కాదు; ప్రిజారోగ్యానికి వూలాధారం అన్న నిత్యం గుర్తుంచు కుని అప్రిశుత్తతతో కార్యాచరణకు ప్రిశుకోవాలి.

సంపాదకుడు : విశ్వం

Visit us at : <http://www.chandamama.org>

పాఠకుల లేఖలు

‘పాఠకుల లేఖలు’ వు శీర్ష ప్రారంభించినందు కు “చందమామ” కు అభినందనలు . నా చిన్ననాటి నుండి వినోదంతో పాటు విజ్ఞానాన్ని అందించే “చందమామ” అంటే నాకు ప్రత్యేక అభిమానం. ‘25-ఏళ్ళనాటి చందమామ కథ’ ఎల్లప్పుడూ వు వుల్ని ఎంతగానో అలరిస్తుంది. అలాగే ‘భారతదర్శిని’ ఋతూ తో దేశంలోని చారిత్రక ప్రదేశాలను పరిచయం చేస్తున్నందు కు “చందమామ” కు ప్రత్యేక క తజ్జతలు .

- కొవ్వూరి జగశ్రీనివాసరెడ్డి, కొంకుదురు (ఆంధ్ర)

“చందమామ” ను నేను నలభైఏళ్ళ నుండి చదువుతున్నాను . నాకు యాభైఏళ్ళ వచ్చి వు సిలివాడిలా కనిపిస్తున్నా, 60 ఏళ్ళ దాటిన “చందమామ” వూ త్రం ఇంకా పిదహారేళ్ళ పిత్తు వు లాగ ఉంది. అంటే ఈ గౌరవాలన్నీ చందమామ మేనేజ్మెంట్ వాళ్ళకి మాత్రమే. ఈ చందమామ ఇలాగే వూ వు నిపు ను వు ల తరం దాటి కొనసాగాలని ఆశిస్తున్నాను . కథలు, పాటీలు అప్పటిలాగే అద్భుతంగా ప్రిపు రిస్తున్నందు కు క తజ్జతలు .

- పులిజాల రవీందర్ రావు, హైదరాబాదు (ఆంధ్ర)

చాలా సింవత్సరాల తర్వాత ఇటీవలే చందమామ చదివాను . చివరగా నేను పిన్నుండేళ్ళ వయస్సు లో చదివిన జ్ఞాపికం. నాకు కొంత చదవడం వచ్చేసిరికే అలా కూడబలు క్కుని చదవడం నేర్చుకున్నది చందమామ లోనే. చందమామ లో వచ్చే కథల కోసం. చందమామ ముచ్చటైన బొమ్మలను మళ్ళీ కాపీకొడుతూ, అవును, నాన్నను, “బాగా వేశావా?” అని అడిగే వాళ్ళం. చందమామ కోసం వైం పీల్లలు నులు గృ రం పాటీలు పిడి చదివేవాళ్ళం. తరువాత ఎందు కు ఆ అలవాటు పొల్చిందో తెలీదు . వు శీర్ష ఇన్నాళ్ళకు ‘రాకాసీలోయ’, ‘బేతాళకథలు’ చదువుతుంటే అదే అనుభూతి, అదే అనిర్వచనీయ ఆనందం. నా చిన్ననాటి స్పృహ తీరాలిని కలిసేస్తోంది. నా వు ప్పు అల్లు దవ జన్మదినానికి నాకు లభించిన ‘అపిత్రా పి కాను క’లా అనిపించింది.

- యం. ఏ. పసజ, హైదరాబాదు (ఆంధ్ర)

ఎవరికెంత ప్రాప్తమో...

కైతేపిల్ల అనే గ్రావుంలో మన్ను గంగయ్య, రంగయ్యలు ఇరువురూ భార్యలు చేసిన అప్పిడాలు, ఒడియాల పిట్టుంలో అప్పుకొని రావడం వాళ్ళ వత్తి. చాలీ చాలని ఆదాయం కారణంగా, వాళ్ళ భార్యలు ఎప్పిడ్డా అసంతప్తిగా మూడేవాళ్ళు.

ఒక రోజున గంగయ్య భార్య గౌరవ్వు నులకవుంచం వీధు వుండి వడియాల పేరు తూ, రంగయ్య భార్య రాజవ్వుతో, “చూడు, ఇప్పిడే బతకడానికి కటకటగా మూడి. రేమితు నకు పీల్చా జెల్లా పిడితే, ఈ చాలీ చాలని ఆదాయంతో ఇల్లు గడవడం ఎలా?” అన్నది ఉన్నెరువుంటూ.

“అమ్మో పురి. నాకూ అదే దిగులుగా ఉంది. మనమగవాళ్ళకు వేరే ఏదైనా మంచి ఉద్యోగం మూడే తప్పి, లేకపోతే వుండు వుండు చాలా ఇబ్బందుల్లో పడితాం,” అన్నది రంగయ్య భార్య.

తరవాత వాళ్ళిద్దరి వుద్యా ఇలాంటి సింభాషణ జరుగుతూ ఉండేది. ఈ పరిస్థితుల్లో, రావూరి జమీందారు, మొక్కుతీర్చుకోవడానికి శ్రీశైలం వెళ్ళుతూ, ఆ రాత్రి గ్రామ శివార్లలో విడిది చేస్తారన్న వార్త తెలిసింది. వేకువ జావునే ఆయన ప్రియాణం కొనసాగిస్తారనీ, రాత్రి భోజనానికి వుండు ఆయన దర్శనం దొరుకుతుందనీ, గ్రావుంలో చెప్పుకోసారు.

“వునవు గవాళ్ళ జమీందారు దర్శనం చేసి కుని, ఏదైనా ఉద్యోగం సంపాదించ గలిగితే, వునకష్టాలు తీరిపోతాయి!” అనుకున్నార గౌరవ్వు, రాజవ్వులు. ఇద్దరూ తవు తవు భర్తలతో, “రాత్రి వీరు జమీందారు గార్ని కలుసు కుని, దివాణంలో ఏదైనా ఉద్యోగం సింపాల్పించుండి,” అంటూ గట్టిగా చెప్పేసారు.

“అప్పిడాలు అప్పుడానికి పిట్టుం వెళ్ళి సాయం త్రానికి తిరిగిరా లేక పోతే, జమీందారు

గార్ని దర్శించలేను . అందు వల్ల, ఈ రోజు పట్టున వెళ్ళును ,” అన్నాడు గంగయ్య భార్యతో.

“గంగయ్య పట్టున రాడట! నేను పూత్రం వెళతాను . చీకటి పడకుండా తిరిగి వచ్చేస్తాను ,” అంటూ, అప్పుడాలసంచీనెత్తిన పెట్టుకుని బయల్ పడ్డాడు రంగయ్య.

రంగయ్య పట్టునలో సాయంత్రానికల్లా సంచీలోమన్న అప్పిడాలు అప్పేసీ తిరుగు దారిపట్టాడు . త్వరగా గ్రామం చేరాలని అతడు అడవిలోని ఒక అడ్డదారిన నడుస్తూండగా, పేద పెట్టున వర్షం ఆరంభమైంది. దానితో పాటు చీకటి కమ్మతూండడంతో, పూరంగా నక్కలా, ఇతర అడవి జంతు మఱా అరుపులు మొదలయ్యాయి. రంగయ్య భయంతో నలుదిక్కులా పూసీ, దారి పక్కన పాడు పడిన

ఒక అప్పువారి గుడి కనబడడంతో, గబగబా అక్కడికి చేరి, బయల్ పడిన భక్తితో రెండు చేతులూ జోడించాడు .

ఇంతలో, “రంగయ్య, బామ్మనా?” అంటూ గుడిలోంచి, ఒక శ్రావ్యమైన కంఠ స్వరం వినిపించింది.

రంగయ్య నిర్భయంతో, “నువ్వెవరివి, తల్లీ! ఈ గుడిలోని అప్పువారి దేవతవా?” అని అడిగాడు .

“ఈ గుడిలో కొంతకాలంగా అప్పువారు లేరు . నేను శిథిలావస్థలో మన్ను గుడులా, ఆలయాలు సందర్శిస్తూ తిరిగే దేవతను . నీ భక్తిభావం నాకు సంతోషం కలిగించింది. నీకో మరు ఇవ్వదలిచాను , కోర్ కో!” అన్నది అద శ్వదేవత.

“నా మీద దయ చూపినందుకు, వెయ్యి దణ్ణాలు , తల్లీ! విషి సిర్పాలూ , భయంకరమైన అడవి పు గాల అరుపులు , ఈ చీకట్లో చిక్కుకు పోయాను . నన్ను పుంగా ఇల్లు చేర్చు,” అన్నాడు రంగయ్య.

“వెళ్ళిరా! నీకలాంటి ప్రమాదం కలగదు ,” అన్నది అద శ్వదేవత సమ్మతం .

ఆ విధంగా పుంగా ఇల్లు చేరాడు రంగయ్య. అంతలో గంగయ్య అక్కడికి వచ్చి, “పు ను జవ్వీందారా ను కలవాలి కదా! ఇంత ఆలస్యంగా వచ్చావేం? వేగిరం బయల్ పడ్డారు ,” అన్నాడు .

అప్పిడు రంగయ్య, అడవిలో జరిగిన దంతా చెప్పి, “ఇంకా ఆలస్యమై ఉండేది. ఆ

అద శ్వదేవత వరం మిథ్యానోవుంగా ఇల్లు, చేరాను,” అన్నాడు.

“అలాగా!” అంటూ భర్తగుంగయ్యపిక్కనే మళ్ళీ గొరవ్వు తలవై పీండి. పొమాగంట తర్వాత రంగయ్య, గంగయ్య జవ్విందా రున్న పూసంపు కు కదలబోతున్నంతలో ఆమె, పేడ్లగా అరిచి, పిక్కనేమళ్ళీ సులక పుంచం వీడవాలి, విలవిలలాడిపోతూ, భర్తతో, “నన్ను వెంటనే పట్నం వైద్యుడి దగ్గరకు తీసుకు వెళ్ళకపోతే, నీకు దక్కను,” అన్నది.

గుంగయ్య కంగార పిడి పిల్ల గున వెళ్ళి బాతు గబండిని తీసి కువచ్చాడు. ఆయనా, రంగయ్య కలిసే గొరవ్వున బండిలో పిడు కో బెట్టారు.

“నేను కూడా నీకు సాయంగా వస్తాను, గంగయ్య!” అన్నాడు రంగయ్య.

“వడ్లన్నయ్యా! నువ్వు మ్మాజవ్విందా రు గారిని కలవాలిగదా,” అన్నది గొరవ్వు ఆయాసి పిడుతూ.

తర్వాత, బండి అడవిని సివ్వి పీంచగానే, గొరవ్వు లేచి కూర్చున్నది. ఆమె బండివాడికి బాతు గల్లు చ్చి పిరాసీంది.

ఇదంతా వింతగా పూ స్త్రిన్న గంగయ్య, ఆమెను, “ఇక్కడ దిగడం చేనికి? నీగుండె నోప్పి ఎలామాది?” అని అడిగాడు.

“గుండెనోప్పి లేదు, వల్లకాథూ లేదు! ఆ వెర్రెబాగుల రంగయ్య, అద శ్వదేవతను పినికి పూలినవరం కోరాడు. అతగాడికి అంతే ప్రాప్తిం పురి! పూ స్త్రిండు, నేను పున జాత

కాలు వూర్చేస్తాను,” అన్నది గౌరవ్వు ఎంతో ధీమాగా.

వాళ్ళు పిత్త తూలేస్తూ, అవ్వవారి గుడిని చేరేసిరికి అర్ధరాత్రి అయింది. గౌరవ్వు గుడి వుండు నిలబడి చేతులు జోడించి, “తల్లీ! కనబడని దేవతవూ! నాకూ ఒక వరం ఇవ్వు,” అంటూ పేదగా గొంతెత్తి వేడుకున్నది.

“నోరే విడిచి అడిగామకదా, నీకూ వరం ఇస్తాను,” అన్నది అద శ్వదేవత నవ్వుతూ.

“తల్లీ! నేను వున్నా లో ఏం అనుకుంటే అది జరిగిపోయే వరం ఇవ్వు,” అన్నది గౌరవ్వు.

“వరం ఇచ్చాను, ఇకవెళ్ళు! నేనూ మరొక గుడిని సందర్శించేందుకు వెళుతున్నాను,” అన్నది అద శ్వదేవత.

గౌరవ్వు ఆనందంతో పొంగిపోతూ, “ఈ కటిక చీకటిలో బుద్ధిమంతువాళ్ళవరూ ఇంటి దాకా నడిచి వెళ్ళారు. దేవత ఇచ్చిన వరం మూడికదా!” అని భర్తతో అంటూ, కళ్ళు పూసి కుని వున్నా లో, “వేం కళ్ళు పూసి తెరిచేలోపల వూ ఇంటి వుండు మూడాలి!” అనుకున్నది.

ఆ వుర్రేణం భార్య భర్త లిద్దరూ, వాళ్ళ ఇంటి వుండు న్నారు. అసిరికే రంగయ్య, జవ్వీందార న్న వూసీ తిరిగి వచ్చాడు. ఉల్లాసింగా మన్న గౌరవ్వుతో, “నాకు జవ్వీందార దివాణం ఉద్యోగం దొరికింది. ఇంతకూ, నీ గుండెనొప్పి ఎలా మూడి, చెల్లెల్లా?” అన్నాడు.

“నా గుండెనొప్పి మాటకేంగాని నీకు జవ్వీందార దగ్గర బండవాకిరీ చేయాలని రాసే పేట్టిమన్నది. వూకా ఖర్చు పట్టలేదు. నేను అద శ్వదేవత న్నంచి అద్భుత వరం సింపాల్సింపాను,” అన్నది గౌరవ్వు ఎంతో గొప్పగా.

“అమా! పురి, ఎవరికెంత ప్రాప్తమో అంతే దక్కుతుంది. ఇంతకూ న్న మ్నదేవత న్నంచి సింపాల్సిందిన వరం ఏమిటి?” అని అడిగింది, పిక్కనే మన్న రంగయ్య భార్య రాజమ్మ.

“నేను వున్నా లో ఏమి న్నకుంటే, అది జరిగే వరం! ఇంతకు వుండు అడవిలో మన్న వేం, రెప్పపాటు కాలంలో, వూ ఇంటి వుండు మూడాలని కోర కున్నాను. అనుకున్నది అరాలా జరిగింది,” అన్నది గౌరవ్వు ఆనందంగా.

గంగయ్య, భార్య అనందానికి అడ్డు పిడుతూ, “కళ్ళు పూసీ తెరిచేలోపల ఇంటి పుండుండాలో అని పినికిపూలినవరం కోరి, దేవత ఇచ్చిన వరాన్ని పృథా చేశావేమో అన్న అన్న పూనం, నాక్కలు గుత్తున్నది. ఇకప్పేసీ పున్ను లో అన్న కున్నవేసీ జరక్కపోవచ్చు!” అన్నాడు దిగులుగా.

భర్త చెప్పిన దాంట్లో ఏదో వాస్తవంమళ్ళు దన్న కున్న గొరవృత్తి, ‘నిజంగానే ఇక వరు పిని చేయదేమో! అనుకున్నవి జరగవేమో!’ అని పున్ను లో ఆందోళన పిడుతూ, ‘పేక్కి పూత్రం బింకంగా, “పూడు, నా వర పుపీపు! పున్న పేంకుటిల్లు పేద్ద భవంతి అల్లు పొవాలి,” అని పున్ను లో ఒకటికి రెండు సార్లు అన్న కు న్నది. ఐతే, పేంకుటిల్లు, పేంకుటిల్లుగానే మూడి పొల్లుంది. భవంతిగా పూరలేదు! దాంతో అందరికీ గొరవృత్తి చేసిన పొరబాటు తెలిసీపొల్లుంది.

పుత్ర నాథ రంగయ్య సాపూవులు పిర్లు కుంటూ పుత్రుడితో, “గంగయ్య, యే పూ పియ్యాణం,” అన్నాడు.

“వెళ్ళిరండి రంగయ్య. నిన్నరాత్రి నీతో వచ్చి జమీందారును కలుసుకుని ఉంటే, ఇప్పిడుత నేను కూడా నీతో పాటు బయలుదేరేవాణ్ణి. అల్లునా, నేను ఇక్కడే ఆస్తిలు పిడాలని ఉన్నది. ఎవరికెంత ప్రాప్తమో ఎవరూ చెప్పలేరు కదా!” అన్నాడు గంగయ్య.

“ఎందుకలా బాధపడతామంగంగయ్య. నేను వెళ్ళి ఉద్యోగంలో చేరాక, పట్నంలో నీకొక కొరాణా దుకాణం ఏర్పాటు చేస్తాను. వ్యాపారుల చేసుకోవచ్చు. పున్న ఆడవాళ్ళిద్దరూ ఇన్నాళ్ళిక్కడ అక్కాచెల్లెళ్ళలా ఉన్నారు కదా, మీరూ పూతోరండి,” అన్నాడు రంగయ్య.

ఆ పూట ఎంటూ అక్కడికి వచ్చిన గొరవృత్తి, “అత్యాశకు పొల్లు వచ్చిన అవకాశం జార విడుపు కున్నాను. అద ప్లింట్లో పుమ్మల్ని పుంచి పొవాలను కున్న నాకు, అద శ్వదేవత పుంచి గుణపాతం నేర్పింది. నీవు పు ఈ జన్మకు పురిచిపొవు అన్నయ్య,” అన్నది.

రంగయ్య పుత్రుడి చేతిని ఆప్యాయంగా పిట్టకున్నాడు. గంగయ్య, గొరవృత్తి రంగయ్య కేసీ క తజ్జతగా పూశారు.

ఎవరి బాధలు వారివి!

చిలకలపై డిజిటీలండ్రాగి దివాణంలో వెసిచేసి ఉద్యోగంలో సెలవు కుపూర్ణం, పునోపాధి అనే ఇద్దరు యువకులు ఉండేవారు. వారిద్దరినీ ధ్యానించుకుంటూ ఏర్పడి క్రమంగా పునోపాధి పునోపాధి.

రోజూ సాయంత్రం వేళ గోవిందయ్య అనే తిను బండారాల వ్యాపారి దివాణం దగ్గరకు వచ్చేవాడు. చాలా పుండి ఉద్యోగం అతడి దగ్గర, అరిసేలు, లడ్డు, గారెల్లాంటివి కొని తినేవారు. పునోపాధి పూత్రం ఎన్నడూ కొనేవాడు కాదు. పునోపాధి డికి పూత్రం రోజూ కొనుక్కుని తినడం అలవాటు.

పునోపాధి తరుచూ, “నువ్వెప్పుడూ కొనవేంటి?” అని సుకుమారుణ్ణి అడుగుతూండేవాడు. దానికి పునోపాధి, “ఉదయం కత్తిమీసా తిని వస్తాను. పునోపాధి ఎలాగూ భోజనానికి వెళ్ళాను గదా. ఇంకేం తినగలను!” అనేవాడు.

“అలాగా, అదే పైవంతు డివి! నీ భార్య ఉదయం లేచి వండిపెట్టుతున్నది. నా భార్య బాధ పొందేస్తేగాని లేవదు. ఈ విషయమై మా మధ్య గొడవలు జరుగుతుంటాయి,” అని చెప్పాడు పునోపాధి. దానికి, “ఎవరి బాధలు వారివి!” అంటూ ఉండేవాడు పునోపాధి.

పునోపాధి ఇలా అన్నప్పటికీ, పునోపాధి డికి ఎక్కడలేని ఆశ్చర్యం కలుగుతుండేది.

ఒకనాడు పునోపాధి, పునోపాధి డికి, “రేమిటా మిక్కిలి రోజూ ఉదయం రా. ఇద్దరం ఫిలహారం చేసి దివాణానికి బయల్ పడదాం,” అన్నాడు.

పునోపాధి పునోపాధి, పునోపాధి డికి వచ్చాడు. పునోపాధి డికి భార్య ఎంతో పునోపాధి పునోపాధి కుర్చీమని, “ఫిలహారం తెస్తాను,” అంటూ, గారెలు, బూరెలు తెచ్చి, భర్తకూ అతడికి వడ్డించింది.

ఒక గారె పునోపాధి పునోపాధి భయం భ్రాంతుడైపోయాడు. ఇటు కప్పు క్కలా మూడి నవలబోతే పిత్తం జిమ్మిస్తున్నాయి. పునోపాధి పూత్రం తాపెగా వాడిని నవలించేటట్లు కత్తి కుక్కున్నాడు.

ఇద్దరూ దివాణానికి బయల్ పడదామని. దారిలో పునోపాధి, పునోపాధి, “ఎలామాది ఫిలహారం?” అని అడిగాడు. “పునోపాధి పూ, ‘ఎవరి బాధలు వారివి!’ అని ఎందుకంటావో ఇప్పుడు అర్థమైంది!” అన్నాడు పునోపాధి ఉన్నప్పుడు పునోపాధి.

రాకాసిలోయ

16

[ఇద్దరు కోయిల వసులు తోడు గాబులు లు దేరిన కేశమతూ , అతిడి అను చరలూ , అత్యంత చాక చక్యంతో బ్రహ్మహిర సేన్యకుల కను గప్పి, ఒక కొండ సోరంగం నుంచి ప్రవహిస్తున్న నదీ జలం ద్వారా, అక్కడి నుంచి ఒక జలపాతంలోకి దూకి, సుర రోతంగా నది అవలి తీరానికి ఉదసాగారు . కాని, వాళ్ళ నదీ తీరాన్ని చేరు తూనే, దాని ఒడ్డున కొందరు ఆటవికుల్ని చూశారు . తరవాత-]

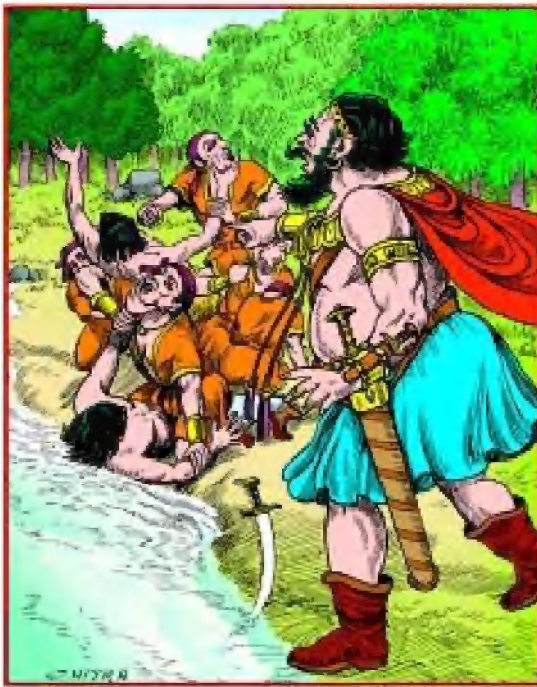
నది ఒడ్డున నిలబడి తవు కేసు చూస్తున్న ఆటవికుల్ని చూస్తూనే, కోయిల వసులు కీచువున్నారు . ఆ ఆటవికులు తవు జాతి వాళ్ళ కాదు. వాళ్ళకూ తమకూ జాతివైరం మన్నది. తావు వాళ్ళ కంటబడటం అందే పొరు తప్పిదు . జలపాతంలో నుంచి నదిలోకి పడినప్పిదు , తవు ఆయిల ధాలన్నీ-ఒక కత్తి తప్పి-నీటిపాలెగువి.

“జ్యేష్ఠా, కనిష్ఠా! ఏ ఆయిల ధాలన్నీ సుర రోతంగా మన్నావా? ఈ ఆటవికులు శత్రు మతో, విత్రు లో తెలియటం లేదు. వాళ్ళు మొత్తం

బదుగురికన్న ఎక్కువ లేరు . పొరు తప్పిక పాతే, వున ఆయిల ధాలే వునకు రోణ!” అన్నాడు కేశమతీ వునలితండ్రి.

కేశమతూ , జయిల వుల్లా కూడా తవు నదు వుకు వేలాడు తున్న కత్తులు తప్పి, సిర్వం పొగొట్టుకున్నారు . ఒడ్డున నిలబడి తవు కేసీ చూస్తున్న ఆటవికుల దగ్గర బాణాలు నుట్టులేమా అలాంటి పిరిస్థితిలో తవు సు వాళ్ళ చూరానుంచి ఏవీ చెయ్యలేరు.

జయిల వుల్లా, కేశమతూ ఇలా ఆలోచిస్తూ కాళ్ళకు నేల తగలగానే, ఈతవూని, ఒడ్డు

కేసీ నడవసాగారు . అంతలో అటవికుల్లో ఒకడు వెనుదిరిగి పెద్దగా కేక వేశాడు. ఆ వెంటనే ఒక పేద్రాతి చాటు నుంచి మితిచర్యం తలకు కట్టుకునిమళ్ళు, ఒకస్థిలకాయుధు అక్కడికివచ్చాడు . అతడి ద స్త్రీ నీటిలో నుంచి ఒడ్డుకు వస్తినన్న కేశవమూ వాళ్ళ వీధ పడింది. వెంటనే అతడు అదిరిపడుతూ, “అయ్యుధుగ్రుత జనా జట్టిల్లాంటివెధవలు! వీళ్ళందర్నీ పట్టుకోవటం వునవల్ల ఎలా అమవుంది? వాళ్ళన కూడా కేకవేయండి!” అన్నాడు .

“జ్యేష్ఠా, కనిష్ఠా! ఈ ధుర్మార్గుల పని వీధు చూడండి. ఈలోపల వీళ్ళకు సిహాయం వచ్చే ఆ నీవుల్ని వేపు పిరలోకయాత్రకు పంపితాం,” అంటూ పుసిలివాడు ఒడ్డు వీధికి ఎగిరి చెట్ల కేసి పరిగెత్తాడు. అతడికి వెనకగా కోయయ్య వకులు కూడా చేరి

కత్తులు ధూనిలోపేలే అటవికులు అయ్యుధుగ్రుత వాళ్ళ వీధికి ఉరికాదు. స్థిలకాయుధు అట్లా ఇటూగెంతుతూ, రొప్పుతూ, “మంచి గిత్తల్లాంటి కుర్రాళ్ళు. కాళ్ళూ చెయ్యూ విరిచారో, వీ ప్రాణాలు తీస్తాను. ఒక్క గాయం కాకూడదు, ఒక్క దెబ్బ తగలకూడదు. జాగ్రత్తగా పట్టుకోండి,” అని అరసాగాడు .

అటవికులు అయ్యుధుగ్రుత సుడిగాలిలా వచ్చి వీధ పడిటంతో, కేశవమూ, జయపుల్ల కూడా ఆత్మరణకు తవు కత్తులు ఉపయోగించే అవకాశం లేకుండా పోయింది. వాళ్ళ అటవికుల్ని ఎదుర్కొని పీడికిళ్ళతో పోతున్నా, కాళ్ళతో వాళ్ళ దొక్కల్లో బలంగా తన్నసాగారు . అటవికులు వూత్రం వాళ్ళన తిరిగి బలంగా కొట్టకుండా, కాళ్ళ పట్టుకుని కింద పడవేసుండు కు ప్రియ త్నించారు . కొద్ది నిమిషాల్లో వాళ్ళ ప్రియ త్నం ఫిలింబింది. కేశవమూ, జయపుల్లనూ ఇద్దరేసి కాళ్ళ పట్టుకుని కిందకు పడదనీ, తాళ్ళతో వాళ్ళ చేతుల్ని బిగించి కట్టారు .

పుసిలివాడూ, కోయయ్య వకులూ పిరిగెత్తినచెట్లప్రాంతాన్నుంచి పేద్రగా అరపిల్లా, పేడబొబ్బలూ విసిపించసాగినై. “అవసరం అయ్యితే చంపింది. కాని, ప్రాణాలతో పారి పోనీకండి!” అంటూ ఒక కంఠం భీకరంగా గుర్తిస్తున్నది. తన తండ్రి, కోయయ్య వకులూ ప్రిహదంలో చిక్కుకున్నారని కేశవమూ గ్రహించాడు . కాని, తన ఇప్పిత్త నిస్సిహాయుధు ...

అటవికుల నాయకుడైనస్థిలకాయుధు చేతులు కట్టబడిమళ్ళు కేశవమూ, జయపుల్లనూ పిరిగా చూస్తూ, “దుక్కల్లాంటి

కుద్రాళ్ళీ! నా నొక్క అల్లుడు గురినీ వట్టి
చేతులతోనే చావ చితకొట్టావు!” అంటూ
నవ్వుసాగాడు.

“నూ కత్తులు నూ కిచ్చి, నీ నొకర్నా న ప్రస్థ
కూడా రుండి, పొరాడదాం!” అంటూ కేశవత
పిఠిలాగా గర్జించాడు.

స్థూలకాయుడై ఆ పూటలకు నమస్తా,
 “కత్తుల్లా, బాణాలూ ఉపయోగిస్తే ఎవరో
 ఒకళ్ళు చావక తప్పివు. చాలా ధననష్టం!”
 అన్నాడు.

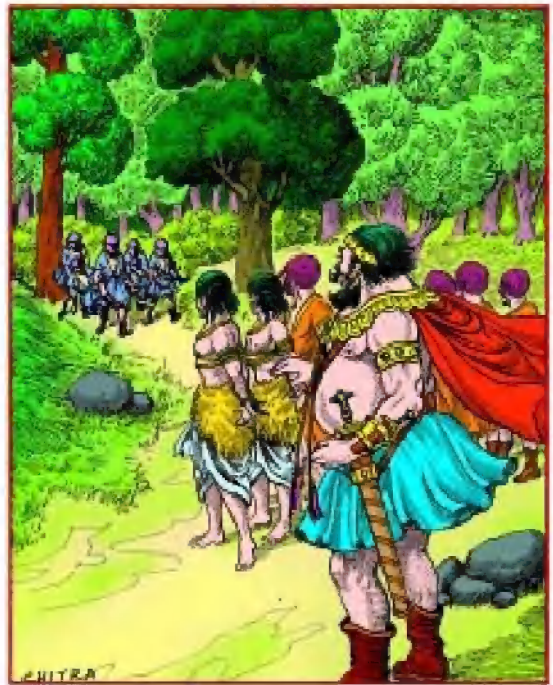
కేశవతూ, జయ పుల్లావు ఖమ్మ ఖాల్
 చూసి కున్నావు. వాళ్ళకాణంలోనే తావు
 ఎలాంటిదుర్మార్గుల చేత బండి చేయ బడ్డారో
 అర్థమైంది. వీళ్ళు పుస్తకం పట్టుకుని
 బానిసలుగా అమ్మనరహాసిరానిలు!
 అందుకే తమను ఎవూత్రం గాయపెరచ
 కుండా జాగ్రత్తగా పట్టుకున్నావు.

“వూ అయ్య ఏవులు నట్టు? అక్కడ అంతా నిశ్శబ్దంగా మన్నదే!” అన్నాడు కేశ మణ్ణ అప్పుడుగా.

జయ పుల్ల నెస్సి హిగా తలాడిస్తూ “వీ
అయ్యో, ఆ కోయ్య వకులూ కూడా వున
లాగే ఈ ధర్మార్థ లికి దొరికిపోయి మూటార,”
అన్నాడు.

చెట్ల ప్రాంతం నుంచి హఠాత్తుగా పేదల
చామణీక వినిపించింది. అందరూ అటు కేసీ
తలలు తిప్పారు. చూస్తూండగానే నలుగురు
ఆటవికులు తమ అనుచరు లిద్దరిని తలా,
కాళ్ళ పిట్టకుని మోసుకుంటూ అక్కడికి
వచ్చారు. స్థిరలకాయుధు వాళ్ళు చూస్తూనే
పిట్టకొరికి, “రెండు చావులా? వీళ్ళ తోటి

చరిత్రనూమ

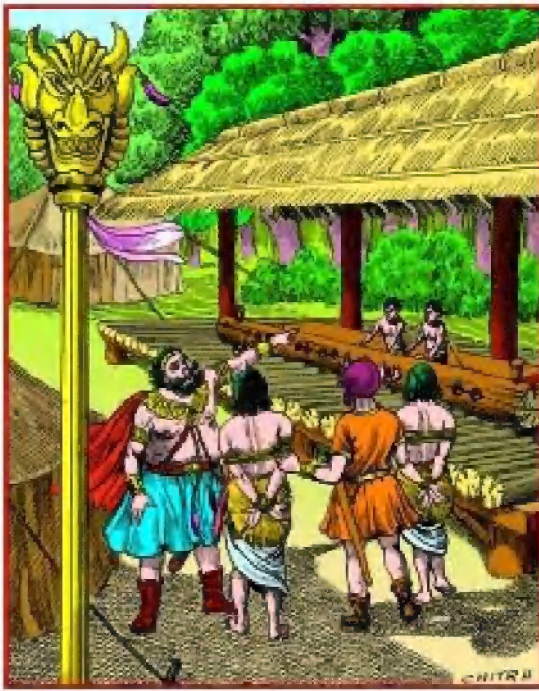

వాళ్ళు, అమ్మగ్గరూ ఏవుయ్యారు?" అని ప్రశ్నించాడు.

“అయ్యో, వాళ్ళను గాయపరచకుండా పట్టుకుందావుని బ్రయత్నిస్తా, ఆ ధర్మార్థాలు తను దగ్గరనున్న కత్తుల్లో, ఈ ఇద్దర్ని నరికారు, పురిద్దర్ని గాయపరిచారు. వాళ్ళి నది ఒడ్డునే పిడిపొరిపొతూంటే, పున వాళ్ళి తరువులూ పరిగెత్తారు,” అని చెప్పాడు ఆటవికులో ఒకడు.

స్థూలకాయుధ పట్టరాని కోపంతో గున్న ఏనుగులా నిలువెల్లా వణుకుతూ, “మన వాళ్ళు నలుగురు చూసి, ఇద్దర్ని పట్టుకున్నావు న్నమాట! అంటే రెండు జీవాలు నష్టం! ఇలా అయితే వ్యాపారం సాగినట్టే ఛీ, శ్రంత ల్లారా!” అంటూ గంతు లేచాడు.

అతడి అనుచరులు కానిహితలల
వంచుకున్నరుకుని, తరవాత వెల్లిగా

“అయ్యా, ఆ గాయపిడ్డ ఇద్దర్ని కూడా మోసుకు పోవాలిగదా, వీళ్ళను కాస్త తోడ రవ్వున వు నండి,” అంటూ కేశవయ్య, జయ వుల్లనూ పిట్టకున్న వాళ్ళకేసి చూశాడు .

ఈ వూటల్లో స్థిలకాయుడు గూటాయా ఎగిరిపడి, నిప్పులు చెరిగే కళ్ళతో, తమ నొక్కల కేసి చూస్తూ, “పురు చేసిన వెధవ పనికి, వు రికొందరు తోడు కూడా కావాలా? ఆ గాయ పిడ్డ పీరికికుంకలు , గు డారాం దగ్గిరికి నడిచి రాలేరా?” అని కేశవు పేట్టాడు .

“వాళ్ళ బాగా గాయపడ్డారు . ఒకడి గొంతు లో కత్తిచెబ్బ తగిలింది, రెండోవాడికి డొక్కల్లో కత్తిపాటు పడింది. ఇప్పిడో ఇంకా సాపిటికో అంటు న్నారే ...”

నొక్క వూట పై రైదేయ కవులందే స్థిల కాయుడు కీవు గొంతు తో పేడ్దగా అరిచి, “చచ్చినవాళ్ళనూ , చామాబతు కుల్లో మళ్ళ

వాళ్ళనూ పోషించటానికా నేను వ్యాపారం చేస్తున్నది? ఈ శవాలనూ , ఆ గాయపిడ్డ వాళ్ళిద్దర్ని నదిలోకి విసిరేసి, వేగిరం రండి. ఈ నెత్తురు వాసనకు ఇక్కడికి సింహాల మంద వచ్చినారావోచ్చు,” అన్నాడు .

“ఛీ, ను మ్మావు నిపీవ కామూనరరూ పి రాస్సి డివి! ప్రాణాలతో మళ్ళీ వాళ్ళను నీటి లోకి తోల్చింపు తావా?” అంటూ కేశవయ్య బిగ్గరగా కేశపేట్టి, తన చేతి కట్లను తెంపు కు నేంపు కు ప్రియ త్నించాడు .

కేశవయ్య ఛీత్కారం వింటూనే స్థిలకాయుడు చిరు నవ్వునవ్వి, “కొన ఊపిరితో కొట్టువు ట్టాడు తూండేవాడు , నేల పు డ చ్చునేం, నీటిలో చస్తేనేం? పైగా నెత్తురు చూశానో నా హి దయం తల్లడిల్లిపోతుంది. నాది చాలా మెత్తని మనుసు. మీకు ఒక్క చెబ్బ తగలకుండా, చిన్నగాయం కాకుండా ఎంత జాగ్రత్తగా పిట్టకున్నానో చూశారు గదా?” అన్నాడు .

ఆ నరరూపిరాస్సి డి వూటలకు ఏవు ని జవాబు చెప్పాలో కేశవుడికీ, జయమల్లుకూ అంత్రు పిట్టలేదు . తమకేనాడైనా అవకాశం దొరికితే, వాణ్ణి నిలు మూ చంపాలని వాళ్ళు నిశ్చయించు కున్నారు . స్థిలకాయుడు తన నొక్కలను హేచ్చరించి బయలు దేరాడు . ఒక గంట కాలం అడవిలో నడిచిన తరవాత అందరూ , పేడ్డపేడ్డ గు డారాలు న్న ఒక చోటు కు చేరారు .

“పిళ్ళిద్దర్ని ధుంగకు బిగించండి. ఆ తరవాత మీలో ఇద్దరు బయలుదేరి వెళ్ళి, ఆ పారిపాలు నవు గ్గరూ ఏవు యా రో, వాళ్ళ

వెంటబడ్డవాళ్ళేవు యో యోతెలుపు కురుండి,” అన్నాడు స్థూలకాయుడు . కేశవణ్ణీ, జయపుల్లూ నొకరినొక పొడవాటి ధుంగకు మన్నుకంతల్లో కాళ్ళ పేట్టించి, దానికి అటూ ఇటూ మన్ను రంధ్రాల్లో కొయ్యవేకులు దిగకొట్టారు . వాళ్ళిద్దరి కంఠాలకూ ఇనపి పట్టెడలు బిగించి, వాటిని కలుపితూ ఒక గొలుపు కట్టారు . వాళ్ళిద్దరి పక్కనా పురి కొందరు ఇలాంటివాళ్ళే మన్నారు .

“వునం ఎంత చిక్కులోపిడ్డాం! వున బతుకు పిశుమూ కంటె హెనం అల్లు పొల్లుందే, కేశవా!” అన్నాడు జయపుల్ల ఎక్కడలేని దిగులుతో.

“అధైర్యపడకు వుల్లూ! వునం పారి పోయేందుకు అవకాశం చిక్కకపోదు . నా

అదుర్దా అల్లా, వూ అయ్య ఏవు యోడ నేదే!” అన్నాడు కేశవణ్ణు .

ఆ పిగలంతా గడిచి చీకటిపడే లోపల స్థూలకాయుడు ; కేశవణ్ణూ , జయపుల్లూ మన్ను చోటుకు నాలుగైదుసార్లు వచ్చాడు . వాళ్ళ యోగక్షేమాలను గురించి కన్నుతండి కన్ను ఎక్కువగా విచారించాడు . తన నొకరి వేతవుంచి అహారం పేట్టించాడు .

“వీళ్ళిద్దర్నీ వున కన్నబిడ్డల్లాగా చూపుకో వాలి . వీళ్ళ అరుగురువు ను పులపేట్టు . ఆ చచ్చిననలుగురి ధరా, వీళ్ళధరా... ఎంత లేదన్నానూ రు బంగారుకాసులు పుట్టితే తప్పి నాక్కలిగిన నష్టం పై డదు . ఇంతకీ, ఆ పారిపొల్లిన పుగురు ధర్మార్థాలూ, వాళ్ళ వెంటబడిన చవటలూ, వాళ్ళందర్నీ వెతక

పొల్లు న ఇద్దరు శ్రంథలూ ఏవుల్లు నట్లు?” అంటూ స్థిలకాయుధు తన నౌకర్ల మీద విరుచు కుపిడ్డాడు.

చీకటిపడిన కొద్దిసేపటికి ఏడు పిల్లూ, పూలుగులతో స్థిలకాయుడి నౌకర్లు పిదివుంది గుడారాల దగ్గరకు వచ్చారు. వాళ్ళు చామబాతు కులవు ధ్యమన్న తవు అనుచరులద్దర్చి మోసుకువచ్చారు.

వాళ్ళ రావటం చూస్తూనే స్థిలకాయుధు పేద్ద కొరడా ఒకటి తీసి కుని, రొప్పితూ, కేకలు పేడుతూ వాళ్ళను సిప్పిపించి, “అముగ్గురెక్కడ? ఈ ఇద్దరూ ఎందు గాయ పిడ్డారు? వెళ్ళిన వాళ్ళంతా తిరిగి వచ్చినట్టు లేదే!” అంటూ కొరడాతో వాళ్ళను బాదాడు.

ఆ దెబ్బలకు నౌకర్లు లబోదిబోవుని, “అయ్యా, అవుగుగ్గులూ వూలోవు రొకణ్ణి చంపి, అరణ్యంలోకి పారిపాయారు. ఆవు సిలివాడు వునిషి కాదు; వునిషిరూపిం ఎత్తినరాసివుడు. వాడి కత్తి సామూ.... వాడి ధాటి...” అంటూ పేద్దగా బామరువు న్నారు.

“మీ చచ్చు వెధవలంతా చేరి నన్ను వుంచారు! రెండు జవూ, ఆరు ఖరూ.

ఇలా అల్లుతే ఇక వ్యాపారం సాగినట్టే. ఇప్పిడా ఇద్దరికీ నూటపాతిక బంగారు కాసి లొట్ట తప్పి, అసిలు గిట్టుబాటు కాదు,” అంటూ స్థిలకాయుధు కొరడా గాలిలో తిప్పితూ కుప్పిగంతులు వేయ సాగాడు.

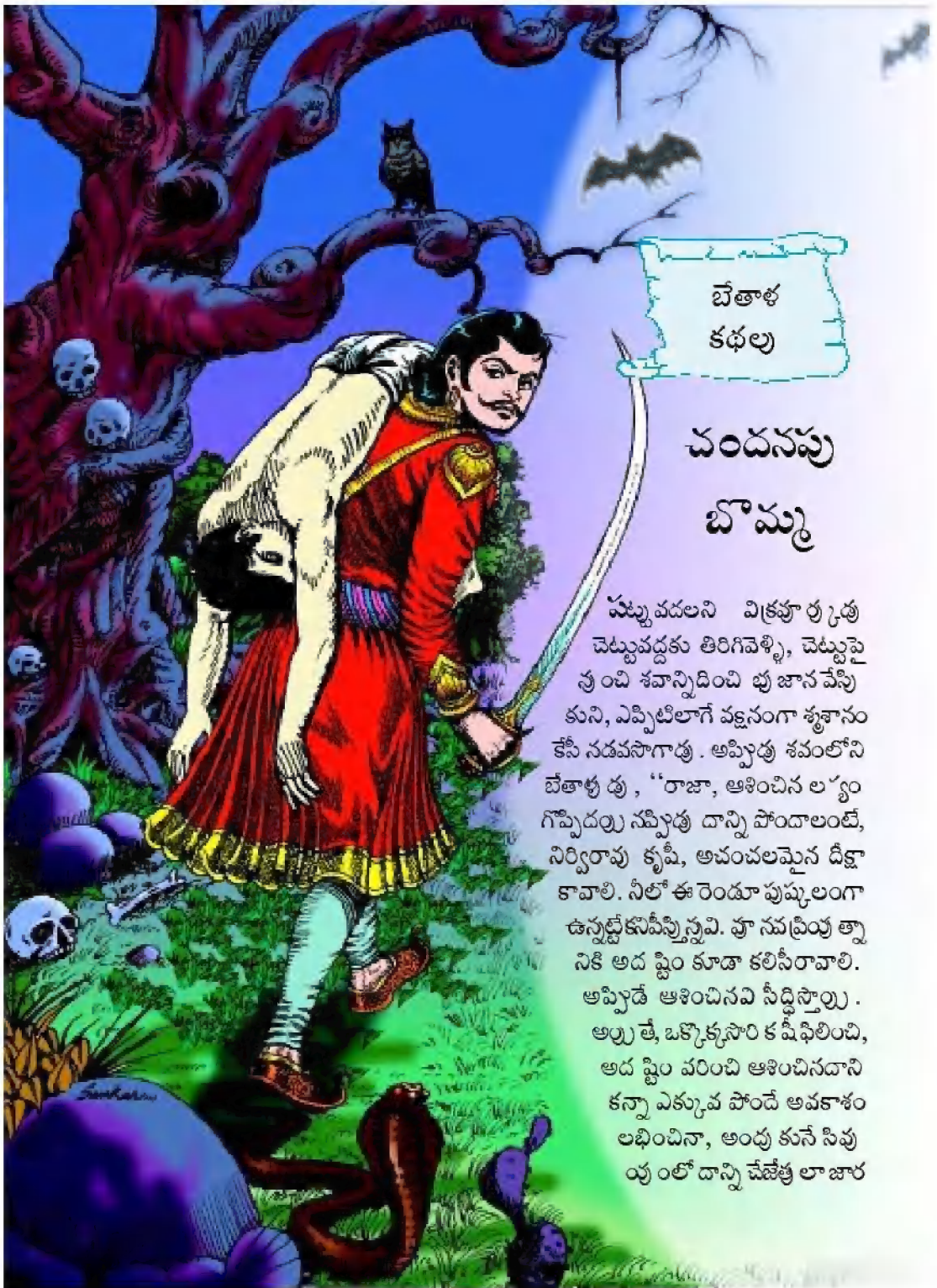
ఆ రాత్రి కేషమణి, జయవుల్లూ కూనిద్ర పిట్టలేదు. కొయ్యవుంగలో బిగించి మన్ను కాళ్ళు రెండూ చచ్చు పడిపోయినట్టుగా మన్నువి. వుట్టుమన్ను అడవిలో పిల్లల గాండింపిల్లూ, సీంహగర్జనలూ వాళ్ళకు హిడులు పుట్టించినై. తను బానిసి వ్యాపారి చేతిలో చిక్కిపోయా నన దిగులులో కూడా, కేషమణి తన తండ్రి అరణ్యంలో ఎక్కడో సి రోతంగా మన్నాడన సింగతి లోలోపల ఆనందం కలిగించింది.

తెల్లవారు తూనే స్థిలకాయుధు ఇద్దరు వ్యక్తుల్ని వెంట పెట్టుకుని కేషమణి, జయవుల్లూ మన్ను చోటుకు వచ్చాడు. అతడి వెంటవున్న వ్యక్తులద్దరూ విలువలు నవుంచి పిట్ట వస్త్రాలు ధరించి, చెవులకు పెద్దపెద్ద పొగులతో, జరికంతు వాలతో, గొప్ప వర్తకుల్లా మన్నారు.

-(ఇంకామూది)

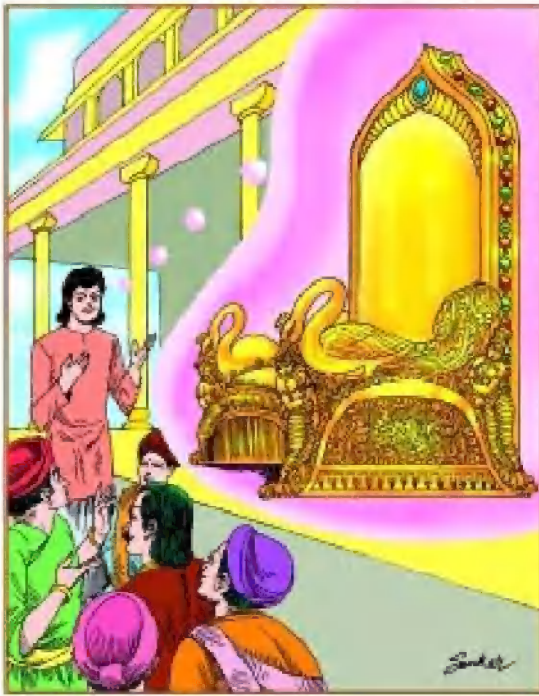

బేతాళ
కథలు

చందనపు
బొమ్మ

షువువదలని విక్రమార్కుడు
చెట్టువద్దకు తిరిగివెళ్ళి, చెట్టుపై
నుంచి శవాన్నిదిండి భుజానవేసు
కుని, ఎప్పటిలాగే వ్యసనంగా శ్మశానం
కేసే నడవసాగాడు. అప్పడు శవంలోని
బేతాళుడు, "రాజా, ఆశించిన లభ్యం
గొప్పదల్లు నవ్విడు దాన్ని పొందాలంటే,
నిర్విరాపు కృషి, అచంచలమైన దీక్షా
కావాలి. నీలో ఈ రెండూ పుష్కలంగా
ఉన్నట్టేకుప్పిస్తాను. వూ నుండియి త్నా
నకి అద స్థిం కూడా కలిసేరావాలి.
అప్పుడే ఆశించినవి సీద్దిస్తాయి.
అయితే, ఒక్కొక్కసారి కషిఫిలించి,
అద స్థిం వరించి ఆశించినదాని
కన్నా ఎక్కువ పొందే అవకాశం
లభించినా, అందు కునే సివు
యంలో దాన్ని చేజేత్త లాజార

విధులు కునే ప్రభువులూ ఉంటారు. నీకు తగ్గ హేచ్చరికగా ఉండేందుకు, అలాంటి ఒకయ్యు వకుడికధ చెబుతాను, శ్రమ తెలియ కుండా, విన్న, ” అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

శంగవరం జన్మి లోని సోకతపిఠి గ్రామం లోని ఒక సంపన్న రైతు కొడుకు దిలీపిడు. అతడికి తండ్రి చేరు వ్యవసాయం పట్ల పేదగా ఆసక్తిలేదు గానీ, హస్తికళలలో వూత్రం అతడిది అందేవేసినచేయి. ఒకసారి చూస్తే చాలు; ఎలాంటి కళ్ళనా నేర్చుకోగల నేర్పరి. బంక వున్న, నేలను న్నం అతడి కంటబడ్డాయ్ లందే చాలు. అవి అందమైన పూలకూజాలుగానో, బొమ్మల గానో పూరిపాతాయి. అతడి చేతికి అందిన వెదురు, నిమిషాల మీద వేణువై మోగుతుంది. ప్రకృతిలోని అందమైన దృశ్యం కంటబడితే చాలు; దాన్ని చిత్రంగా పులిచే వరకు అతనికి నిద్రపట్టదు. ఇలా చిత్రం,

శిల్పం మొదలైన హస్తికళలను దిలీపిడు ఏకలవ్యునిలాగా స్వయం క పితో నేర్చాడు.

ఇలా ఉండగా ఆయ్ డాది శంగవరం జన్మిందార్ కుమార్తె మణిమాల పద్దెనిమిదవ పిట్టిన రోజు వేడు కలు ఘనంగా జరుగు తాయ్ నీ, ప్రజలందరూ ఆవేత్త కలుకు హజరు కావాలనీ జన్మిందార్ దుండోరా వేర్చించాడు. సోకతపిఠి ప్రజలు జన్మించారు కుమార్తెకు ఘనమైన కానక నిపుర్పించాలనీ, అందు కోసం ఏదైనా కళాఖండాన్ని తయారు చేయ వునీ దిలీపిడు కోరారు.

చక్కని బమ్మి పుతిగా ఏది ఇబ్బ బాము ట్టుందా అని ఆలోచించిన దిలీపిడు, చివరికి ఎర్రచందనంతో సీంహాసనం తయారు చేసే ఇడ్డా పుని నిర్ణయించాడు. పురు నాడే ఎర్ర చందనం పుంగల తప్పించబడ్డాయి. సీంహా సనం తయారీ మొదలయింది. దాని చేతు లను రాజహింపిల రెక్కల పూ దిరిగా, కాళ్ళ నాట్య భంగిమ ల్లోని సాలభంజికల్లా చెక్కాడు. అందమైన లతలనూ, పువ్వులనూ చెక్కాడు. తలభాగంలో రంగు రాళ్ళతో పురాయిని కూర్చాడు. మైత్రం పిని పైర్తయ్యక, మూరెడు చందనం చెక్క మిగిలితే దాంతో ఒక అందమైన అమ్మాయి బొమ్మను చెక్కాడు. చక్కని పుఖకపళికలతో ఆకర్షణీయంగా ఉందా బొమ్మ అది అచ్చం తన ఊహిల్లోని స్పందరిగా రూపిణి పుకోవడంతో దిలీపిడు దాన్ని తన కోసం దాపు కోతలవాడు. బొమ్మకు సిన్నటి నేతతో పిట్టంపు బరీచీర కట్టి, నల్ల జలతారు దారాలతో పోదవాటి జడ అల్లి జడకుచ్చులు పేట్టి, చిన్న చిన్న నగలు

అలంకరించి, బొవ్వున్న పుట కాశీ సీంధూ
రంతో దోసిగింజ బొట్టు దిద్దాడు .

సీంహాసినాన్ని చందనం బొవ్వునూ చూసి
గ్రావు ప్రజలు తెగమెచ్చుకున్నారు. ఆ తర
వాత, సీంహాసినాన్ని శంగమరానికి తరలింపు కు
వెళ్ళి జవ్వీందార కుమార్తెకు బహిరీకరిం
చారు . ఆ సీంహాసినంలోని కళను చూసి
జవ్వీందార కుమార్తె మణిమాల పరమా
నందం చెందింది. దాన్ని తయారై చేసిన
కళాకారణ్ణి చూడాలని ఉన్నదని తండ్రిని
కోరింది. అప్పుడది దిలీపిష్ఠు దివాణానికి పీఠి
పీండాడు . దిలీపిష్ఠు తనతోపాటు చందనం
బొవ్వున్న కూడా తీసి కువచ్చాడు . పుణి
పూలకు ఆ చందనం బొవ్వు పురింతగా
నచ్చింది. దానిని తయారు చేసిన అందమైన
య్యవకుడెవ్వరని దిలీపిష్ఠు కూడా నచ్చాడు .

“నాన్నా, ఆ అందాల బొవ్వు నాకు కావాలి!”
అన్నది పుణిపూల .

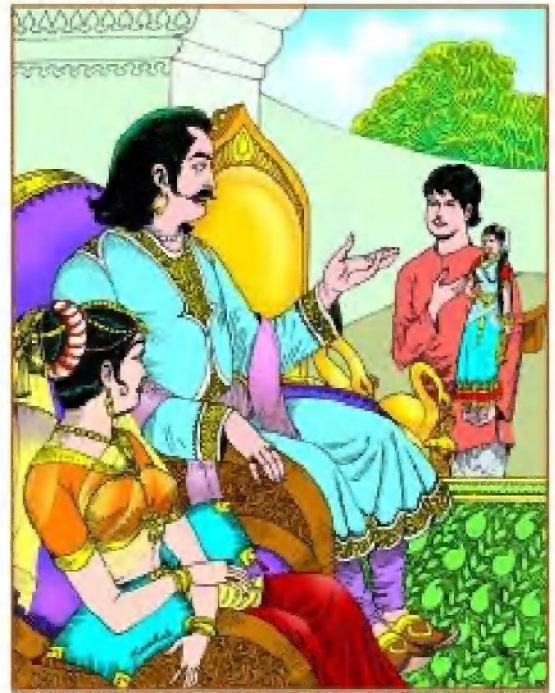
“ప్రిభువల్లు పురించాలి. ఈ బొవ్వున్న
నాకోసం సింహాసనం కున్నాను . ఎవరికీ ఇవ్వ
లేవు,” అన్నాడు దిలీపిష్ఠు నిర్మోహిపూటంగా.

“అదెంత ఖరీదైనా ఫిరవాలేదు . చెప్పు,
ఇస్తాను,” అన్నాడు జవ్వీందార .

“ప్రిభూ, ఈ బొవ్వు నా ప్రాణం. దీనిని
ఎవరికీ ఇవ్వను,” అన్నాడు దిలీపిష్ఠు .

“ప్రాణం లేని ఈ కొయ్య బొవ్వు నీకు
ప్రాణపూ? కావాలంటే ప్రాణపున్న ఈ పుణి
పూల నీ సొంతపు వత్తుంది. ఆ బొవ్వున్న
నాకు ఇవ్వ,” అన్నది పుణిపూల. ఆమెకు
దిలీపిష్ఠు పిట్ట, అతడి కళ పిట్ట అభిపూనం
ఏర్పడింది.

చందమామ

“ఇది నా హి దయ లోని ఊహాస్మింద
రికి ప్రతిరూపం. ఇలాంటి వపు మహాసేవు
వెపు కుత్త న్నాన . తప్ప రి కోరిక కాదన్నందు కు
‘పురించండి,’ అన్నాడు దిలీపిష్ఠు .

అతడి పిట్ట దలచూసి, మైంధితునం అని
భావించిన పుణిపూల అహం దెబ్బతిన్నది.
ఆగ్రహాన్ని దిగవింగు కుంటూ తండ్రికేసి
బాధగా చూసింది. జవ్వీందార , కుమార్తె
పుణిపూలను గ్రహించి, “దిలీపి, నీలోని కళను
అభినందిస్తాను . అందుకే ఆరునెలలు
గడపు విస్తానాను . ఈలోపా నీ బొవ్వులోని
రూపితేలు న్నవపు మలభిల్లు, సిరే! లేకపోతే
ఆ బొవ్వున్న పూ కుమార్తెకిచ్చి, ఆమె అభిష్టాను
సారం నపు పుకోవాలి. కాదంటే, జవ్వీ న్నంబి
బహిష్కరిస్తాను,” అన్నాడు కోపంగా.

“తప్పు అజ్ఞ,” అని వెనుదిరిగిన దిలీపిష్ఠు ,
తన ఊహామందిని వెపు కుంటూ ఊరూరూ

తిరగసాగాడు . ఎంతవెతికనా అలాంటి అమీ
రూపి నందర్యవతి కనిపించలేదు . ఒకనాడు
నిరాశా, నిస్పి హిలతో ఒక అడవిగుండా
వెళ్ళతూన్న అతనికి ఆకలి దప్పిలు కూడా
తోడయ్యాయి . విట్ట వు ధ్యాస్నాసివుయం
నట్టడవిలో కళ్ళ తిరిగినట్టయి , స్పి హితప్పీ
పిడిపాయాడు . తిరిగి స్పి హివచ్చే సిరికి
తానెక గుడిసేలో ఉన్నట్టు దిలీషిడికి అర్థ
వుయింది . తలెత్తి చూశాడు .

చావున ఛాయతో అతి సామాన్యమైన
రూపిారేఖలు గల ఒక కోయ్యువతి,
దిలీషిడు కళ్ళ తెరపడంతో, అతనికి వుంచి
నీళ్ళుండించింది. “తప్పర నిన్నునగా అడవిలో
స్పి హితప్పీ పిడిపాయార్ . ఆ కొండదేవర
దయ వల్ల తవు కు ఇప్పిడే స్పి హివచ్చింది.
అడవి నిమ్మరసం, కీరదోస పసరు, తేనెనీళ్ళు
ప్రిభావం చూపినట్లున్నవి. వూ అయ్యవు

పీలుస్తావు ,” అంటూ తండ్రికోసం బయటటికి
పరుగెత్తిందా య్యు వతి.

అమోఘవు వుంగళ. ఆమె తండ్రి ఆ
కోయగూడెంలోని ప్రజలకు వూలికావైద్యం
చేస్తూంటాడు . కూతురు వెంట లోపలికి
వచ్చిన అతడు , దిలీషిడి నాడి పిరించి,
“బాబూ , తవు రికింకా నీరసం తగ్గలేదు .
నాలుగు రోజులు ఇక్కడే ఉండి, విశ్రాంతి
తీసి కుని బయలుదేరండి. వూ వుంగళ
వీ కు సిపిర్యలు చేస్తుంది,” అన్నాడు .

దిలీషిడు సరేనన్నాడు . విశ్రాంతి తీసి
కుంటూన్న ఆ నాలుగు రోజులూ దిలీషిడు
వుంగళవు గవు నించసాగాడు .

ఒకరోజు వేటగాడి వలలో చిక్కి ఎలాగో
తప్పించు కుని వచ్చిన చిరు తపితి కాలికి
బాగా గాయమొరక్తం కారసాగింది. భయంక
రంగా మూలుగుతూన్న ఆ పులి దగ్గరికి వెళ్ళి
పిసిరు పై సీ కట్టుకట్టింది వుంగళ.

“ఆక్రూరువు గు చంపితే ఉన్న భయం
లేదా?” అని అడిగాడు దిలీషిడు ఆశ్చర్యంగా.

“ఉహ్ ,” అని తల అడ్డుంగా ఊపి, “అది
క్రూరువు గవు అయినా ఆకలివేస్తనే ఎదుటి
జీవి వీ దికిదాడిచేస్తుంది. పేగ్గావున కళ్ళల్లో
ఋవు కనిపిస్తూ, ఏవు గవుూవునకు హాని
చేయదు ,” అన్నది వుంగళ నమ్మతూ .

వుంగళ ఆకులు నూరి ఇస్తూ, పిసిర్లు
పీండుతూ , కషాయాలు కాస్తూ తండ్రికి
సాయపిడుతుంది. ఇంటి పిన్నలు , వంట
పిన్నలు ఒంటి చేత్తో చక్కదిద్దుకుంటుంది.
కప్పుని కంతంతో పాటలు పాడుతుంది.
గూడెంలో ఎవరికి ఏ అవసరమైనా నేనున్నా

నంటూ ఆవు కుంటుంది. నాలుగు రోజున దిలీపిత్తు బయలుదేరుతూ, తన వద్ద మన్ను చందను బొవ్వుతన పుంగళకు ఇస్తూ, “నవ్వు చేసిన పులు పురవలేను. బయలుగా ఈ బొవ్వును కానుకగా ఇస్తున్నాను, తీసికో,” అన్నాడు.

“వద్దు, ఈ బొమ్మలాంటి అందమైన భార్య తవు కులభించాలని పు సారా కోర్కె కుంటున్నాను. తవు పుంగళ ఇల్లు చేరడవు, నాకిచ్చే కానుక,” అంటూ చిరునవ్వుతో బొవ్వును తిరస్కరించింది పుంగళ, మిట్ట తేనెనింపిన తోలు సింఛీని అందిస్తూ.

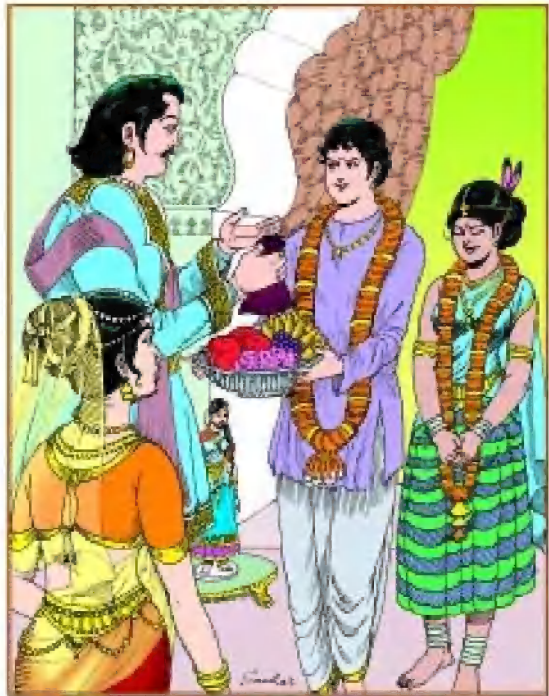
“ఈ తేనెనే కాదు; ఇంతకన్నా తియ్యని పునసిన్ను నిన్ను నాతో తీసి కునివెళతాను. నన్ను పేళ్ళాడతావా?” అంటూ పునసి లోని పూటను బయటపెట్టాడు దిలీపిత్తు.

పుంగళ సీగ్గుతో తలవంపు కుని నవ్వుతూ లోపలికి వెళ్ళింది. మరొక వారం రోజుల్లో పుంగళ తండ్రి ఇద్దరికీ వివాహం జరిపి, కూతురును దిలీపిత్తుతో సాగనంపాడు.

దిలీపిత్తు భార్యతో సిహాశృంగవరం వెళ్ళి జవీందార ను దర్శించి, “ప్రితూ, తవు కుమార్తె కోరిన చందనపు బొమ్మను ఆమెకే ఇస్తున్నాను, న్వకరించండి,” అన్నాడు.

“ఎంతధు?” అని అడిగాడు జవీందారు.

“ధరకు కాదు ప్రితూ! దీనిని పు కుపూరైకు కానుకగా సిపి ర్పిస్తున్నాను,” అన్నాడు దిలీపిత్తు ఎనయంగా. అప్పడే అక్కడికి వచ్చిన జవీందారు కుమార్తె మణిమాల, “అహా, ఈ కోయియ్య వతేనా నీ ఊహ సిందరి? బొవ్వులోని లావణ్యం ఇసి పుంత

కూడా లేని ఈ యువతి నన్ను పుంచిన నందర్యవతా?” అని తండ్రికేసి తిరిగి, “నాన్నా దిలీపిత్తు ఓడిపోయాడు. బొవ్వును కైవసం చేసి కుని, అతన్ని కఠినంగా శింఛండి,” అన్నది.

జవీందారు కుమార్తెకేసి మౌనంగా పూసీ దిలీపిత్తుతో, “దిలీపా, నన్ను పుంపు. నా కుమార్తె అహంకారానికి, నా అధికార దర్పానికి సీగ్గు పిడుపు న్నాను. నీ బొవ్వుకు ధరగా కాదు; పు పేళ్ళి కానుకగా ఇదిగో ఈ నూరు బంగారు నాణాలు నీకు ఇస్తున్నాను. న్వకరించు,” అన్నాడు.

దిలీపిత్తు కానుక కన్న మిట్టకుని, జవీందారు కు నపు స్కరించి, పుంగళతో సిహాస్విగ్రాహానికి బయలుదేరాడు.

చేతాళ్ళు ఈ కథ చెప్పి, “రాజా, కేవలం ఒక బొమ్మకోసం మొదట కోరివచ్చిన జవీం

దాని కుమార్తెనూ, సంపదలనూ తిరస్కరించిన దిలీపిత్తు, చివరికి ఏమాత్రం అందచందాలు లేని ఒక కోయిల వతిని కోరి పేళ్ళాడడం అజ్ఞానం కాదా? సిరే, ఎలాగూ పేళ్ళిచ్చేసి కున్నావు గనక, పుంగళువు తీసి కునివు రెక్కడికైనా వెళ్ళిపోకుండా, తిరిగి జవ్వందావు వద్దకే వచ్చి శిశుకు సీద్ధపిడడం వుందావు తిస్త్విభావం కాకవు రేపుటి? ఈ చర్యలను పిరిశీలిస్తూ, దిలీపుడిలో కళానైపుణ్యం తప్ప, విజ్ఞత ఉన్నట్లు కనిపించడం లేదు కదా? అలాంటివాణ్ణి జవ్వందావు 'పుంబపు నడు, కాను కలిచ్చి సత్కరించడం వురే విత్తూరుం కాదా? ఈ సిందేహాలకు సిహాధానం తెలిసీ కూడా చెప్పక పోయావో నీ తల పిగిలిపోతుంది,' అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "దిలీపిత్తు కేవలం నిపుణుడైన కళాకారుడు మాత్రమే కాదు; సత్కార్యక్షేపికుడు కూడా. అందమైన రూపం ఉన్నంత మాత్రాన, వారిలో అందమైన మనసు ఉండాలన్న నిర్బంధం లేదన్న వాస్తవం, అతడికి జవ్వందావు కుమార్తెను చూశాక కొంత అర్థమవుతుంది. బాహ్య నందర్యం కన్నా,

అంతఃనందర్యం ప్రిధానమై న్న సత్యం వుంకలను చూశాక అతనికి పైర్తిగా అవగతమవుతుంది. అసిల్ నందర్యం అంటే ఏమిటో తెలిసీవచ్చి, అనున పేళ్ళాడాడు. ఆస్వాద్యత, అభిమానం కలిగిన మనస్సు పుంధ్ర అహికార పూరితమైన బాహ్యనందర్యం నిలువజాలదని అతడు ప్రత్యంగా గ్రహించాడు. ఎదుటివారిని గౌరవించలేని అధికార దర్పం, స్వార్థం వుంటే అతనికి కనిపించారు. తను సిద్ధించిన కొయ్యబొమ్మకూ, తనను కోరిన వుంటే అతనికి కనిపించారు. అందులో అమిత ఇవ్వడానికి సిద్ధపడ్డాడు. ఇందులో అజ్ఞానం, అవివేకం అంటూ ఏమీ లేదా ఇక అతడు తిరిగి జవ్వందావును దర్శించడం అతని నిజార్థి తీకి దర్పణం. అందుకే జవ్వందావు కు జ్ఞానోదయమై, దిలీపిత్తు 'పుంబపు ని చెప్పి, సత్కరించి సిగౌరవంగా సాగనంపాడు,' అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా వక్షనభంగం కలగగానే, బేతాళుడు శవంతో సిహామాయమై, తిరిగి చెట్టెక్కాడు. - (కల్పితం)
[అధారం : సందిరాజు పద్మలతాజయరాం రచన]

భవననిర్మాణ శిల్పంలో ఓ అద్భుతం!

మొగలు సామ్రాజ్యం ఉచ్చస్థితిలో ఉన్న స్పృహ దాని సమున్నత శక్తిని చాటి చెబుతూన్న భవనాలలో ముఖ్యమైనది అగ్రా కోట. దీనిని షాజహాన్ చక్రవర్తి 1638-48 వృద్ధకాలంలో నిర్మించాడు. కుడ్యాల దృఢమైన ఇసుకరాతితో నిర్మించబడ్డాయి. 70 అడుగుల ఎత్తయిన వెలుపలి గోడ, 30 అడుగుల ఎత్తున లోపలి గోడ శత్రువులకు దుర్భేద్యంగా ఉండేవి. రెండు గోడల మధ్య ఉన్న అగడ్తలో మైసిక్స్, ఖాళీ ప్రదేశంలో భయంకరమైన పులులు

తిరుగాడు తూండేవి. దివాన్-ఇ-ఆవు దర్బారులో చక్రవర్తి నల్ల చలవరాతి ఆసనంలో కూర్చుని ప్రజలకు దర్శన మిచ్చేవాడు. అంతరంగిక దర్బారు దివాన్-ఇ-ఖామ తెల్ల చలవ రాతితో నిర్మించబడింది. 'జాస్మిన్ టవర్'ను చాలావరకు చక్రవర్తి షాజహాన్ సతీపుణి ముంతాజు మహల్ ఉపయోగించేది. ఆమె మరణించడానికి ముందు అక్కడే తమ పద్నాలుగవ బిడ్డను ప్రసవించింది. షాజహాన్ చక్రవర్తి ఉత్తరార్ధరాత్రి అక్కడే ఖైదీగా ఉంచబడ్డాడు. భవనం పేష్కారత్నాను బియ్యపు నానది పురుగా తాజపు హిల్స్ పూర్తిచివరి రోజులు గడిపాడు.

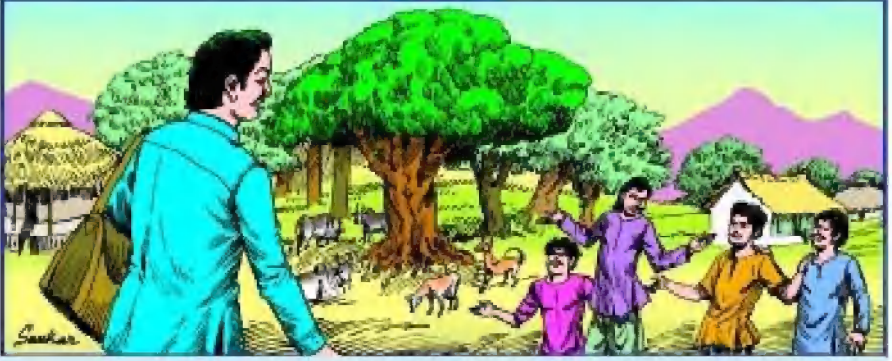
మీకు తెలుసా?

24 క్యారట్ల బంగారం స్వచ్ఛమైనది కాదు. అందులో కొంత రాగి కలుపుతారు. స్వచ్ఛమైన బంగారం వట్టి చేతులతో వంచగలిగేంత మెత్తగా ఉంటుంది.

India's largest selling sweets and toffees.

గజ్జెల సవ్వడి

గంగవరం జయించారు దివాణంలో పని చేస్తూన్న జయంత్రుడు బుద్ధివుంతుడు. వుంచి తెలివితేటలు కలవాడు. అందుకే దివాణంలో చేరిన కొద్ది కాలానికే అందరిలో వుంచుబురు సెంపాదించాడు.

జయంత్రుడి తల్లిదండ్రులు అతనికి పిడివానేళ్ళ వచ్చేవరకు లలితాపితం అనే పిల్లల పూజో ఉండేవారు. ఆ తరువాత గంగవరం వచ్చారు. అప్పుడే, జయంత్రుడికి స్వీగ్రామంలోని బాల్యస్నేహిత అతోసంబంధాలు తెలిపాలేదు. అవకాశం కలిగినప్పటికీ కలుస్తాండా వాళ్ళు.

సింక్రాంతి పండగ సందర్భంగా కమరీకి సేలమలు ఇవ్వడంతో, ఎప్పటి నుంచో పిల్లలకు రమ్మని పేలుస్తూన్న బాల్యస్నేహితల కోరిక వున్నించి, జయంత్రుడు లలితాపితం బయలుదేరాడు. అతన్ని పూసీ అతస్సాహితీలు పూజాంధ్రుడు, శివదాసు, కులశేఖరుడు, పునోహరుడు ఎంతో ఆనందించారు. ఆ

నలుగురి ఇళ్ళూ పక్కపక్కనే ఉన్నాయి. జయంత్రుడు అక్కడ నాలుగు రోజులు ఉంటాడు కాబట్టి, ఒక్కొక్క రోజు ఒక్కొక్క స్నేహిత డి ఇంట్లో అతిథ్యం స్వకరించడానికి ఒప్పందం కుదిరింది.

మొదటిరోజు జయంత్రుడు పూజాంధ్రుడి ఇంట్లో బసించాడు. భోజనాలు అయ్యాక వుంతులు నలుగురు కాస్సాపిశాచివాటి పూట్లాడుకున్నారు. చిన్ననాటి పుచ్చట్లను సంతోషంగా గుర్తుచేసుకున్నారు. ఇప్పటి తప్ప స్థితితుల గురించి చెప్పుకున్నారు. ఊరి ప్రజల బాగుల గురించి చర్చించుకున్నారు. ఆ తరువాత వుగిలిన పుగ్గరూ తప్ప ఇళ్ళకు వెళ్ళారు.

రాత్రి పడుకోబోయే పుంపు పూజాంధ్రుడు ఎంతో భక్తితో ఆంజనేయ దండకం చదవడం గురించి జయంత్రుడు, “దైవభక్తి పేరిగి నట్టుంది. సంతోషం!” అన్నాడు చిన్నగా సమ్మతూ.

“అదేంకాదు . భయం పేరిగింది,” అన్నాడు
పుటాండుడు విచారంగా. “ఎందుకు?”
అని అడిగాడు జయంతుడు .

“అదొక పెద్ద కథ. ఇప్పుడది చెప్పి నీ నిద్ర
చెడగొట్టడం నాణ్ణిం లేదు . పిదకో,” అన్నాడు
పుటాండుడు .

జయంతుడు ఆపేవురం పూట్లాడకుండా
నిద్రకు ఉపక్రమించాడు .

అర్ధరాత్రి సేపుయంలో జయంతుడికి
మెలకువ వచ్చింది. అప్పడతనికి లీలగా
గజ్జల సివ్వడి వనిపించింది. పక్కకు తిరిగి
చూస్తూ, పుటాండుడు నిండా పుప్పటి కప్పు
కుని భయంతో వణుకుతూ కనిపించాడు .
కొంతుపియోక్త గజ్జల సివ్వడి వినరాలేదు .

తెల్లవారిన తరువాత జయంతుడు, పుటాండుడు
దీతో తాను రాత్రి విన్న గజ్జల సివ్వడి
గురించి చెప్పాడు .

“నీకూ వనిపించిందన్నమాట. ఏం చెప్ప
వుంటావో నెలరోజుల నుంచి ఈ కామిని
పీశాచం ఇటు తిరుగుతున్నది. ఇల్లు ఖాళీ
చేద్దావుంటే సొంత ఇల్లల్లు కూర్చుంది. ఆ
పీశాచం బారిన పడకుండా ఉండడానికి
భూతవైద్యులకూ, తాయెత్తులకూ చాలా
ఖర్చుపెట్టాను,” అని వాపోయాడు పుటాండుడు .

“ఈ రోజుల్లో దయ్యాల, పీశాచాలు
ఏమిటి?” అన్నాడు జయంతుడు .

“అలా తీసి పారెయ్యకు. ఆ గజ్జల సివ్వడి
వనిపించడం మొదలైనప్పటి నుంచి మా
ఇంట్లో అరిష్టాలు మొదలయ్యాయి,”
అన్నాడు పుటాండుడు .

“వురి, ఈ విషయం వున్నాశీతలతో
చర్చించలేకపోయావా?” అని అడిగాడు
జయంతుడు .

“పీరికివాడినని గేలిచేస్తారని భయపడి
చెప్పలేదు,” అన్నాడు పుటాండుడు .

రెండోరోజు జయంతుడు శివదాస్ ఇంట్లో
బసించాడు. ఆ రాత్రి కూడా అతనికి గజ్జల
సివ్వడి వనిపించింది. క్రితం రాత్రి లీలగా
వనిపించిన సివ్వడి, ఈ రాత్రి వురింత
స్పష్టంగా వనిపించింది.

పురుసీరోజు జయంతుడు ఆ విషయం
శివదాస్ వద్ద ప్రస్తావించినప్పటికీ, “పెద్దగా
పూట్లాడకు. ఆ గజ్జల సివ్వడి గురించి గుడి
పై జారి దగ్గర చెప్పాను. ఆ గజ్జల సివ్వడి
వుహ్మదనీ, అవు పూ ఇంట్లోకి రావాలా,
వద్దా అని తటపిటాయిస్తున్నదనీ, పై జారి

చెప్పాడు. ఆమెను ప్రసన్నం చేసుకోవడానికి ప్రత్యేక పై జల్లు జరిపిస్తున్నాను,” అన్నాడు శివదాస్.

జయ్య ంత్రు థు వు రేం వూ ట్లాడలేదు .

“ఈ విషయం మన మిత్రులకు చెప్పకు. అస్సో య్ పిడగలరు ,” అన్నాడు శివదాస్ ఏదో రహస్యం చెబుతున్నట్టు.

వూ డోరోజు రాత్రి జయ్య ంత్రు థు కులశేఖ ర్ డి ఇంట గడిపాడు . ఆ రోజు రాత్రి గజ్జెల సివ్వడి వు రింత దగ్గరగా వినిపించింది. కుల శేఖర్లు థు వు లు కొని ఉండడం గవు నించిన జయ్య ంత్రు థు , “ఏదో గజ్జెల సివ్వడి వినిపిస్తో న్నది కదా?” అన్నాడు .

“అవును , కొద్ది రోజుల నుంచి నేనూ ఆ సివ్వడి వింటున్నాను. మా పెద్దలు చెప్పిన దాన్ని బట్టి, వూ పెరట్లో లంకెబిందెలున్నాయి.

అవి బయ్య ట పిడడానికి ఆరాట పిత్త తూ చూ శబ్దం అది. యోగ్యంగా పేరడంతా తప్పిస్తో న్నాను. అయి నా నిధి వూ త్రం దొరకడం లేదు . ఈ విషయం వేరెవ్వరివద్దా అనకు,” అన్నాడు కులశేఖర్లు థు .

ఈ ముగ్గురు మిత్రులు చెప్పే కారణాలు కాకుండా గజ్జెల సివ్వడికి అసలు కారణం వు రేదో ఉంటుందని జయ్య ంత్రు థు ఆలో చిస్తూ పిత్త కున్నాడు .

నాలు గోరోజు వు నోహర్ డి ఇంట్లో గడిపి న్నూ, ఆ రాత్రి జయ్య ంత్రు థు డి గజ్జెల సివ్వడి వు రింత దగ్గరలో వినిపించింది. ఆ సివ్వడి వినగానే, వు నోహర్లు థు లేచి పక్క గదిలోకి వెళ్ళడం జయ్య ంత్రు థు గవు నించాడు . కొంత సమయం ఆ సివ్వడి అగిపాల్సింది. వు నోహ ర్లు థు వచ్చి వు ంచం వీ ద పిత్త కున్నాడు .

తెల్లవారాక, జయంత్రుడు తన విన్న గజైల సివ్వడి గురించి వునోహర డి దగ్గర ప్రస్తావించి, అతడేమి చెబుతాడో అని ఆసక్తిగా చూడసాగాడు .

వునోహరడు తలవొంచు కుని, “నాకీ వుధ్యనే వివాహమైన సింగతి నీకు తెలుసు కదా? నా భార్యకు నిద్రలో నోడేవ్యాధి ఉంది. నేను నిద్రపోకుండా మెలకువగా ఉండి, ఆమెను కనిపెట్టుకుని కూర్చోవడం కష్టంగా అనిపించి, ఆమె కాళ్ళకు గజైలు కట్టడం అలవాటు చేసుకున్నాను. ఆమె నిద్రలో నడిచిపోతూ ఆ గజైల సవ్వడికి నాకు మెలుకువ వస్తుంది. వెళ్ళి ఆమెను తీసుకువచ్చి వుంచం పీద పిడు కోబెడతాను . ఒకసారి అలా పిడు కోబెడితే, పురిక లేవదు,” అని వివరించాడు .

“పురి, నీ భార్య గజైల సివ్వడి పిగటిస్తే ఏమినించబడే?” అని అడిగాడు జయంత్రుడు అనునగా.

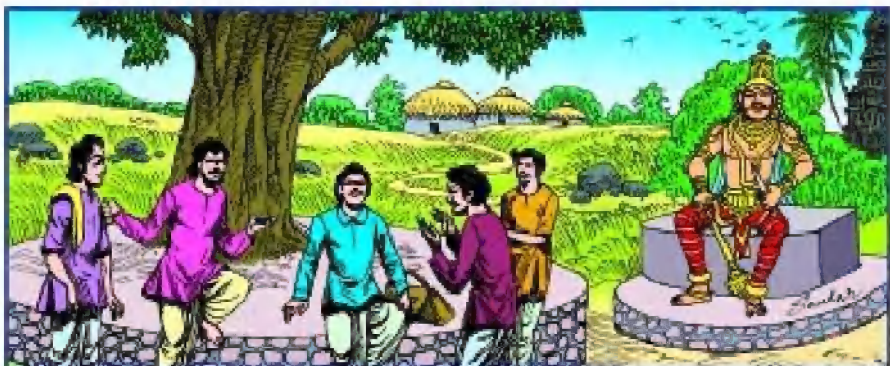
“ఆమెకు గజైలు కట్టుకోవడం అసిలు ఇష్టం ఉండదు . అందుకే ఆమె నిద్రపోయే కాలానికి గజైలు కట్టి, ఆమె నిద్రలేవక ముందే

తీసుస్తాను . పేళ్ళల్ని నకొత్తకదా? నెమ్మదిగా చెప్పి గజైలు అలవాటు చేయాలనుకుంటున్నాను,” అన్నాడు వునోహరడు .

“బావాది. అయినా, ఎన్నాళ్ళని ఇలా అవస్థిపడతామానీ భార్యను ఒకసారి పిట్టుం తీసి కురా. మంచి వైద్యుణ్ణి చూసి నిద్రలో నడిచే వ్యాధికి తగిన వైద్యం చేయిద్దాం,” అన్నాడు జయంత్రుడు .

అసిలు సింగతి తెలుసు కున్న జయంత్రుడు, పురు నాడు పురిగిలిన పుత్రులను కలుసు కున్నప్పటికీ సింగతి వివరించి, “పురు విన్నది కాపీ నీ పీకాచం, పుహల్యి, లంకెబిందెల తాల్సాకు సివ్వడికాదు . పునోహర డి భార్య కాలి గజైల సివ్వడి. ఇంకా పురాడ నవ్వుకాలతో డబ్బు వధా చేసి, అరోగ్యానికీ, పునశ్శాంతికీ దూరం కాకండి,” అని సిలహా ఇచ్చాడు .

గజైల సివ్వడి అసిలు రహస్యం తెలుసు కున్న పురుగురు పుత్రులు మొదట తన అవివేకానికి తలలు వంచు కున్నారు . ఆ తరవాత ఒకరినొకరు పూస్తూ బిగ్గరగా నవ్వు కున్నారు .

చందమామ కబుర్లు

అంతరిక్షగాములకు సినిమా ప్రదర్శన

ఆరు నిమిషాల వరకు నాల్గో ఇవాళ ప్రతి నెట్లు కూ టీవీ స్క్రీన్లు ఏర్పాటు చేయ బడి ఉన్నాయి . ప్రయాణికులు తమ కు కావలసిన సినీమా లను చూసి కోవచ్చు. ఇటీవల ఇంటర్నెట్ షిస్ట్ లాస్టుబ్యాండ్ షిస్ట్ (ఐఎంఎం)లోని అంతరిక్షగాములు 'హరీ పాటర్' సినీమా చూడడానికి ఆసిక్తి కనబరచారు . వారిని ఉత్సాహపరచడానికి 'నానా' 'హరీ పాటర్' అంద ది గాబ్లెట్ ఆఫ్ ఫేర్ ప్రదర్శించింది.

భూమి కి 354కి.మీ . దూరంలోని కస్టోలో ఐఎంఎం

పిరిభ్రమ స్టాండన్ సింగతి గుర్తుంచు కున్నప్పిడు ఇది ఎంతెక్సా ఆశ్చర్యం కలిగిస్తుంది. అసాధ్యపు నుది లేదనిపిస్తుందికదా !

భారతీయ మహిళా అంతరిక్షగామి!

ముమ్మై అల్లుడు సిం.ల వంతు సీ గల ఎం. వనజా శివపై బ్రహ్మాండం మలేసియాలో స్థిరపడిన భారతీయ సంతతికి చెందిన మహిళా ఇంజనీర్. వచ్చే సంవత్సరం ఇంటర్నెట్ షిస్ట్ లాస్టుబ్యాండ్ షిస్ట్ కు వెళ్ళిరావడానికి ఎంపికల్పన నల్గురు అభ్యర్థులలో వనజ ఒకరు . మరె ముగ్గురు మరుష అభ్యర్థులతో పాటు ఆమె ప్రస్తుతం రష్యన్ స్పూ ఏజెన్సీలో జరిగే వైద్య, సంతతిక పరీక్షల కోసం మాస్కోకు వెళుతున్నది.

న్యూక్లిన్ క్విజ్ - 3

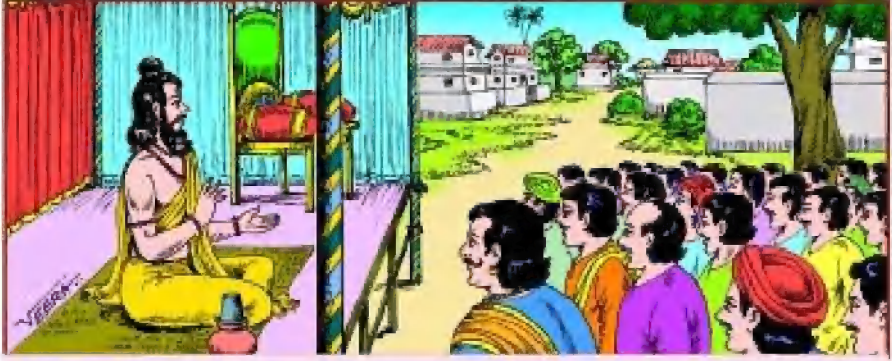
1. పున దేశంలోని ఏకైక వజ్రాలగని ఏ రాష్ట్రంలో ఉన్నది?	2. ఈ నవులలో ఏది అరేబియా సింపు ద్రంలో సింగవు న్నిన్నది?
ఎ. పుహారాష్ట్ర	ఎ. నర్మద
బి. పుద్యుపిదేశ	బి. గోదావరి
సి. రాజస్థాన	డి. కర్ణాటక
	సి. కష్మి
	డి. కావేరి

India's largest selling sweets and toffees.

(సిహా ధానాలు 63-బజీలో)

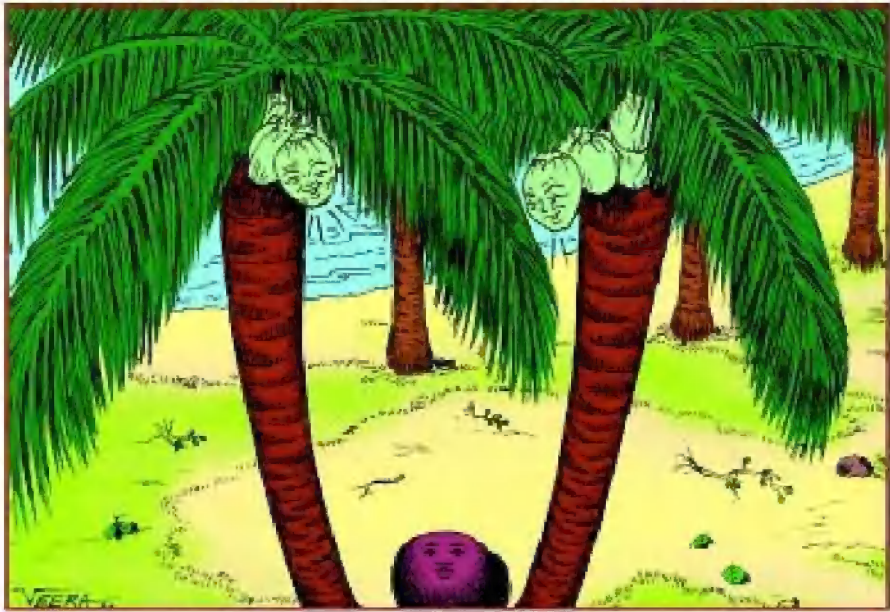
గుండ్రాయి కథ

విజయ మిరికి విద్యానందస్వామి విచ్చేశాడు. ఆ రోజు సాయంత్రం ఆయన పట్టణ ప్రజలను ద్వేషించి ప్రసంగించును. చక్కగా అలంకరించబడిన వేదికకు ఎడమవైపున ఒక ప్రత్యేక ఆసనం వేయబడింది. విద్యానందస్వామికి తన భవనంలో అతిథ్యమివ్వడమే కాకుండా, ఆయన ఉపన్యాసం ఏర్పాటు చేయడానికి ధనసింహాయ్ సేవను జమీందార్ జగపతిరాయుడి కోసం ఆ ప్రత్యేక ఆసనం వేయబడింది. అయితే, జగపతిరాయుడు ఆ ఆసనంలో కూర్చుంటూ వేదికకు ఎదురుగా వూరూలు ప్రజలు కూర్చున్న చోటికి వెళ్ళి కూర్చున్నాడు.

దీనిని గమనించిన విద్యానందస్వామి, ఎంతో సంతోషించి, “పూనముడి ఉండవలసిన ఉత్తమ గుణాలలో వినయం ప్రధానమైనది. అది ఉంటే ఓర్పు, సోనులాంటి తక్కిన సుగ్రణాలు వాటంతట అవే అలవడతాయి. పూనముకు సంప్రదింపు యే సీరిసింపి

దలు, భవనాలు, భార్యాపిల్లలు ఇలా నిర్వహిస్తే ర్యజస్సు సుకతాల ఫలితాలని పేర్లు చెబుతారు. అలా అని వాటిని నమ్ముకుని ఏ పని చేయకుండా కూర్చోవడం వివేకం కాదు. ఇహపర నోఖ్యాల సాధనకు నిరంతర ప్రయత్నం కావాలి. అన్నిటికీ మించి భగవతకపి ఉండాలి. అప్పుడే అనుకున్నది సాధించగలం. అంతవరకు ఓర్పు, సహనం పొటించాలి. ఈ రెండింటికీ ఆధారమైనది వినయం. మనం ఏ స్థితిలో ఉన్నప్పటికీ, ఒడిదుడుకులు ఎన్ని ఎదురైనా వినయం తప్పక పొటించాలి. మిడిసీపాటు విసికిరాదు. ఇంపుకు ఉదాహరణగా ఒక గుండ్రాయి కథ చెబుతాను, వినండి,” అంటూ ఇలా చెప్పుసాగాడు:

గోదావరి నదీ తీరానగల సుందరమైన ప్రాంతాల్లో పూమిడి, పినస, కొబ్బరి, అరటి వంటి రకరకాల ఫలములు మూర్తయ్యాయి. ఒకసారి గోదావరికి వరదలు వచ్చాయి. ఆ వరదల్లో బురదతో పాటు పేర్లున్న కొండల

నుంచి కొన్ని బండరాళ్ళూ కూడా కొట్టుకు వచ్చాయి. అలా కొట్టుకువచ్చిన రాళ్ళలో ఒక గుండ్రటి రాల్లు, నది ప్రిక్కునే మన్న కొబ్బరి చెట్ల వుధ్యకు వచ్చి నిలిచి పొల్లుంది. గుండ్రంగా, అందంగా నిగనిగలాడుతున్న ఆరాయి, కొబ్బరి చెట్ల వేళ్ళకు తగులుకుని కదలలేకపోయింది. క్రమంగా వరద ప్రవాహం తగ్గింది. కొబ్బరిచెట్టు మీదవున్న కాయలు సూర్యుని కాంతికి నిగనిగా మెరుస్తున్నాయిని వూసీ ఆశ్చర్యపోయాయి.

ఒక పిండు కొబ్బరికాయ రాయిని, “ఎయ్! ఎవరే నువ్వు? ఎక్కడి నుంచి వస్తున్నావో ఇక్కడనిలచి పొయ్యవే?” అంటూ గద్దెస్తూ ప్రిశ్నించింది.

రాయి ఉలకలేదు, పిలకలేదు. అప్పిడుతు రొచెట్టు మీదవున్న పండుకొబ్బరి హేళనగా,

“దీని కథ నాకు తెల్ల సు! ఈ నది కొండల్లో పిట్టే దిగ వకు ప్రిమోస్త్రింటుంది. అ ప్రివాహ వేగానికి కొండరాళ్ళ చిన్న చిన్న వుక్కులమా తాయి. వాటిలో ఇదొకటి. ప్రివాహవేగానికి దొర్లకుంటూ, దొర్లకుంటూ దెబ్బలు తినీ తినీ ఇలా గుండ్రాయిగా వూరింది. పొపిం! మొన్నటి వరదలకు వున వుధ్యకు వచ్చి చిక్కుకుని ఆగి పొల్లుందిగానీ, లేకపోతే ఇంకా ఇంకా దెబ్బలు తింటూ ఇసుకరేణువులుగా వూరి, ఈ పొటికి సిప్పు ద్రంలోకి వేరి మూడేది,” అన్నది.

“అయ్యోపాపిం! అల్లునా, ఓగ్గండ్రాయి! సిహినానికి కూడా ఒక హిద్దంటూ మూడాలి గదా! వేవు చూడు, ఆత్మాభివూ సుతో ఆకా శాన్ని అందు కున్నంత ఎత్తులో ఎలా ఆనుంది స్తూన్నామో!” అన్నది వు రొక పిండు కొబ్బరి.

గ్రంథాలు ఏమీ పూట్లాడలేదు. కొంత కాలం గడిచింది.

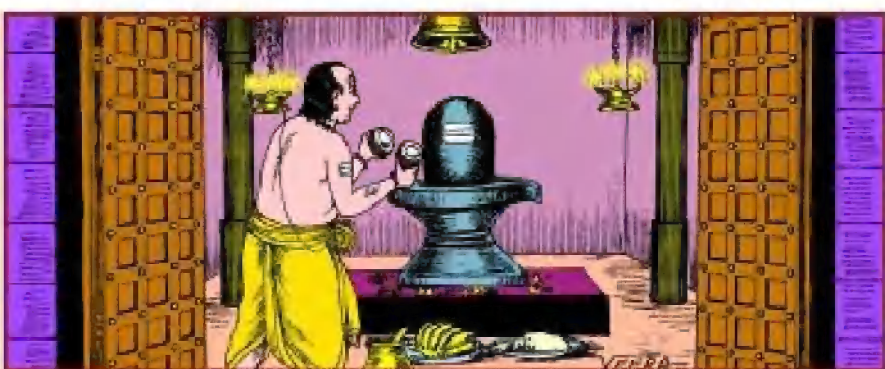
నదికి సిమ్మి పానగల గ్రామంలోని శివాలయంలో పై జారి, ఒక పిళ్ళెంలో కొబ్బరికాయ, పిళ్ళెలు అగర్లు వత్తులు దేమూలుండు పేట్టి పై జ చేస్తున్నాడు. కొబ్బరికాయ తన పూర్తి కళ్ళూ తెరిచి దేమూకేసి చూసింది. ఎత్తులు న వెతంపేనిగనిగలాడుతున్న నల్లని గుండ్రాయి. వెంటనే దానికి, గోదావరి తీరాన తానుండిన చెట్టు వేళ్ళకు తగ్గులు కొని నిలిచిపోయిన గ్రంథాలు గుర్తుకు వచ్చింది. “ఓహో! అదే ఇదా?” అనుకుంటూ ఉండగానే, గ్రంథాలు, కొబ్బరికాయతో, “ఏం, మిత్రా! ఆనాటి నీ ఉన్నత స్థితి, స్వాభిమానం ఇప్పడేవు యాదులు? ఓర్పుకు హిద్దులు మాడాలనీ, నాకలాంటి హిద్దులు తెలియక, స్వాభిమానం లేక అవమానాలు పడి పడి, పతనమై పోయాననీ, ఆనాడు జాలిపిడ్డామకదూ. ఇప్పడు నీ పరిస్థితి ఏమిటి?” అన్నది.

అంతలో పూజారి గంటలు మోగుతూ ఉండగా కొబ్బరికాయ చేతిలోకి తీసి కుని కత్తితో

పేదీపేదీ మని కొడుతూ, రెండు చెక్కలు చేసి, ఆ నీళ్ళతో శివలింగాన్ని అభిషేకించటానికి ప్రియ త్రిప్పిండా కొబ్బరికాయ, “మిత్రా! నన్ను వున్నప్పుడు. ఆనాడు చెట్టుపై ఉన్నత స్థాయిలో మాడగా, కన్నామి పూజానక నిన్ను అధోపించాను. అందుకు ఇప్పడీ ఎధంగా నీకు నన్ను నేను సిద్ధుర్నించుకుంటున్నాను. నువ్వు మాకంటే ఉన్నతమైన కొండల్లో పుట్టి, పవిత్రమైన గోదావరిలో మాట్లాడు, ఒరిపేడి పేట్టబడి, పై జార్జుతను పొందామా ఓర్పును విందిన దైవగుణం లేదని నిరూపించావు,” అన్నది.

ఆ తర్వాత శివమూర్తిని ర్పించబడిన కొబ్బరికాయ కూడా పవిత్రతను పొంది, ఆలయానికి వచ్చిన భక్తులకు ప్రసాదంగా పించబడింది.

ఇంత వరకు చెప్పిన విద్యానందస్వామి, “నదీ ప్రవాహంలో చిక్కుకున్న గ్రంథాలకి లాగే నున్న పులకు జీవితంలో ఆట పాట్లు తప్పిమా అన్నిటినీ ఓర్పుతో భరిస్తూ సిన్యాగ్గంలో నడిచే పూనమూ ఉన్నత స్థితిని అందుకోగలడు,” అని కథను పిరిచేశాడు.

సాహితీ కదంబం

పెంపుడు కొడుకు

సిరిమఠంలో ఉంటూన్న విశ్వనాథం తన చోటు ఉపాధ్యాయ వ త్తినీ దేవుంగా భావించేవాడు. విద్యార్థులకు పాఠాలు చక్కగా బోధిస్తూ, క్రమ శిక్షను నేర్పేవాడు. అందువల్ల విశ్వనాథం అంటే పిల్లలకూ, తల్లిదండ్రులకూ ఎంత గౌరవాదరాలు ఉండేవి.

విశ్వనాథం భార్య విశాలా అను కులవతి అయిన ఇల్లాలు. భర్తకు అన్ని విధాలా సోవాకరిస్తూ, ఒక్కగానొక్క కొడుకు చైతన్యపు గారాబంగా పంచి పెట్టడేసింది.

చైతన్య గ్రామంలో పాఠశాల చదువు ముగిసి, పిట్టుం వెళ్ళి పైచదువు ముగిచి ఉద్యోగం చేస్తున్నాడు. అక్కడక అమ్మలు చూసే ఇష్టపడి తల్లిదండ్రుల అనువుతి లేకుండానే పిట్టు చేస్తున్నాడు. ఇది విశ్వనాథానికి తీరని ఆవేదన కలిగించింది. “వు నతో వూట

మూత్రమెవ్వు చెప్పకుండా ఎంత పనిచేశాడు వూకావా వు న చైతన్య? వు నతో చెబితే వాడి కోర్కెను కాదుంటావా?” అంటూ భార్యతో వాపోయడాలు న.

“చెప్పి ఉంటే బావుండేది. అయినా చెప్పలేదు. ఏం చేద్దాం. వు న ప్రొద్దుం అంత. వాడ బామబట్టే చాలు. కాలం వూ రిపోయింది, పొసి ధ్దురూ,” అని భర్తను ఓదార్చింది విశాలా.

ఆ సంతకపురం వేసివి సేలమల్లో విశ్వనాథం భార్యతో కలిసి తీర్థయాత్రకు బయలుదేరి వెళ్ళి, కొన్ని రోజులు శ్రీశైలంలో గడిపాడు. ఆయన ఒక నాడు దైవదర్శనం చేసుకుని ఆలయం ముందు కూర్చుని ఉండగా, ఒక పిదేళ్ళ కుర్రాడు బిచ్చమెత్తుతూ కనిపించాడు.

“ఏం నాయనా, చదువుకోవలసిన ప్రాయంలో ఇలా బిచ్చమెత్తుకుంటున్నా వేవుటి? నీ తల్లిదండ్రులు ఏం చేస్తుంటారు?” అని అడిగాడు విశ్వనాథం.

“ఆరైల్ల క్రితం ఒక పిడవ పువూడులో వూ అమ్మనాన్న చని పోయారు. నిర్భాదలం. నేనూ, వూ అవిటి తాతయ్యా బిచ్చమెత్తుకుంటేనే, ఆకలికిత తినగలేది,” అన్నాడు కుర్రాడు దీనంగా.

విశ్వనాథం కుర్రాణ్ణి అప్యాయంగా దగ్గరికి పిలిచి, “నీ బుడేటి, బాబూ,” అని అడిగాడు. “వుల్లేకం,” అన్నాడు కుర్రాడు. “నేను చదివ్తా చదువుమావా?” అని అడిగాడు విశ్వనాథం. “చదువు

మకుంటాను . పురి, పూ తాతయ్య
సింగతేపిటి?” అన్నాడు పుల్లేశం.
“అతడికి పూ థు పైటలా తిండి పేట్టే
బాధ్యత నాది. పుష్ప చదువు మకుంటావా
పుల్లేశం?” అన్నాడు విశ్వనాథం.
పుల్లేశం సంతోషంగా తల ఊపాడు .

ఆ తరవాత విశ్వనాథం చెప్పిన
పూటకు భార్య ఆనందంతో అంగీకరిం
చింది. పుల్లేశం వాళ్ళతో పాటు సీరి
మితం చేరి చక్కగా చదువుకోసాగాడు .

కాలం వేగంగా గడిచిపోయింది.
పురో పెదేశ్వలో పుల్లేశం బాగా చదివి
చేతికి అంది వచ్చాడు . పుల్లేశం తాత
కన్నుమూశాడు . పుద్దుడైపోయిన విశ్వ

నాథం కూడా ఒకనాడు ప్రాంతంగా అంతిమ శ్వాస
విడిచాడు . విశాలా, పుల్లేశంతో పాటు ఊరు
ఊరంతా వివాదంలో పురిసిపోయింది. విశ్వనాథం
ఏకైక కుమారుడు చైతన్య, ఉద్యోగరీత్యా వేరొక
ధూర ప్రాంతంలో ఉండడంతో, తండ్రి పురణించి
నప్పింపు కూడా రాలేక పోయాడు . పుల్లేశం చేతుల
పీచుగానే విశ్వనాథం అంత్యక్రియలు జరిగి
పోయాయి .

చైతన్య రెండు వారాల తరవాత సీరిమితం
వచ్చాడు . తండ్రి తన ఆస్తిపాస్తిలను పుల్లేశంబర
రాసివెళ్ళాడని తెలిసి ఆగ్రహం చెందాడు. ఆ
విషయంగా తల్లిని నిలదీయాలని ఆవేశంగా
ఇంటిని సమీపించిన చైతన్యకు లోపలి నుంచి
ఏవో పూటలు వినిపించడంతో వాకిట్లోనే ఆగి
పోయాడు .

“గురుమూర్తి అందించిన విద్యతోనే నా
జీవనోపాధిని వెతుక్కోగలను. ఇన్నాళ్ళు నాకు
అన్నం పేట్టి కాపాడిన పుత్తుల్ని ఇక మీదట కంటి
పాపిలా కాపాడుకోవడం నా బాధ్యత. గురుమూ
రిచ్చిన ఆస్తిని పూత్రం, పు కుమారుడికే అప్పగి

స్తాను . అందుకు మీరు అనువు తించాలి,” అంటు
న్నాడు పుల్లేశం.

ఆ పూట విని అతడి నుంచి పునస్థి పు అర్థం
చేసి కున్న చైతన్య లోపలికివచ్చి పుల్లేశం చేతులు
పట్టుకుని, “పుష్ప సాదర సేవా పుడివి. కన్నంత
పూత్రాన కొడుకు కాదు ; పంపు కున్న వాడు
కూడా కన్న బిడ్డకు తీసిపొడని పుష్ప సేవోం
వామో తండ్రిగారిచ్చిన ఆస్తిని పుష్పే ఉంపుకో.
పట్నం రావడానికి అప్పుని పుఖత పూపడం
లేదు గనక, అప్పును పుష్పే తల్లిలా పూసే
వాలి,” అన్నాడు .

విశాలా అన్నాళ్ళు ఉన్న ఊరు వదిలి వెళ్ళ
కుండా, పుల్లేశం వద్దే ఉంటూ శేషజీవితాన్ని
ప్రశాంతంగా గడిపింది. పుల్లేశం ఇచ్చిన పూట
నిలబెట్టుకున్నాడు . తన చదువు మకున్న పాఠశాల
లోనే ఉపాధ్యాయుడిగా పనిచేస్తూ, కన్నబిడ్డ కన్న
పంపింపు కొడుకే నయపుని అందరి ప్రశంసలకూ
పాత్రుడయ్యాడు .

- పూకాటి ప్రసాద

పాదలకూరు, నెల్లూరు జిల్లా - 524 345

చందమామ క్విజ్ - 11

Co-sponsored by
Infosys FOUNDATION,
Bangalore

అన్నీ సరైన సమాధానాలు
రాసిన ఒకరికి బహుమతి
రూ. 250లు.*

ఈ క్విజ్ లో అడిగే ప్రశ్నలన్నీ 2005 జనవరి-డిసెంబర్ మధ్య వెలువడిన చందమామ సంచికలలోని కథలు, శీర్షికల నుంచే ఉంటాయి. చదివిని జ్ఞాపకం ఉంటే వీటన్నిటికీ సమాధానాలు వెంటనే స్మరిస్తాయి. లేకుంటే పన్నెండు సంచికలను పక్కన పెట్టుకుని తిరగేస్తే ఇట్టే తెలిసిపోతాయి. కనుగొనడం కూడా చాలా సరదాగా ఉంటుంది.

*సరైన సమాధానాలు రాసినవారు ఒకరికన్నా ఎక్కువ మంది ఉన్నట్లయితే బహుమతి మొత్తం వ్రాద్దారా తీసిన ఐదుగురికి సమానంగా పంచబడుతుంది.

మీరు చేయవలసిందేమంటే : 1. సిపూ ధానాలు రాయండి. 2. పూర్వ, వయస్సు (16 ఏళ్ళలోమీదాని), పీనకోడ్తో సిహా ప్రి ర్తిచిత్త నాపూ రాయండి. 3. ఒక కుటుంబంలో ఒకరు వూత్రపు పొల్లగాలి. 4. చందాదారు అయితే, ఆ నంబర్ రాయండి. 5. కవర ప్రి డుండమామ క్విజ్-11 అని రాసి, చందూ పుష్టి ర్తిచిత్త నాపూ రాసేపూ కుపింపిండి. 6. డిసెంబర్ నెలాఖరు లోగా ప్రి ఎంట్రీ మాకు అందాలి. 7. ఫిబ్రవరి 2007 నెల సంచికలో ఫలితాలు వెలువడతాయి.

1. “బుద్ధివుంతు లెనవారు , తప్పిచేసినప్పుడు దండించిన వారిప్పెన్నుతూ ఆగ్రహించెందరు , క తజ్జత చూపితారు ,” అన్న శిల్పావార్త్యుడి పూట విని ఒక రాజు తన తప్పిన్న సిరిదిద్దుకున్నాడు . ఆ రాజు ఎవరు ? ఏ కథలో వస్తాడు ?
2. అంతర్జాతీయ ాదరిక నిర్మూలన దినోత్సవం ఎప్పుడు జరుపితుంటాం?
3. సీద్ధార్థుడు కఠోర తపాదీలో ఉండగా నిండు పూలాలుగా ఉన్న ఒక గోపికాంత తనకు కుపూర్తడు కలిగితే పుశ్చి దర్శిస్తానని మొక్కుకుంది. అమె పేరేమిటి?
4. పుంచెడ్డలను నిర్ణయించేది ప్రధానంగా మనసులోని ఉద్దేశపు తప్పి, చేపిని పూత్రపు కాదనేధర్మస్మాన్ని తెలియ జేస బేతాళకథ ఏది?
5. తరతరాలుగా వస్తున్నది అన్న ఒకే కారణం పూపి కొన్ని శాసినాలను గుడ్డిగా అవులు చేయడం వల్ల అనర్థాలు వాటిల్లక తప్పిని హేచ్చరించే కథ ఏది?

6. ఈ చిత్రం ఏ కథలో చోట చేసి కున్నది?

సేవారామ్ అదృష్టం!

సేవారావు అనే యువకుడు చాలా బడవాడు. ఎంత కష్టపడినప్పటికీ పంట గడవడమే కష్టంగా ఉండేది. ఏ రోజు సంపాదన ఆ రోజుకు బొటాబొటగా నిరిపాతూ ఉండేది. ఒక్కొక్క రోజు బియ్యం కొనడానికి కూడా డబ్బులు చాలేవి కామాఅలాంటి రోజుల్లో అతడి భార్య శివానీ, “పిట్టంట ఎంతో గారాబంగా, ఎలాంటి కొరతా లేకుండా పేరిగిన నేనూ, ఈ చేతగాని దద్దపున్న కట్టుకోవడంవల్ల తిండికీ, బట్టకూ కూడా కరువై పోయింది కదా,” అని వాపోయేది.

ఒకనాటి సాయం కాలం సేవారావు దప్పుడీ సంపాదన కూడా లేకుండా వట్టి చేతులతో ఇంటికి తిరిగివచ్చాడు. భార్య నోట చీవాట్లు తింటూ పిడు కున్నాడు. అయితే ఎంతలాంటికి నిద్ర పట్టలేదు. తెల్లవారాక ఏం చేయడమూ అని తీవ్రంగా ఆలోచిస్తాడు. వేకువ జామునే లేచి, స్నానం చేసి కత్తి, కత్తెర, దువ్వెనలు, అద్దం, తలనూనెలు ఉన్న తన పెట్టెను తీసుకుని ఇంటి నుంచి వెలుపలికి వచ్చాడు. భార్యకు కేకవేసి పిలిచి, “కావలసినంత డబ్బు సంపాదించిన తరువాత తిరిగి వస్తాను,” అని చెప్పి చకచకా వెళ్ళి పోయాడు.

గ్రామంలోకి వచ్చిన అతడి భార్య శివానీ భర్త కేసీ ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ నిలబడింది

గానీ, అతన్ని వెనక్కు పీలవలేదు. రోజూ పరు, చేప్తి కునే ధనికులెవరూ ఆ గ్రామంలో లేరు. పరు చేర్చుంపు కున్నా డబ్బులు తరవాత ఇస్తామని చెప్పి పేదలే ఆ గ్రామంలో ఎక్కువ. అందుకే సేవారావు నిరూపద యువకుడు గానే కాలం గడుపుతూ ఉన్నాడు.

సేవారావు పట్టుకున్న మేంకా నడకగాత్ర బాగా అలిసిపోయినప్పుడు చెట్ల కింద నీడలో

విశ్రాంతి తీసి కుంటూ ; అలా విశ్రాంతి తీసి కుంటున్నప్పుడు, అటువైపు వచ్చే బాట సార్లు లెవరైనా వరం చేయవుని అడిగితే బామాళ్లుకదా అన్న అశతో ఎదురు చూస్తూ పింపునం సాగించాడు. అప్పుడే, ఏ ఒక్కరూ రాలేదు. చీకటి పడుతుండగా బాగా అలిసి పొయ్యి ఒక ఎత్తయిన చెట్టుకింద పడుకుని అలాగే నిద్రపోయాడు.

ఆ చెట్టు మీద ఒక దయ్యం ఉంటున్నది. సువారావు గృహం వెళ్లి, పుంపి ఆహారం దొరికిందన్న ఉత్సాహంతో ఒక్క ఉరుకున కిందికి పూకింది. వాణ్ణి చంపిడానికి పుంపు పాతల గొట్టాలని నిర్ణయించి, వాటి పుజాలు పట్టుకుని ఊపింది. సేవారామ్ మెల్లగా కళ్ళు తెరిచాడు. దయ్యం తన పుంపు భయంకరంగా

కనిపించేలా నానా వంకర్లు తిప్పితూ, “నిన్ను నేను మింగేస్తాను. మానూ!” అన్నది రెండు చేతులతో గొంతు ను పట్టుకోబోతూ.

బాగా అలిసిపోయి నిద్రవుతున్న ఉన్న సువారావు తన ఎలాచచ్చినా ఫిరమా లేదన్న కుంటూ హితాత్మకంగా భార్య జ్ఞాపికం రావడంతో, “పాపం శివానీ నేను లేకపోతే ఎలా బతుకుతుంది? కనీసం ఆమె కోసమైనా జీవించి తీరాలి,” అన్న కుని, “ఏమిటి చిలిపి చేష్టి?” అంటూ, “వెళ్ళిపో!” అన్నట్టు చేయి ఊపాడు. అప్పుడే దయ్యం అక్కడి నుంచి కదలలేదు. “నేను కిందటిసారి పట్టుకున్న దయ్యాన్ని చూడాలన్న కుంటున్నావా?” అంటూ సువారావు, తలకింద పట్టుకున్న

పెట్టెను తెరిచి, అందులోంచి చిన్న అద్దాన్ని వెలికి తీసి, “దీనిలోకి చూడు,” అంటూ దాని వుంపు ఉంచి, “ఇలాంటివి నా పెట్టెలో ఇంకా కొన్ని ఉన్నాయి,” అన్నాడు.

అద్దంలో తన మొహం చూసి, దయ్యం హిడలి పొయి కీచు వుంటూ అరిచింది. “అయ్యో, ఆ భయంకరమైన దయ్యంతో కలిపీ, నన్ను కూడా పెట్టెలో బంధించకు!” అంటూ బారావు చేతులు పట్టుకోవడానికి ప్రియ త్విస్తూ బతిపు లాడసాగింది.

“అలా అయితే, నువ్వు తెల్లవారే సిరికి నాకు వుంపులు, వూణిక్యాలు తెచ్చి ఇవ్వాలి! సిరేనా?” అని గద్దించాడు బారావు ద థ మైన కంఠ స్వరంతో.

పురు “ఇవే దయ్యం వూయ్యె పొయింది. బారావు అద్దాన్ని పెట్టెలో పేట్టి, కోడికూత వినిపించేంతవరకు కాపు క్కూర్చి వాలని నిర్ణయించాడు. అయితే, పురికొంత ాపిటికల్లా దయ్యం తిరిగి రావడం చూసి అతడు ఆశ్చర్యపోయాడు. దయ్యం ఒక చిన్న పూటను తెచ్చి బారావు వుంపు పిడవేసింది. అందులో తళతళమెరిసే మణులు, వూణిక్యాలు కనిపించాయి.

“సిరే, ఇప్పటికి నిన్ను వదిలి పేడు తున్నాను. పిట్టం వెళ్ళి సొయంకాలానికి తిరిగివస్తాను,” అంటూ బారావు అక్కడి నుంచి బయలుదేరి పిట్టం కేసీ నడవ సాగాడు. తన వద్ద ఉన్న కొన్ని వుంపులను అమ్మి డబ్బుగా వూర్చుకోవాలను కున్నాడు. కొంత ధూరం నడిచాక అతడికొక ఆలోచన

కలిగింది. వుంపులను అమ్మకుండా తాకట్టు పేడితే, ఆ తరవాత విడిపించు కోవచ్చుకదా అనుకున్నాడు. వడ్డీ వ్యాపారి దగ్గరికి వెళ్ళి, తన వద్ద ఉన్న విలువైన మణులను కొన్నిటిని తాకట్టు పెట్టుకుని, కొంత మొత్తం ఇస్తే, ఒక నెల తరవాత వచ్చి, అసలూ, వడ్డీ చెల్లించి తన వుంపులు విడిపించుకోగలనని చెప్పాడు. వడ్డీ వ్యాపారి వుంపులను పిరికిలించి చూసి, నాణ్య మైనవే అని నిర్ధారించు కుసాబారావు కు అడిగిన డబ్బు ఇచ్చి పంపాడు.

బారావు బాగా ఆకలిగా ఉండడంతో భోజనశాలకు వెళ్ళి తప్పిగా భోజనం చేసి, ఖాళీగా ఉన్న ఒక ఇంటి అర్రు వీధి నడుం వాలాడు. చాలా సమీపం వరచి నిద్ర పొయాడు. పొద్దువారు తూండగా లేచి, ఉత్సా

హింగా దయ్యం ఉన్న చెట్టు కేసీ నడిచి, చీకటి పిత్త తొం

దగా అక్కడికి చేరు కున్నాడు .

తన పెట్టెను తలకడగా పెట్టుకుని నిన్ను లాగే పిడు కున్నాడేగాని, ఏ క్షణంలోనైనా దయ్యం రావచ్చు గనక నిద్రపోకుండా కాపు కున్నాడు .

అప్పటికే చెట్టు మీది దయ్యం, దాపుల వు రొకచెట్టు మీద ఉన్న దయ్యం స్నేహితు డితో రాత్రి జరిగినదంతా చెప్పింది. రెండు దయ్యాల కలిసి, సువారావు కిచ్చిన వు ణు లను తిరిగి రాబట్టు కోవాలనీ, తను లాంటి భయంకర దయ్యాలను దాచి పెట్టిన పెట్టెను

వొంగిలింపాలనీ పిథకం వేశాల్సి . అద్దరాత్రి పిచ్చు యుంట్లో రెండు దయ్యాలూ చెట్టు దిగి వచ్చి, సువారావు నిద్రపోతున్నాడా, లేదా అని మెల్లగా పీరించి చూశాల్సి . అతడికి తెలియకుండా అతడి తలకింది పెట్టెను ఎత్తుకెళ్ళడానికి వీలమవుండా అని పిరిశీలించి చూడ సాగాల్సి .

సువారావు వేల్పు కునే ఉన్నప్పటికీ, నిద్ర పొతున్నట్టు నటించసాగాడు . ఆ దయ్యాల రెండూ కలిసి, అతడి తలకింది సింపీని మెల్లగా లాగాల్సి . కొంత లాగేంతవరకు, కదలకుండా ఉన్న సువారావు , వుర్త ఇచ్చే బంతిలా ఎగిరి లేచి, పెట్టె తెరిచి అందు లోని కత్తెరన్న , అద్దాన్నీ వెలుపలికి తీశాడు . ఒక వేతిలో కత్తెరన్నూ, రెండవ వేతిలో అద్దాన్నీ పట్టు కున్నాడు . కత్తెరన్ను రెండు దయ్యాల కేసీ రుచిచేసి, వేళ్ళతో కత్తెరన్న వేగంగా కదిలిస్తూ నింత శబ్దాన్ని మిట్టించ సాగాడు . అదే సమయంలో అద్దాన్నీ కూడా వాటికేసి చూపాడు . దయ్యాల కత్తెరకు భయపడ్డాయో, అద్దానికి ఎక్కువ భయపడ్డాయో తెలియదుగాని, రెండూ వేగంగా కదలడం చూడడంతో దయ్యాల రెండూ హడలిపోయి , చెట్టెక్కడానికి ద్రియ త్పించసాగాల్సి . దాన్ని గమనించిన సువారావు , “కదలకండి. ఇప్పింపు మీ ఇద్దరిలో ఎవరో ఒకరు వెళ్ళి, బంగారు నాణాలు నాకు తెచ్చి ఇవ్వాలి. తెల్లవారే సరికి రాక పోయారో, రెండో దయ్యం ఆ పెట్టెలోని భయంకర ప్రాణులతో కలిసి పాక తప్పింపు !” అని హెచ్చరించాడు .

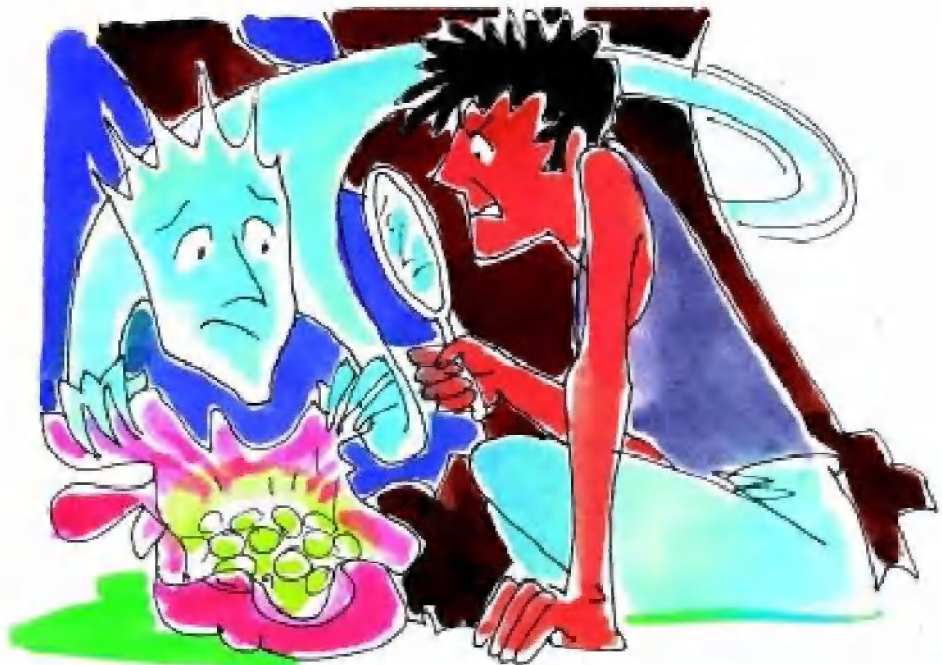
ఇప్పిదు పిరిగెత్తడం రెండవ దయ్యం వంతులైంది. సువారావు లోలోపల నమ్మకు న్నాడు. అయితే, చేతుల్లోని కత్తెరస్తూ, అద్దాన్ని కదిలిస్తూనే ఉన్నాడు. మొదటి దయ్యం దీనంగా నిలబడుతుంది, తన మిత్రుడు ఎప్పిదు వస్తాడా, చెట్టు మీదికి ఎప్పిదు వెళ్ళిపోదామో అని భయం భయంగా ఎదురు చూడసాగింది.

రెండవ దయ్యం తెల్లవార జామున వచ్చి, తనతో తెచ్చిన బంగారు నాణాల సింఛీని సువారావుకు ఇచ్చింది. అతడు దానిని వెంటనే తన సింఛీలో పేట్టుకుని, చేతిలోని కత్తెరస్తూ అదే వేగంతో కదిలిస్తూ, “ఇప్పిడి పుడే తెల్లవారుతున్నది. నేను పట్నం వెళ్ళి

సాయంకాలం తిరిగి వస్తాను. మీ రిద్దరూ బుద్ధిగా నడుచుకున్నట్లు తెలుసుకోవాలి,” అన్నాడు.

ఆ తరువాత కత్తెరస్తూ, అద్దాన్ని సింఛీలో పేట్టుకుని బయటకు వెళ్ళి తన ఇల్లు చేరాడు. భార్య శివానీకి తన రెండు రోజుల అన్న భవాలన్న వివరించాడు. అంతా విని, అవి తాళ్ళర్యం చెందిన అతడి భార్య, “నువ్వు ప్రపంచంలోకెల్లా చాలా ధైర్యవంతుడివి, తెలివైనవాడివి!” అని మెచ్చుకున్నది.

“నీ నోటి నుంచి ఇలాంటి మాటలు వినాలనేనన్న చాలా కాలంగా ఎదురు చూస్తున్నాను,” అన్నాడు అప్పిటికొబిడికం నుంచి బయటపడిన సువారావు ఎంతో సంతోషంగా.

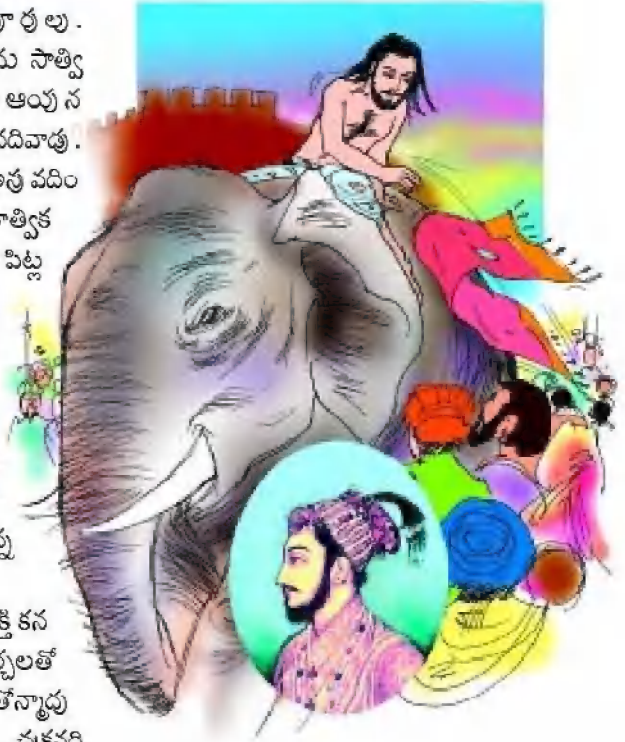

యువరాజు దయాగుణం!

షాజహాన్ చక్రవర్తికి నలుగురు కుమారులు. జ్యేష్ఠ కుమారుడైన దారాషుకో పరమ సాత్వికుడు; నిరంతర సత్కారాన్ని పొందుతూ, ఆయన వేదాలనూ, ఉపనిషత్తులనూ అధ్యయనం చేసేవాడు. వాటిలో కొన్నింటిని ఆరబిక్ భాషలోకి అనువదించాడు కూడా. తరచూ పండితులతో తాత్విక విషయాలను చర్చించేవాడు. వినోదాల పట్ల గాని, రాజకీయాల పట్ల గాని ఎంతగానూ ఆసక్తి కనబరచేవాడు కాదు. ధైర్య శాలి, శక్తివంతుడూ అయినప్పటికీ సేనాధిపతిగా గొప్పగా భావించలేదు. గౌరవం పురస్కారాలతో, విద్యావిశేషాలతో, వాళ్ళాదులతో ఎంతగానూ ఉన్నప్పటికీ పొందాడు. అవసరాల్లో ఉన్నవారిని ఉదారంగా ఆదుకునేవాడు.

ఆయన వేదవేదాంగాలపట్ల ఆసక్తి కనబరచినా, నిరంతరం పండితుల చర్చలతో గడపిడప, ఆయన ఆస్థానంలోని వుత్తమాదులకు ఆగ్రహం కలిగించింది. అయినా, చక్రవర్తి షాజహాన్ కు జ్యేష్ఠ కుమారుడంటే అమితమైన ప్రాధాన్యత. అందుకే దారాషుకో అనుకున్నది సాధించడానికి ఎలాంటి క్రూర కృత్యానికైనా వెనుకాడని షాజహాన్ మూడవ కుమారుడైన ఔరంగజేబు, ఆ పరిస్థితిని తనకు అనుకూలంగా వూర్చుకోవడానికి సింహాసనం వదిలివేయించాడు.

అయితే, వుత్తమాదులైన ఆస్థానాధ్యక్షులు మాత్రం, అన్నదారావు కోరికలను గట్టిగా

రాకుమారులకు ద్వేషం కలిగించడానికి ప్రయత్నించాడు. తాను అనుకున్నది సాధించడానికి ఎలాంటి క్రూర కృత్యానికైనా వెనుకాడని షాజహాన్ మూడవ కుమారుడైన ఔరంగజేబు, ఆ పరిస్థితిని తనకు అనుకూలంగా వూర్చుకోవడానికి సింహాసనం వదిలివేయించాడు. 1657లో షాజహాన్ అస్వస్థుడయ్యాడు. ఆయన తదనంతరం దారా

ఘోర రాజ్య సీంహాసనానికి వారసుని దయ్యే అవకాశం ఉన్నదని తెలియ గానే, తప్పుడు పురాణ సాయంతో బెరంగజేబు సీంహాసనాన్ని ఆక్రమించడానికి సునలతో రాజధానికే బయలుదేరాడు. తన తండ్రి వుద్ధతతో, దారాఘో కో ఎదుర్కొన్నప్పటికీ వరసగా పూర్తి యుద్ధాలలో పరాజితుడయ్యాడు. బెరంగజేబు తన తండ్రిని కారాగారంలో పట్టి తనను చక్రవర్తిగా ప్రకటించు కున్నాడు. సీంహాసనాన్ని ఆక్రమించడానికి ప్రయత్నించిన అతడి రెండవ సోదరుడు సింజా కూడా ఆరకానలో పిలాయితవుగా వురణించాడు. అర్ధరాజ్యం ఇస్తానన్న బెరంగజేబు పూటను ఆపాయ కుగా నమ్మిక కారాగారం పాఠ్యపురాణ శిరశ్చేదానికి గురి అయ్యాడు.

రాజధాని నుంచి భార్యతో సింహాసనాన్ని కున్న దారాఘో, ఒక చోటి నుంచి పురోచోటికి వెళ్ళతూ పూర్వపు ధ్యంలో భార్యను కూడా పొగొట్టుకున్నాడు. అఖిరికి అప్పిన సామంత జివానఖాన్ అశ్రయం పొందాడు. అంతకు పైర్వం ఒకసారి, జివానఖాన్ ను ఎన్ను చేత తొక్కించి చంపివుని షాజహాన్ ఆజ్ఞాపించాడు. ఆ సమయంలో దారాఘో తండ్రిని శాంత పరచి జివానఖాన్ ప్రాణాలను కాపాడాడు.

అయితే, కృతఘ్నుడైన జివానఖాన్, అశ్రయం పొందిన అయ్యన్న బెరంగజేబు కు అప్పిగించాడు. దారాఘో బందీగా ఆగ్రాకు తీసి కు రాబడ్డాడు.

సీంహాసనానికి న్యాయసమ్మతమైన వారసుడైన దారాఘో కో, కదలలేని పుసలి ఏనుగు పే కూర్చోబెట్టి ఆగ్రా నగర వీధులలో తిప్పారు. అదశ్యాన్ని చూసిన ప్రజలు అయ్యన దురదష్టానికి బాధపడ్డారు. “యువరాజా! తమరు నాకెన్ని సార్లు దానధర్మాలు చేశారు? ఇప్పుడు నాకు ఇవ్వడానికి తప్ప పద్ద ఏదీ లేదు కదా?” అని జనం నుంచి ఒక ఫీకీరు దీనంగా విలపించాడు.

దారాఘో వద్ద చిరిగి పొల్లన కట్టుబట్టలు తప్పి పురేపి లేడు. అయ్యన ఫీకీరు కు సెలించేసి, తన ఒంటి మీద ఉన్న శాలువను తీసి అతడి మీదికి విసిరాడు. దాన్ని చూసిన ప్రజలు యువరాజు దాతత్వాన్ని వక్షనంగా ప్రశంసించి, కన్నీళ్ళు కార్చారు. వాళ్ళ తప్పి పురేపి తప్పి వరాజును చూడడం అదే ఆఖరు సారి. బెరంగజేబు కొందరు ఉన్నావుల చేత న్యాయ విచారణ జరిపించి అయ్యనకు వురణ శి విధించేలా చేశాడు. 1659 ఆగష్టు 30వ తేదీ శిరశ్చేదం జరిగింది. -(ఎం.డి)

చందమామ క్విజ్-9 సమాధానాలు

1. నిర్వహణ వ్యాపించేవాడు.
2. హెరా.
3. 'పిప్పర్'.
4. చెన్నుడు.
5. కొచ్చిలోని జవహర్లాల్ నెహ్రూ ఇంటర్నేషనల్ స్టేడియం.
6. డెరియ్.
7. విదేశీ పత్రికగాథలు (జపాన్) పుస్తకాలను తాకిన పుక్కు.

విలువైన స్మారకం

విదిశా నగరాన్ని పాలించే శివశర్మ ప్రజారంజకుడు గా పేరు పొందాడు. వృద్ధుడైన ఆయనకు ఒక ఎంత కోరిక కలిగింది. వెంటనే ఆయన తన ఆస్థానంలోని నలుగురు మంత్రులను పిలిపించి, “ప్రజలు నన్ను శాశ్వతంగా గృహింతువు కోవాలి. ప్రజలు నుంచి పాకుండా, ఎప్పటికీ నన్ను గురించి గొప్పగా చెప్పుకునేలా ఒక స్మారకాన్ని నిర్మించవలెనని. అది ఎలాంటిదైతే బాగా ఉంటుందో చెప్పండి,” అని అడిగాడు.

విష్ణుశర్మ అనే మంత్రుడు, “పురాణ ప్రభా, విలువైన పాలరాతితో ఒక అద్భుతమైన నిర్మించవచ్చు,” అన్నాడు.

“ఆ పాలరాతి మందిరంలో విలువైన రత్నాలను పోదిగిన్న, వాటిని చూసే స్వేచ్ఛ, తమ వైభవాన్ని ప్రజలు గొప్పగా చెప్పుకోగలరు,” అన్నాడు మరొక మంత్రుడు అనుతశర్మ.

“ఆ మందిరంలో తమ బంగారు విగ్రహాన్ని ప్రతిష్ఠించి, దాన్ని చూసే ప్రజలు తమ

జీవించి ఉన్నట్టే భావించగలరు,” అన్నాడు శివశర్మ అనే మూడవ మంత్రుడు.

ఆ ముగ్గురు మంత్రుల ఆలోచనలు విన్న తరువాత కూడా, తన అభిప్రాయాన్ని చెప్పుకుంటూ వక్షసుగా ఉన్న మణిశర్మకు పూర్తిగా, “మీ అభిప్రాయం ఏమిటి అవుతా?” అని అడిగాడు మహారాజు.

“ముగ్గురు మంత్రుల సూచనలూ, తమ వైభవాన్ని చాటి చెప్పేవిగానే ఉన్నాయి. అయినా, కాలం ఎల్లప్పుడూ ఒక విధంగా సాగదన్న సింగతి తమకు తెలియనిది కాదు. మునుపు ఎలాంటి వార్తలు వస్తాయో చెప్పలేం. పేర్లు ఇది కలికాలం. వచ్చే కాలంకంటే గడిచిన కాలమే సత్యకాలం అని కొందరంటే, కాదు భవిష్యత్తులోనే మానవాళికి మంచికాలం రాగలదని విశ్వసించే వారూ ఉన్నారు. ఇందులో ఏది నిజమైనప్పటికీ, ఏకాలంలో నైనా సరే, సామాన్య ప్రజల మేలు కోరి చేసిన లేమన్నవలసినందుకుం

టాలు. వుంచి పిన్నలు చేసువారే ప్రజల హిదయాలలో చెరగని స్థానం సంపాదించగలరు. అందుకని, వున్న గుర్తులు వుంతున్న చెప్పిన పాలరాతి స్మారక వుందిరం వుట్టా పిదివ్వుందికి ఉపయోగపడేలా రకరకాల ప్రిల చెట్లతో, ఫిలవాలతో పేద్దతోటను నాటి పేంపుదాం. వాటి వుధ్య అక్కడక్కడా బాట సార్లు లెక్కప్రిజలుగుడతీరడానికి వీలుగా చిన్న చిన్న విశ్రాంతి గహాలు నిర్మిద్దాం,” అన్నాడు వుణిశర్మ.

ఆ వూట వున్న వుహారాజు, “చక్కగా చెప్పావు, వుణిశర్మా! నీటి బుడగలాంటి జీవితం మరెంతకాలం ఉంటుందో చెప్పలేవు కదా? ప్రజోపయోగకరమైన పిన్నలను వెంటనే ప్రారంభించాలి. ఉత్తర దిశగా ప్రహారీ న్నిన్న భవతారాణి నదికి, సుగూనికి వుధ్య ఉన్న సి విశాల ప్రదేశంలో సిందరవనం కోసిం మొక్కలు నాటిపిన్నలు వెంటనే ప్రారంభించండి,” అన్నాడు పిరవూనందంతో.

రాజుగారి అభీష్టానుసారం వుంతున్న వుణిశర్మ ఆధ్వర్యంలో వుర నాడే మొక్కలు నాటి పిన్నలు ప్రారంభవుయ్యాయి. ఆ తరవాత

యేడాది తిరిగే సరికి రాజు వురణించడంతో, వుగిలిన వుగుర్తు వుంతున్న వుహారాజుకు ఇచ్చిన వూట ప్రకారం, వనం వుధ్య పాల రాతితో స్మారక వుందిరం నిర్మించి, రాజుగారి బంగారు విగ్రహం ప్రతిష్ఠించారు.

సింవత్సరాలు దొర్లిపోయాయి. కాలప్రివాహంలో వుంతున్న కూడా కాలధర్మం చెందారు. క్రమేణా స్మారక వుందిరం శిథిల వస్థకు చేరుకున్నది. రాజుగారి బంగారు విగ్రహం ఎప్పుడో దొంగిలించబడింది. వుణులు వూణిశర్మ పాలు నవోట్లు తెలియలేదు.

వుణిశర్మ నాటించిన సిందరవనం వూత్రం ఇంకా కళకళలాడుతూ ఉంది. అయిన అక్కడ క్కడ నిర్మించిన చిన్న చిన్న విశ్రాంతి గహాలు బాటసారులకు నీడనిస్తూ ఉన్నాయి. తవు వీది బరు మలు దించి, అలసితి తీర్చుకోవడానికి పనికి వచ్చులా బాటల పక్కన నాటించిన తెల్లబండలు, శ్రవు జీమలుకు ఇంకా గుడ తీర్చుస్తూనే ఉన్నాయి. సిందరవనంలోని పిశ్వులూ, పిళ్ళ వాడు కుంటూ వుట్టు పిక్కల ప్రజలు రాజు శివవర్మతోటను ఇంకా స్మరించు కుంటూనే ఉన్నారు!

ఉచ్చనీచలు

బ్రహ్మాదత్తుడు కాశీరాజ్యాన్ని పరిపాలించే కాలంలో దోధిసిత్వపు ఒకసీహంగా జన్మించాడు. ఆ సీహం ఒక కొండ గుహలో తన భార్యతో కూడా నివసిస్తుండేది.

ఒకనాడూ సీహం అమితమైన ఆకలిగొని వున్నదై, కొండ పై దిగించి కిందికి చూసింది. కొండకింద ఒక కొలను పిక్కగల మౌలమైన పిచ్చికమైదానంలో దానికి కొన్ని కుండేళ్ళూ, జింకలూ ఆడు కుంటూ, అటూ ఇటూ గెంతుతూ కనిపించాయి. వెంటనే సీహం ఒక రంకె పెట్టి, కొండ దిగి వాటివేపు వేగంగా ఊరికింది. అలా పాతూ అది కొలను పిక్కన ఉండే ఊబిలో పోరబాటు న పిడిపొల్చింది. ఈలోగా సీహాన్ని చూసి కుండేళ్ళూ, జింకలూ భయ పిడి పారిపోయాయి.

ఊబి నుంచి బయట పడితానికి ప్రియత్నించిన కొద్దీ సీహం వురింత లోపిలికి దిగి బడసాగింది. అందు చేత అది కదలకుండా అలాగే వుండిపోయి, తనను రక్షించగల వారె

వరైనా అటుగా వస్తూ అని ఎదురు చూడ సాగింది.

ఆకటితో అలవు టింపుతూ ఆ సీహం ఒక వారంరోజులున్న పురుగుడు, పిక్కనే మళ్ళీ కొలను లోనే తాగటానికి నక్క ఒకటి వచ్చి, సీహాన్ని చూసి బెదిరి ధూరంగా ఆగి పొల్చింది.

సీహం నక్కను చూసి, “నక్క తప్పుతూ! వారం రోజులుగా ఈ ఊబిలో చిక్కి, ఎంత ప్రియత్నించినా వెలుపలికిరాలేక చచ్చిపోయే స్థితిలో ఉన్నాను. నన్నెలాగైనా ఈ ఊబి నుంచి పక్కా లాగి కాపాడి మోక్షం కట్టుకో!” అని ప్రార్థించి పిడింది.

“అనిలే ఆకలితో ఉన్నామూ నన్ను చూస్తూ వేమో? నిన్నెలా నమ్మటం?” అన్నది నక్క భయపెట్టతూ.

“ప్రాణభిషేక్తిన ప్రాణిని చంపితానా? నేనుతటి పాపాత్ముణ్ణి కాను. నన్ను, ఈ ఊబి నుంచి రించావంటే, నీకు బతికి ఉన్న

న్నాల్ని క తజ్జతగా మూటాను . నా వూట నప్పు!” అన్నది సీంహం.

నక్క సీంహం వూటలు నమ్మి ఎంథు కట్టలను తెచ్చి ఊబిలో పిడవేసింది. వాటి వీద కాళ్ళు ఊన్ని సీంహం ఊబిలో నుంచి బయ్యటికి రాగలిగింది.

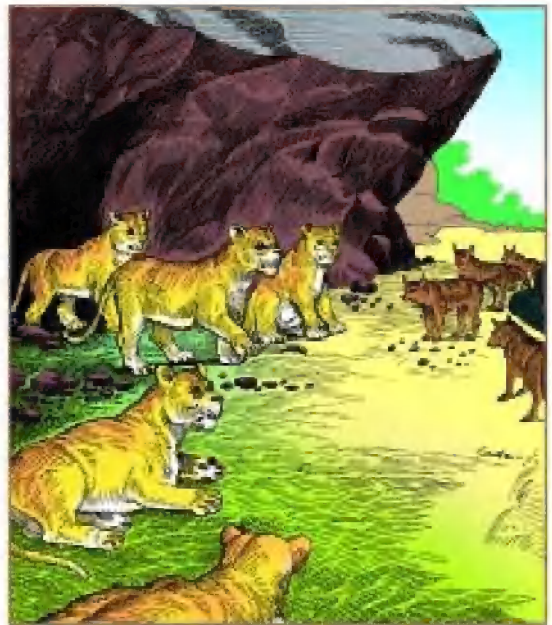
తరవాత రెండూ కలిసి అరణ్యంలో వేటకు బయ్యలు దేరాయి . సీంహం ఒక జంతు మృతం చేసింది. దాన్ని రెండూ సమంగా పంచుకు తిన్నారు .

“ఇకనుంచి ను సు సాదర్శం! ను వ్యక్త చోటా నేనొకచోటా ఉండటం దేనికి? నీ కుటుంబాన్ని వూర్త హితే తీసి కురా! అందరం కలిసి కట్టుగా జీవితం!” అన్నది సీంహం.

నక్క అంగీకరించి, భార్యతో సహా సీంహం గృహిణి కాపిరం పట్టింది.

సీంహం వెంట తాను కూడా కాపిరం చెయ్యటం గొప్పగా ఉంటుందని నక్క ఈ ఏర్పాట్లకు ఒప్పుకున్నదే గాని, తన జాతి వారికి దూరమైపోవటంలో గల నష్ట కష్టాలు తెలియక కాదు . సీంహం కూడా నక్క చేసిన త్యాగాన్ని అర్థం చేసి కుని, ప్రితి స్వల్ప విషయంలోనూ తన వుత్త్రణ్ణి తనతో నిష్ఠంగా వూర్తి కుంటూ, నక్క వున్న కు ఏ వూత్రపు బాధ కలగకుండా పివర్తిస్తూ రోజులు గడపి సాగింది.

సీంహం నక్కను ఎంత ప్రభుతో వూసినా సీంహం భార్య నక్క భార్యను తక్కువగానే వూది. అన్ని తే నక్క భార్య తన జాతి తక్కువను అమోదించినది కావటం చేత రెండు కుటుంబాల వుద్ధా ఎట్టిబచ్చిలూ

రాలేదు . అన్ని తే కాలక్రమం సీంహానికి, నక్క కూడా వీల్లలు కలిగి, అవి నివుంగా ఆధు కుంటుండటం వూసీ సీంహం భార్యకు వుండి పోయింది.

తావు తక్కువనీ, సీంహం వీల్లలు ఎక్కువనీ తెలియని నక్క వీల్లలు, సీంహం వీల్లలతో భేదం పొటించకుండా కిందా వీ దా పిడి ఆధు కుంటు న్నాయి .

ఉచ్చనీచల విషయం తెలియని సీంహం వీల్లలు కూడా నక్క వీల్లలతో నివుంగా ఆధు త్త న్నాయి .

ఇది వూసీ ఓర్వలేని సీంహం భార్య తన వీల్లలతో చాటుగా, “వు నం గొప్ప పిఠుక పిట్టిన వాళ్ళం. వీరా నక్క వీల్లలతో అంత చను మూ ఆడరాదు. వాటిని వూరంగా ఉంచండి!” అని చెప్పింది.

సీంహం వీల్లలకు తల్లి బోధ కొంచెం కొంచెమే తలకెక్కు సాగింది. అవి నక్క వీల్ల

లను లోకువగా చూడటమూ, వాటితో ఆడేటప్పింపు అన్యాయం చెప్పటమూ, “వువు గొప్పవాళ్ళం. వివుమ్మి వువు పొషిన్మిన్ను. మాకు మీరు ఎదురు చెప్పుకూడదు. వీరు తక్కువవాళ్ళ కనక, తిట్టినా పిడి ఉండాలి!” అనటమూ సాగించాయి.

ఆడనక్కకు కష్టం వేసి ఒకనాడు తన భర్తతో సీంహం భార్య వైఖరి గురించి చెప్పింది. సీంహంతో మర్నాడు వేటకు వెళ్ళేటప్పుడు నక్క, “వు దిరాచజాతి. వుంసావా న్యలం. అందు చేత వునం కలిసి ఉండటం అంత వుంచిది కాదు. వువు వెళ్ళి మావాళ్ళ మధ్య బతుకుతాం!” అన్నది.

ఆకస్మికంగా తవు విత్రుడిలో కలిగిన ఈ మార్పుకు ఆశ్చర్యపిడి సీంహం కారణమై ఉంది. నక్క జరిగినదంతా వివరంగా చెప్పింది.

ఆ రాత్రి గుహకు తిరిగి రాగానే సీంహం తన భార్యతో, “నుమ్మ నక్క పీల్లల్ని చూసి అసిహ్యపిడ్డామఱు కదా?” అని అడిగింది.

“అమ్మో, ఆ తక్కువజాతి పీల్లలు వున పీల్లలతో సిహనంగా ఆడుకోవటం నాకేమి బాగాలేదు. వీకా నక్క ఏమి వుండు పేట్టి

వుంచి చెప్పి కుందో నాకు తెలీదు. నా పీల్లలు పొడు కావటం వూత్రం నేనై ఒప్పిన!” అన్నది సీంహం భార్య.

“అదా సింగతి? నక్క నాకేం వుండు పేట్టిందో చెబుతాను విను: నేను ఒకసారి వారం రోజులు ఇంటికి రాలేదు, జ్ఞాపికం ఉన్నదా? ఆ వారం రోజులూ నేను తిండిలేక వూడుతూ ఊబిలో చిక్కాను. నా ప్రాణాలు పొత్తున్న సమయంలో ఈ నక్కవచ్చి యుక్తిగా నన్ను ఊబి వుంచి బయటికి లాగింది. ఆనాడు ఆ అపిద సమయంలో నక్కే గనక నన్ను అదుకోకపోతే నేనూ మూడను, వున పీల్లలూ ఉండరు! ప్రాణభి పేట్టిన వాళ్ళ దగ్గర ఉచ్చనీచలు పొటించడం వుహాచారు. అటువంటి వాళ్ళను అవమానించటం రక్త సింబంధం గల బంధుమఱు అవమానించటం లాటిదే!” అన్నది సీంహం.

సీంహం భార్య సీగ్గపిడి నక్క భార్యకు పూపిణ చెప్పుకున్నది.

తరవాత ఏడు తరాల దాకా సీంహం సంతతి, నక్క సంతతి అదే గుహలో ఎంతో సిఖ్యంగా కలిసి విఖంగా జీవించాయి.

రామాయణం

కొంతుమీధరపు తు తండ్రి కోసిం శోకించి, “అయి తే, అవ్వు, అయ న ఆఖరు ింంలో నాకేవు న్నా చెప్పాడా? ఆయన ఆఖరు మాట లేవు టి?” అని అడిగాడు .

“ఓ రాహు , ఓ లక్ష్మణా, ఓ నెతా, అంటూ ప్రాణాలు వదిలారు , నాయ నా,” అన్నది క్షేయి .

భరతు తు అవి త ఆశ్చర్యంతో, “అదే వి టి? రావు ధూ , నెతా, లక్ష్మణ ధూ దగ్గర లేరా?” అని అడిగాడు .

“అరణ్యవాసానికి వెళ్ళారుగా, నాయనా? రావు తు నారబట్టలూ , జడలూ ధరించి అరణ్యానికి వెళుతుంటే, సీతా, లక్ష్మణుడూ కూడా వెళ్ళారు,” అన్నది కైయి.

భరతు తు వు రింత ఆశ్చర్యపిడి, “ఏం? రావు తు ఏం పాపం చేశాడు ? తన పాడు పిను లేవీ చేయ డే! భూ ణహిత్య చేసిన వాడికి

విధించినట్టు అతనికి అరణ్యవాసి శి ఎంధు కు వేశారూ ?” అన్నాడు .

“అదేం కాదు లే! వు హరాజు రావు డికి పిట్టాభిషకం చేసు య త్నంలో ఉన్నట్టు విని, సేనాయ న్న రెండువరాలు కోరాను: ఈ పట్టాభి షకం నీకు చేసీ, రావు ణ్ణి పిఠ్ఠాలు గేళ్ళు అరణ్యవాసానికి పింపివు న్నాన . వు హరాజు సిరే నన్నార . కనక వసీష్ఠి తు మొదలైన వారంతా చెయ్య వలసినదంతా చేస్తారు . నీమా చక్కగా పిట్టాభిషకం చేసి కో!” అన్నది క్షేయి .

కైయి చెప్పిన ఈ మాటలు విని భరతుడు వుండిపిడి పేట్టవలసిన నాలు గు వూ టలూ పేట్టాడు . “నీమాభర్తన చంపామారావు ణ్ణి అడవికి పింపామానీవు ఖం చ్చూ పాపం!” అన్నాడు . “జ్యేష్ఠి డికి రాజ్యాభిషకం జర గటం త్రియ వంశ ధర్మవు ని నీకు తెలి

యదా? రావు లృణులు లేకుండానే రాజ్య భారు ఎలావుయ గలనవు కున్నామో” అని అడిగాడు. “నే నిప్పుడే వెళ్ళి ఆ రాముణ్ణి పీలు వు కు వచ్చి రాజ్యాభిషేకం చేసి అతనికి దాస్యం చేస్తాను,” అని తల్లితో చెప్పాడు. ఇంత పని చేసినందు కు కైకయిని నిస్వల్లో పిడవు న్నాడు, లేదా అరణ్యానికి వెళ్ళమ న్నాడు, అదీ కాకపోతే గొంతు కుడిరిపోవు కు చావవు న్నాడు.

ఇంతలో పుంత్రిలు వారున్న చోటికి వచ్చారు. భరతుడు వారితో తనకు రాజ్యం ఏమీ లేదనీ, రాజ్యం కావాలని తాను తన తల్లితో చెప్పి ఉండలేదనీ, కైకయి తన తండ్రిని వరాలు కోరటంగాని నెతా రావు లృణులు అరణ్యానికి వెళ్ళిపోవటంగాని, ధూరదేశంలో ఉన్న తనకూ, శత్రు పున్నడికీ తెలియ నే తెలియవని స్పష్టంగా చెప్పేశాడు.

తరవాత భరత శత్రు పున్నులు కౌసిల్య వద్దకు వెళ్ళారు. ఆమెను ఆలింగనం చేసు కుని ఆమెతోబాటు తాముకూడా ఏడ్చారు. ఆమె భరతు డితో క్షయి తనకు చేసిన ద్రోహం గురించి చెబుతూంటే, భరతుడికి తనను కూడా తన తల్లితో జతచేసేట్లు అనిపించింది. రావు డి అరణ్యవాసానికి తాను సిమ్మతించ లేదని అతను ఘోరమైన ఒట్టు పేట్టుకుని వేదన పిడ్చాడు. కౌసిల్య అతన్ని ఊరడిం చింది.

దుఃఖ సిమ్మ ద్రంలో ఉన్న భరతు డితో వసీష్ఠుడు, “నాయ నా, ఈ విచారం కట్టిపెట్టి దశరథ పు హారాజుకు ఉత్తర క్రియలు చెయ్యి,” అని హేచ్చించాడు.

తెల్ల భాండం నుంచి పేక్కి తీసిన తండ్రి శవాన్ని చూసి భరతుడు, “నాయ నా, నీవూ పొయూ మా రావు డడవిలో ఉన్నాడు. ఈ రాజ్యభారం ఎవరు మోస్తారు?” అంటూ కడు దీనుగా దుఃఖించాడు.

దశరథు ణ్ణిపిల్లకీలో ఎక్కించి నగరు బువు టకి తీసి కుపొయూ ర్త. శవానికి వుండు గా పియజనులు, వెండి బంగారు నాణాలు వెద జల్లుతూ; చందనపూ, అగరూ, గుగ్గిలపూ, మొదలైన ధూపాలు వేస్తూ నడిచారు. దశ రథు డి భార్యలు పల్లకీలలో వెళ్ళారు. శవాన్ని చితిపేపేట్టాక దశరథు డి భార్యలు భరతు డితో బాటు చితి వుట్టు అప్రదీణంగా తిరి గారు. భరతుడు తండ్రికి నిస్వి పేట్టాక అందరూ నగరానికి తిరిగి వచ్చారు.

భరతుడు తండ్రికి పది దినాలు మైలపట్టి తరవాతరెండు రోజులపాటు శ్రాద్ధాలు చేశాడు.

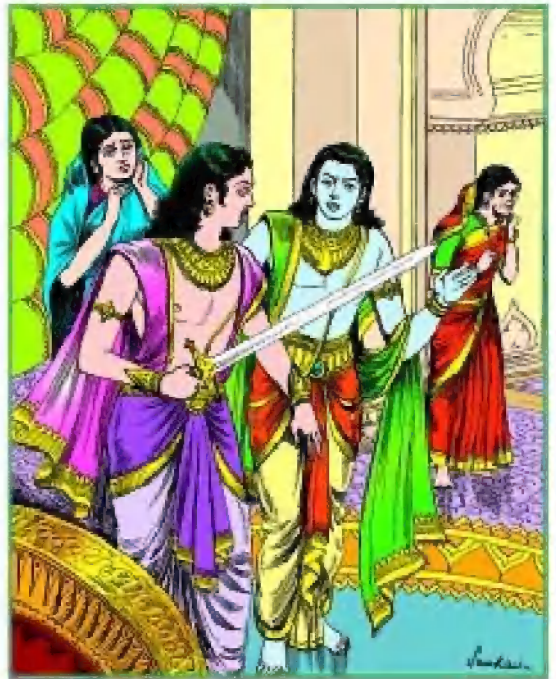

బ్రాహ్మణులకు అన్న దానవూ, వస్త్ర దానవూ, ఇతర దానాలూ చేశాడు. పిదపూ డో రోజు అస్థిపించయ నం చేబటప్పిడు భరతు డూ, అతనితోపాటు శత్రు ఘ్నుతూ తండ్రిని తలుచు కుని వివశత లైవలపించారు.

తరవాత ఒక చోట భరత శత్రు ఘ్నులు జిగినదాన్ని గురించి వూట్లాడు కుంటున్నార; తన అన్న అల్లు న ల స్థుడు తన తండ్రికి ఎందుకు అడ్డుపెడలేదా అని శత్రు ఘ్నుడు ఆశ్చర్యం వెలిబుచ్చుతూండగా, మంధర వు హారాణీలాగా అలంకరించు కుని ఆట కోతిలాగా తయూ రైఅటు గా వచ్చింది. ద్వార పాలకులు దాన్ని పట్టుకుని శత్రు ఘ్నుడి దగ్గరికి తెచ్చి, “ఇదు గో! అన్ని పాపాలకూ మూలమైన వుంధర!” అన్నారు. శత్రు ఘ్నుడు కోపావేశంతో వుంధరను పట్టుకుని దాన్ని హితవూర్తి ఉడ్డెనతో జరజరా ఉడ్డుకు పొసాగాడు. మంధర వెంట ఉండే దాసీలు బెదిరిపోయి కాసల్య దగ్గరికి పరిగెత్తారు. వుంధర కప్పి ఎగిరిపోయే టట్టు కేకలు పేట్టసాగింది. కైకయి మంధరను వెడిపించటానికి వస్తే శత్రుఘ్నుడొమెను నోటికి వచ్చినట్టు తిట్టాడు.

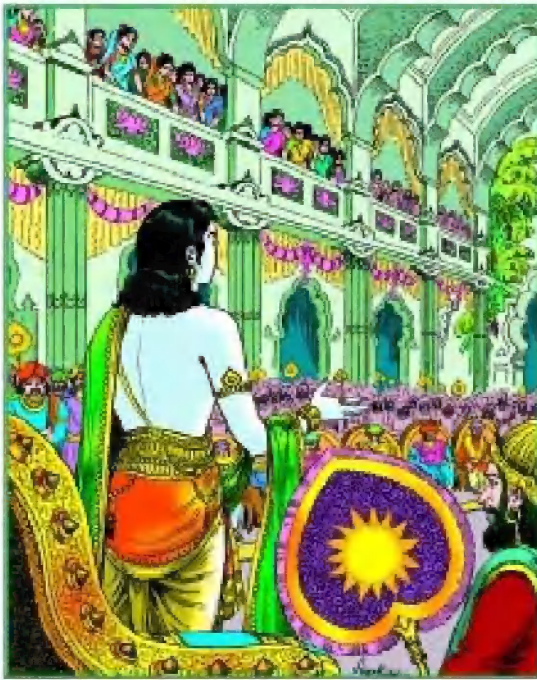
అప్పిడు కక్యలు పిరిగెత్తివెళ్ళి భరతుణ్ణి పీలుచు కువచ్చింది.

భరతుడు శత్రు ఘ్నుడితో, “అదదాన్ని చంపితావా? ఈ వూట తెల్లూ రావుడు వున్న ఖం వూస్తాడా? రావుడి అగ్రహానికి గురికావలసి వస్తోందని ఆగావు కాని, నేను కైకయిని ఎప్పిడో చంపికపోయానా? ఆ గ్రాని దాన్ని వదిలిపేట్టు,” అన్నాడు.

దశరథుడు పొయిన పిద్దాల గో రోజు ఉదయం పేద్దలందరూ భరతుడి వద్దకు వచ్చి, “రాజమితా, రాజ్యానికి నాయకుడు లేడు. అద ప్తివశాత్తూ జనంలో అరాజకం సాగలేదు. ఏవూత్రం అలస్యం చేయకుండా నీమచెంటనే పట్టాభిషేకం చేసి కోవటం వుంచిది,” అన్నారు.

భరతుడు వారితో, “జ్యేష్ఠిడే రాజు కావటం వూ వంశాచారం. అందు చేత నన్ను రాజు కవుని వీరు కోరటం ఉచితం కాదు. నా తల్లి కోరిందిగదా అని పట్టం కట్టుకోను. నేను అరణ్యానికి వెళ్ళి జ్యేష్ఠుడైన రాముణ్ణి రాజును చేసి తీసి కువచ్చి, అతనికి బదులుగా నేనే అరణ్యవాసిం చేస్తాను. రాజ్యాభిషేకం అరణ్యం లోనే జరుగుతుంది గనక, అభిషేకం సింబారా లన్నీ నా మెట తీసుకు పోవూసికీ, నాతోబాటు వతురంగబలాలతో కూడిన సేనను వెంట

బెట్టుకు వెళ్ళటానికి అవసరమైన ఏర్పాట్లు చేయండి,” అన్నాడు .

భరతు డి ప్రయాణానికి బ్రహ్మాండమైన ప్రియత్నాలు జరిగాయి . అరణ్యం వు ద్వంగా చెట్లు నరికి, భూమి చదును చేసి దారులు వేశారు . నదుల ప్రివంతనలు కట్టారు . దారిలో అడ్డు వచ్చిన గోతులూ, చెరువులూ పూడ్చారు . దారి పోతున్న నా అక్కడక్కడా బాషలు తవ్వారు . విడిదికి తగిన స్థలాలు చూసి అక్కడ వీధులూ , ఇళ్ళూ గలిగిన శిబిరాలు నిర్మించారు . ఇలాటి శిబిరాలు సరయూనదీ తీరం నుంచి గంగాతీరం వరకూ ఏర్పాటు చేశారు .

ఆ రాత్రి శంఖాలు మోగటమూ, భేరి వాయింపి , వందిపూ గధుల స్త్రోతాలూ విని భరతుడు నిద్ర లేచి, కంట నీరు పేట్టుకుని, “నేను రాజును గాను . నాకు స్త్రోత పాఠాలూ ,

పుంగళ వాద్యాలూ వద్దు,” అని వాటిని నిలిపించాడు .

వసీష్ఠిడు తన విరివారంతో రాజసిభకు వచ్చి, భరతు డి పట్టాభిషేకం జరిపించే ఉద్దేశంతో పితృప్రస్తుతం బులనూ , పుంతులనూ , గణనాయకులనూ , భరతు ణ్ణీ, శత్రు ఘ్నణ్ణీ, ఇతర పు బ్ధులనూ వెంటనే పీలుచుకు రమ్మని ధూతలను పంపాడు . త్వరలోనే అందరూ వచ్చి సిభను అలంకరించారు . దశరథుడు జీవించి ఉన్నప్పటిలాగే సిభ కళకళలాడింది .

అప్పిడు అందరి సమీపంలోనూ వసీష్ఠిడు భరతు ణ్ణి రాజ్యాభిషేకం చేసి కోవలీసేందిగా కోరాడు .

భరతుడు పెద్దలతో చెప్పిన మాటలే పేరేల గంలో మళ్ళీ చెప్పి, “నేను మీ అందరి సమక్షంలోకి రావు ణ్ణి తీసి కురావటానికి శాయశక్తులాయత్నిస్తాను . అతను రాకపోతే లృణ్ణి డిలాగే నేను కూడా రావు డి తోపాటు వన వాసిం ఉండి పొతాను . నా ప్రయాణానికి ఏర్పాట్లు ఇది వరకే అరంభమయ్యాయి . పూర్ణం వేసేవారూ, మార్గరక్షకులూ మొదలైన వారు పుండే వెళ్ళిపోయారు . ఇంక నేను బయలు దేరుటమే తరువాతి ,” అన్నాడు .

ఈ మాటలకు అందరూ సంతోషించారు . ప్రయాణానికి సుఖం అయితే తప్ప వల సేందిగా సుపుంతుడు నాధ్యక్షులకు చెప్పాడు . అయితే ధ్యాన గూనికి వృత్తి ప్రాణం వచ్చినట్లుంది .

పున్నాడు భరతుడు పేందలాడే లేచి ప్రయాణమయ్యాడు . అతని వెంట తమ్మిడి

వేల ఏనుగులూ, అరవేల రథాలూ, లక్ష గుర్రాలూ యోధులతో సిహా కదిలారు. కౌసల్యా, సింహుత్రా, కృష్ణా వాహినాలలో బయలుదేరారు. కృష్ణుని పట్టిన దయ్యం దిగిపోయింది. తాను చేసినదానికి పశ్చాత్తాపి పడతూ ఆమె పుగిలినవారి కంటి ముందు కదిలింది. ఎర్రలు గుంపిలు గుంపిలుగా భరతుణ్ణి వెంబడించారు. రాముడికి ఇష్టమైనవారూ, వర్తకులూ, ఇతరలూ రావుణ్ణి పూజటానికి తావు కూడా ప్రియాణం కట్టారు. అనేక వేలవుండి బ్రాహ్మణులు ఎడ్లబక్కెక్కి భరతుడి వెంట ప్రియాణవుయ్యారు.

ఇంత పేద బలగాన్నీ వెంటబెట్టుకుని భరతుడు గంగాతీరాన్ని శంగిబేరమితం వద్ద

చేరుకుని, తన సైన్యాన్ని నది వెంబడి అక్కడ కుడా విడిచి పుని ఉత్తర విచ్చాడు. అతను పుంత్రి లతో, “పునం ఈ రాత్రికి ఈ తీరాన విశ్రమించి రేమీ ఉదయం నే గంగ దాటుదాం. నే నిష్పిడు నదిలో దిగి పూతండ్రికి తర్పణాలు వదులు తాను,” అన్నాడు.

పుహా సింహుడ్రంలాటాన ఒకటి వచ్చి గంగ ఒడ్డు వెంబడి విడియటం గుర్తు గవునించాడు. రథంయొక్క చొక్కం గమనించి ఆ రథం భరతుడిది అర్థం ఉంటుందని తెలుసుకున్నాడు. అతను తన ఆప్తిను చేరబిలిచి, “భరతుడు ఇంత సంతోషం దుకు బయలుదేరి వచ్చి మాటాడం టారు? రావుడు వనవాసింపై రైచేసీ వచ్చి రాజ్యం అడుగుతాడేమో, అతన్ని అరణ్యం

లోనే చరాధిపతిని వచ్చిమాటాడతాడు. వున్న రావుణ్ణి ఎలాగైనా రోంబాలి. అతని నా విశ్రాంతి. అందుచేత వున్నవాళ్ళను అర్జునుడు మందల పడవలు సీద్ధం చెయ్యమనండి. ఒక్కొక్క పడవలోనూ నూరేసివుంది యువకులను ఏర్పాటు చేసి, పడవలు గంగకు అడ్డంగా ఉంచి, అందులోనే మీకు అవసరమైన వస్తువులను, ఇతర అవసరాలూ, ఉండుకుని జాగ్రత్తగా ఉండండి. భరతుడికి రావుణ్ణి పట్ట ద్రోహుని ద్వి లేకపోతే అతన్ని, అతని స్వేచ్ఛాన్ని నిరాటంకంగా నది దాటనిద్దాం, లేకపోతే వున్న పడవలతో అటకార్లు అంతా,” అన్నాడు.

గుహ్యుడు ఈ కట్టుదిట్టాలు చేసిన అనంతరం రకరకాల ఫిలాల్సూ, తేనెకానూ కగా తీసి కుని భరతుడి వద్దకు వెళ్ళాడు. గుహ్యుడు వస్తూండటం వుండుగానే తెలుసుకుని సువుంతుడు భరతుడితో, “నిన్ను చూడటానికి బోయ రాజుని గుహ్యుడు వస్తాన్నాడు. ఇతను బలవంతుడు, సింహుడు, రావుణ్ణి వుంచుకుంటాడు. అతన్ని తగిన విధంగా గౌరవించి నట్టలు తే రావుల వైపు అర

ణ్యంలో ఎటువెళ్ళారో వారి జాడకూడా తెలుస్తుంది,” అన్నాడు.

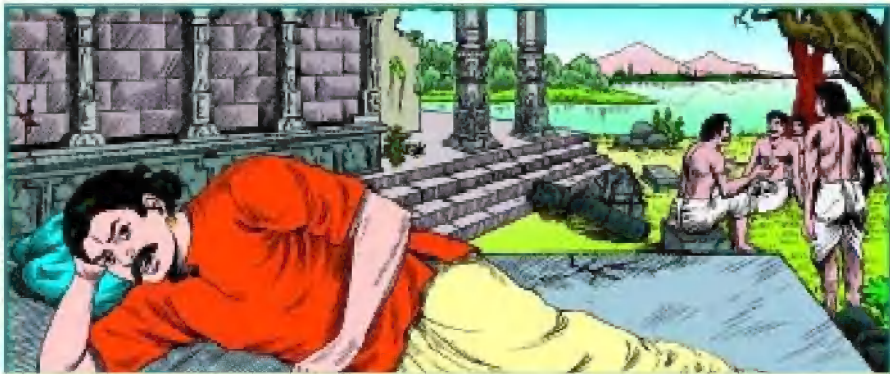
“అర్జునే అర్జునుడి వెంటనే నా దగ్గరికి తీసి కురా,” అని భరతుడు సువుంతుణ్ణి పింపాడు. గుహ్యుడు భరతుడిని “నికి వచ్చి, తాను తెచ్చిన కానకలు ఇచ్చి, “తవుర వస్తారని వుండుగా తెలిసిమాట వుంచి ఆతిథ్యమూ, స్వాగతమూ ఏర్పాటు చేసి ఉండేవాణ్ణి. ఈ రాత్రికి వూ ఆతిథ్యం స్వేక రించి రేమివుండుకు సాగిపాడు రు గాని,” అన్నాడు.

భరతుడు గుహ్యుడికి సంతోషం కలిగేటట్టుగా, “రాజా, ఇంతకు నకు సీమాక్కుడివే ఆతిథ్యం ఇస్తానన్నామా అటకన్ను వూకు నీవుంచి హేచ్చు గౌరవం ఇంకేం కావాలి? వున్న భరద్వాజును ని ఆశ్రమం నకివెళ్ళాలి, దారి చెప్పగలవా? ఇక్కడి నుంచి దారి చాలా కష్టమని వెన్నాడు,” అన్నాడు.

“బాణాలు ధరించి వూ బోయలు మీ వెంట వస్తారు లండి. నేను కూడా వెంట ఉంటాను. అందుచేత మీకు దారివెత్తుకునే పని ఉండదు,” అన్నాడు గుహ్యుడు.

అన్నింటికంటే నీచవుత్తి

పూర్వం వెశాలీనగరంలో రంగిశెట్టి అనే కిరాణావ్యాపారి ఉండేవాడు. వ్యాపారం వృద్ధి చెట్టికి స్థిరంగా జరుగుతూ వుండే గాక, కొంత వున్నప్పుడు తూండేది కూడా. అప్పుడు వ్యాపారం తన “బెల్లం, చింతపిండు” వ్యాపారం ఎదురుగా బోరుగా లేనివ్యాపారుగా కలుగింది. ఎన్నో అర్థాలు, కాణీ వ్యాపారులకు నాలుగు డబ్బులు కూడబెట్టగలం అన్న అనింత ప్రి వెన్నాడసాగింది. ఎలాగైనా తను కూడా నగరంలోని చెప్పుకోతగ్గ ధనికుల్లో ఒకడు కావాలని అందుకు ఏదైనా పూర్ణం వూడాలని తీవ్రంగా ఆలోచించసాగాడు. కోటిశ్వరుడు కావటానికి ఇంకేదన్నావత్తి చేపట్టాలనిపించింది.

శెట్టిబుద్ధి ఇలా పేడతోపడితూ తూండగా, అతని పక్కపేడిలో ఉన్న ఒక లాభిచారి ఇంట దొంగలు పిడి, లోపల వసతులు విలువ చేసు వెండి, బంగారము ఎత్తుకు పోయారు. పొద్దెత్తి నం కొట్టే కూర్చుని అవస్థ పడడం కన్నా అలాంటి దొంగతనం ఒక్కటిచేస్తే జీవి

తాంతం హాయిగా బతక వచ్చుననిపించింది శెట్టికి.

తాను దొంగతనం చెయ్యాలంటే ఎదురుగా దొంగలను పిరిచుకుంటేనే కోవాలి, అవత్తిలో సాధకబాధకాలు తెలుసుకోవాలి. దొంగలు రాత్రిపిటి పిపూ వేళకు వ్యస్థిలాల కోసం వెతికి, చివరకు శెట్టి, ఊరిబయట పాడు బడిన శివాలయం దగ్గర అర్ధ రాత్రిపిటి కొందరు దొంగలు చేరుతూంటారని తెలుసుకుని, అర్ధరాత్రికి వుండే అక్కడికి వెళ్ళి అలయం అరుగు పై పడుకుని నిద్ర పొతున్నట్లు నటించుతూ, దొంగల సంభాషణ అలకించ సాగాడు.

శెట్టికి వాళ్ళ పూటలు వింటూంటే చెప్పు రానంత ఆశ్చర్యం వేసింది. దొంగలకు ఎంత ధైర్యసాహసాలు కావాలి, ఎంత దూరం పోయి నివసించు స్థానం ఉండాలి!

రోజూ రంగిశెట్టిని అరుగు పై పడుకుని వుండటం, అతను ఎవరో దిక్కులేనివాడనీ, దొంగలకు, అతను ఎవరో దిక్కులేనివాడనీ,

తవు కు ఎప్పుడైనా అవసరంవస్తే ఉపయోగ పడవచ్చుననీ అనిపించింది.

ఒకరోజు అద్దరాత్రి ఇద్దరు దొంగలు చెరొక కావడీమోసుకొచ్చారు. వారిలో ఒకడు చిన్న వాడై, రెండోవాడు పెద్దవాడు. చిన్నవాడు దొంగ నిద్ర నటిస్తూనే శెట్టిని లేపి, “వూ వు నీపీ ఒకడు రాలేవు. వూతో వస్తావా? నీకు తగి నంత వు ట్ట జెప్పితాంలే! వూ పిని నీకు కొత్త అని భయపడవలసివసనిలేదు. మేం చెప్పి నట్లు చేస్తాం. నిన్న కాపాడేవీ చీ వూ ది!” అన్నాడు.

అట్లు పంటి అవకాశం కోసం ఎదురు చూస్తూన్న రంగశెట్టి వాళ్ళు చెప్పినట్లు చేయ దానికి సంతోషంగా ఒప్పుకున్నాడు.

దొంగలు వుండు శెట్టి అవతారం వూర్చే శాస్త్ర: అతని చొక్కా ముప్పసీ, తలకు తలగ్రుడ్డు పుట్టి, వూ ఖానికి వు సీ మిలివి, చిన్నగడ్డం

అంటించి, బట్ట ఎగకట్టించి, చేతికి కర్ర ఇచ్చి, నెత్తిన గోతపు సంచి పెట్టి, చేతికి ఏడెనిమిది బెల్లమిగడ్డలు ఇచ్చి, “ఇక పిద!” అన్నాడు.

దొంగతనానికి పావాలంటే ఇంత తతంగం ఉన్నదని శెట్టికి తెలియదు. తనని దొంగలు నివు పొలలో ఒక రైతుగా మార్చేశారు. ఈ రూపంలో తనను వూ సీ తన భార్య కూడా గుర్తించలేదు.

ఇలా ఆలోచించుకుంటూ పోతున్న శెట్టి చీకట్లో వూ డక, దారిలో పిడు కుని ఉన్న ఒక పీఠికుక్క తోక తొక్కాడు. అది గట్టిగా మృగ గడం ప్రారంభించింది. శెట్టి ఒక్కసారిగా అవురు కుని, “అమ్మో!” అంటూ గట్టిగా అరిచి చేతిలోని బెల్లమిగడ్డలు జారవిడిచాడు. కుక్క మృగగడం ఆపి, బెల్లమిగడ్డలను నాక నారంభించింది.

పేదదొంగ శెట్టితో, “మనం వెళుతున్నది దొంగతనానికి, నాయ నా! పేండ్లి భోజనానికి కాదు. ఆ సంగతి గుర్తుంచుకుని కొంచెం జాగ్రత్తగా ఉండాలి,” అని శెట్టికి మరికొన్ని బెల్లమిగడ్డలు ఇచ్చాడు.

చిన్నదొంగశెట్టితో, “కుక్క అరవటమూ, వెంటనే వూ నటవూ కొత్తాలు గవు నిస్తాడు. అతను రాకవూ నడు. పచ్చి రకరకాల పిళ్ళలు వేస్తాడు. మనని ఏమార్చి బుట్టలో వెయ్యటా నికి ప్రయత్నిస్తాడు. నువ్వు నోరెత్తకు. అన్ని పిళ్ళలకూ నేనే సమాధానం చెబుతాను,” అన్నాడు.

చిన్నదొంగ ఊహించినట్లే కొత్తాలు గుర్రం వీధి అట్లుగా వచ్చాడు. అతను కోపంగా,

“ఎవర్రా వీరు ? అర్ధరాత్రి ఇలా వీధుల వెంట తిరగరాదని తెలీదా? ఈవేళ్ళిప్పుడు ఏం పని వీరు బయలుదేరారు ? నిజం చెప్పండి,” అని గద్దించాడు .

కొత్తాలు గొంతు వింటుంటేనే శెట్టికి గుండెల్లో అదురు మిట్టేంది.

“ఛీ, ఛీ! ఇంకా ఎవర్రా ప్రాణాలు అరచేతిలో పట్టుకుని బతికే ఈ వత్తివం వత్తి? ఇంకా ఎంతలాభం ఉందో పుట్టుకేం? ఇంతకుప్పుండు ఈ కొత్తాలు కాదు గదా, ఇంతకన్న పేదల అధికారిని చూసే కూడా ఎన్నడూ భయపడలేదే,” అనుకున్నాడు రంగశెట్టి.

చిన్నదొంగ కొత్తాలుతో, “చూడండి పక్క గ్రామం రావూ మీద దొరా! బెల్లమీకండలు అమ్ముకుందావు నీ కావళ్ళు వేస్తే కొచ్చాం. ఈ

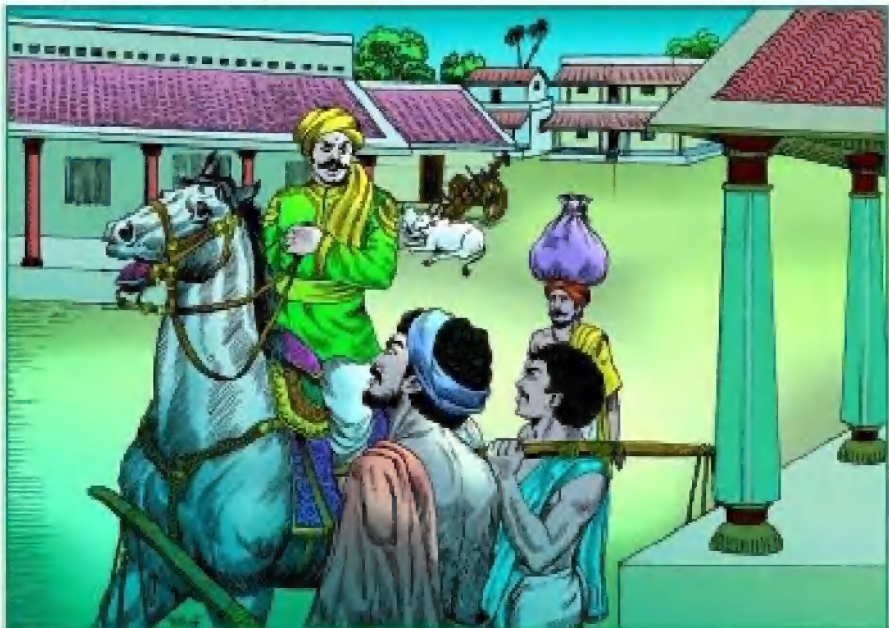
చీకట్లో సిత్రందారి తెలీక వీధులన్నీ తిరుగుతున్నాం. తప్పుడు కాస్త సిత్రందారి చూపించి మిస్టాంకట్టుకొండి,” అన్నాడు ఎంతో అపాయకంగా.

“సిత్రందారి చెబుతాను. ముందు మీ బుర్రు చెప్పండి. ఈ బొర్రవాడెవడు? కాయ కట్టించేవాడు లాగా లేడు!” అన్నాడు కొత్తాలు శెట్టిని చూసి.

శెట్టికి గుండె దడపుట్టింది.

“నాబుర్రు రావులండి, వీధులూ అన్న కిట్టియ్య ఈయన వూరు చేరాడు పుంగవుడు కాయ కట్టించేయ్యకుండానే కూర్చున్న చోట నుంచి కదలకుండా లాభాలు తీసి బొర్ర పేంచాడు,” అన్నాడు చిన్నదొంగ.

కొత్తాలు నవ్వి, సిత్రందారి చెప్పి, “ఓ ఘడియలో సిత్రం కేసీ వస్తావు. వీరు

వు గ్గురూ ఉన్నారో, లేదో చూస్తాను. జాగ్రత్త! వెళ్ళండి,” అన్నాడు.

బ్రతుకు జీమతా అన కుంటూ, వు గ్గురూ వుండు కుసాగార్ల దొంగతనానికి ఇప్పటికి శెట్టికి దొంగవత్తి ప్పి ద ప్పి ర్తిగా ఏవగింపూ కలిగింది. అదు గదు గ్గు నా అబద్ధాలు! “ఐ ఁం భయం! ఇంకా దొంగతనం చెయ్యక వు న్నా ఇలా ఉంటే, వత్తి చేపిట్టినాక వు న్న శాంతి ప్పి ర్తిగా పోవడం ఖాయం. “చచ్చినా ఈ వత్తి లోకి దిగరాదు. ఎలాగైనా ఇక్కడి న్న రంబి తప్పింపు కు పోవాలి!” అన కున్నాడు రంగశెట్టి.

వు గ్గురూ ఒక పేద ఇంటి వుండు అగార్ల. అదే వాళ్ళ కొల్లగొట్టడం కున్న ఇల్లు.

“నేను తాళం పిగలగొట్టుతాను. వు నిద్ద రవూ లోపిల పినిపు గింపు కుని వచ్చే దాకా ఇతను బయట కాపిలా ఉంటాడు,” అని కూడబలు క్కుని దొంగలు తాళం పిగలగొట్టి లోపిలికి వెళ్ళారు.

వెంటనే రంగశెట్టి అక్కడి న్న రంబి మెల్లగా కదిలి, తన ఇంటికి బయలు దేరాడు. అతను

కొంతదూరం వెళ్ళి గబగబా తమ వీధిమలుపు తిరుగుతూండగా రాజభట్టలు ఒక దొంగను పెడొక్కలు విరిచికట్టి, కొరడాలతో బాధుతూ చెరసాల కేసి తీసి కుసాతూ కనిపించారు. దొంగ వెంట వాడి భార్య, పిల్లలూ గోల గోలగా ఏడుస్తూ పోతున్నారు. తెల్లవారవచ్చే సమయంలో ఇది చూసిన గ్రామస్థులు చెప్పారు, “అయ్యో, పాపిం!” అనలేదు.

శెట్టికి ఆ దొంగ ప్పి ద కొండంత జాలి వేసింది. “ఇదేం వత్తిగాని, పిట్టు బడ్డ వాణ్ణి ఎంత శించినా లోకం ఇంకా శించాలనే అన కుంటుంది. ఎంత నీచవత్తి నేను పిట్టు బడినా నా గతీ ఇంతేగదా!” అన కున్నాడు అతడు.

శెట్టి దొడ్డిదారిన లోపలికి వెళ్ళి, కొద్దిగా విగిలి మళ్ళు తనవేషం ప్పి ర్తిగా కడిగేసి కుని, ప్రశాంతమనస్సుతో తన ఇంటి అరుగు ప్పి ద పిడు కున్నాడు.

బాగా తెల్లవారినా నిద్రలేవని శెట్టిని అతని భార్య లేపి, కొత్తాల్లు ఇద్దరు దొంగలను తెల్ల వారు రూ వు న్న పారిపోతుంటే, వెంటతరిమి కత్తులతో చంపిన వార్త చెప్పింది.

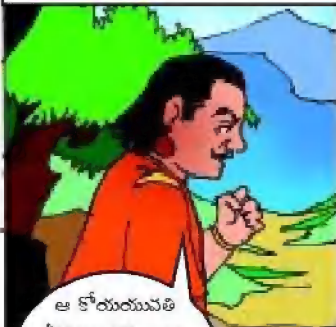
చిత్రాలు: గాంధీ
అయ్య

11

అజేయుడు గరుడుడు!

చంద్రపుంలో చోటుచేసుకున్న అనివార్య పరిస్థితుల వృద్ధ్యా పట్టాభిషేకం - పహారం వాయిదా పడ్డాయి. వజ్రపురి రాజు వెంటి అతిథులు కొందరు అప్పటివస్తుచే అక్కడి నుంచి బయలుదేరారు. రాజగురువు, ఆస్థాన జ్యోతిషుడు మహారాజును దర్శించి ఆలోచనలు జరిపారు.

అదే సమయంలో అక్కడ పర్వత గూఢంలో రవీంద్రదేవుడు ఆసూనానికి లోనయ్యాడు.

ఆ కోయలయితే ఏమయింది? ఇంకా తిరిగిరాలేదు! పుస్తకరాజునుంచి ఎలాంటి సమాచారమూ లేదు.

కాస్త ఓర్పుమీంచు రవీంద్రా, నాగబంధు అనుకున్నది సాధించగలడు.

ఒక కోయలయినదామె అక్కడికి పూచావుడిగా వచ్చాడు.

ఇద్దరు మనుషులు గుర్రాల మీద గూఢాకేసి వస్తున్నారు.

బహూ పుష్పరాజు, వజ్రపురి రాజు విశ్రమించుకుంటున్నారట.

రవీంద్రదేవుడు, గూఢుని సమీపిస్తూండగా, ఇద్దరు మనుషులు గుర్రాల వైపుంచి దిగుతున్నారు.

ఆయనే మహారాజు విశ్రమించువాడు!

మహాపురుషులకు స్వాగతం!

ఎక్కడ నా బాల్య స్నేహితుడు? మేము సమోద్యాయులమన్న పదయుం నీకు తెలుసా?

తెలుసు. మా తండ్రి కూడా చిమ్మలె కిలుమూపడానికి అత్యంతగా ఉన్నారు.

గూఢుని చేరాక....

నరేంద్రా, ఇన్స్పెక్టర్లు సన్న చూడనందుకు సన్న క్షమించు.

కనీసం భృందయినా వచ్చావు కదా! చాలా సంతోషంగా ఉంది!

నరేంద్రదేవుడు గంభీరంగా
చూడసాగాడు.

నన్ను చూడడానికి
ఇంత నీమసడి గుమాలకు
రావలసింది కాదు.

అదిత్యుడి వివాహం
వాయిదా పెడిందా?

మీహామూ, పల్లెభిషేకమూ
వాయిదా పడ్డాయి; అందువల్ల
తిరుగు ప్రయాణంలో నీన్ను చూడాలని
నిర్ణయించాను.

అవును. వధువు
హఠాత్తుగా అన్యస్తతుకు
గురించి.

ఆ రోజు ఒక
కోయ్యువతి సీతోపాలు
వచ్చింది కదా?

అమెను
రాజభవనం ద్వారం
వద్ద వదిలి వెళ్ళాను.
ఆ తరువాత
చూడలేదు.

నరేంద్రా,
నన్ను మళ్ళీ చంద్రపురికి ఆహ్వానించమని
మహారాజు మహేంద్రవర్మను
పేదపెట్టాను. అయితే, ఆయన
ఏమాత్రం అంగీకరించలేదు. సహారాని
బంధవే అయిపోవడంతో, నీ కమారుడి
పట్ల అంతవరేదో అగ్రహం ఉన్నది.

మీ కమారుణ్ణి
యోవరాజుగా చేయాలని మా
రాజుగారు అభిలషిస్తున్నారు. మేము
అందుకు కావలసిన ప్రయత్నాలన్నీ
చేయగలం.

ఇప్పుడే మేము
కొన్ని పథకాలు
అలోచించాం....

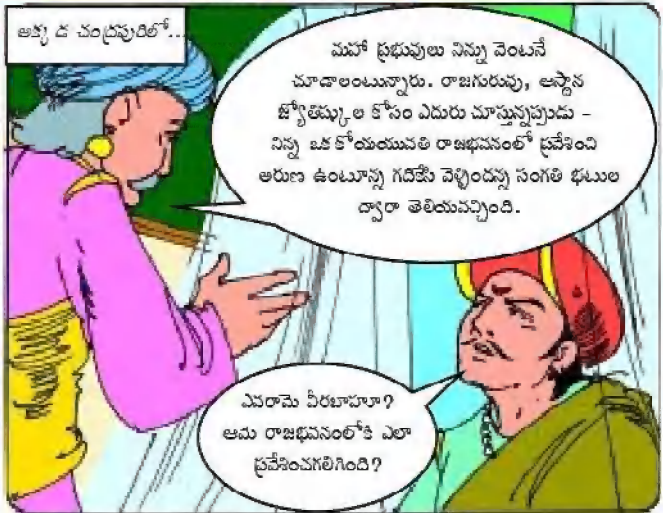
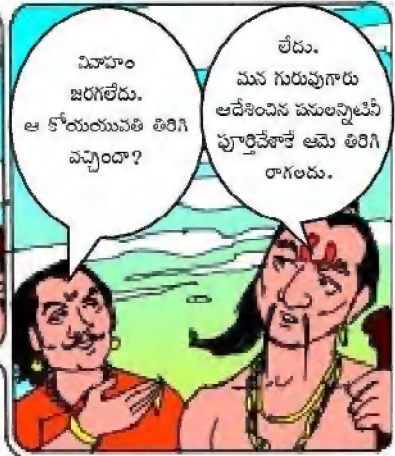
...నీకు కాళ్ళుచేతులు
తిరిగి రాగలవని మెప్పారు.
ఈ గుమాలలో ఎందుకు
జనుచ్ఛేదమవుతున్నావు. నీకు కావలసిన
వాటను నుమకూర్చడానికి మా
మనుషులను పంపిస్తాను.
కానాలంటే నువ్వు వజ్రపురికి
రావచ్చు!

కాళ్ళు చేతులు మళ్ళీ పొంది,
నా కోరిక నెరవేరేంతవరకు నేను
ఇక్కడే ఉండాలి నిశ్చయం.

సూర్యాస్తమయం వేళకు,
విశ్రమించిపోతూ, పువ్వురాజు,
గుమాలను వదిలి, తమ
ఇసుచరులను కలసుకునే వనానికి
గుర్రాలపై వెలుగుతున్నారు.

వజ్రపురి ప్రధానమంత్రి వెంట వచ్చిందని భటులు చెప్పారు.

మరి అరుణ గదిలోకి ఎలా వెళ్ళగలిగింది?

ప్రధాన మంత్రి, ఆమె కలిసి రోపలికి రావడం భటులు చూశారట. ఆమె అక్కడి నుంచి అరుణ గదికి వెళ్ళి ఉండవచ్చు!

అరుణ గదిలోని గంధర్గశిమంతా ఆమె సన్నని అయి ఉంటుంది.

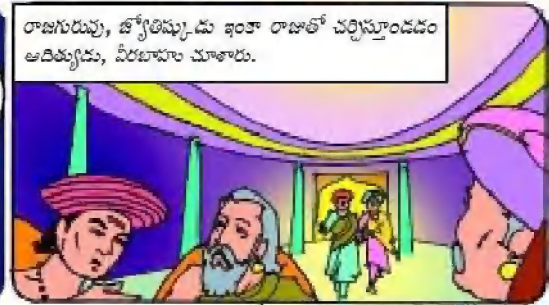
కొందరు కోయిలను షుద్ధిపర్వలు తెలుసు! ఆమె వజ్రపురి రాజుతో తిరిగి వెళ్ళిందా!

వాళ్ళుతో వెళ్ళలేదనే భటులు చెబుతున్నారు.

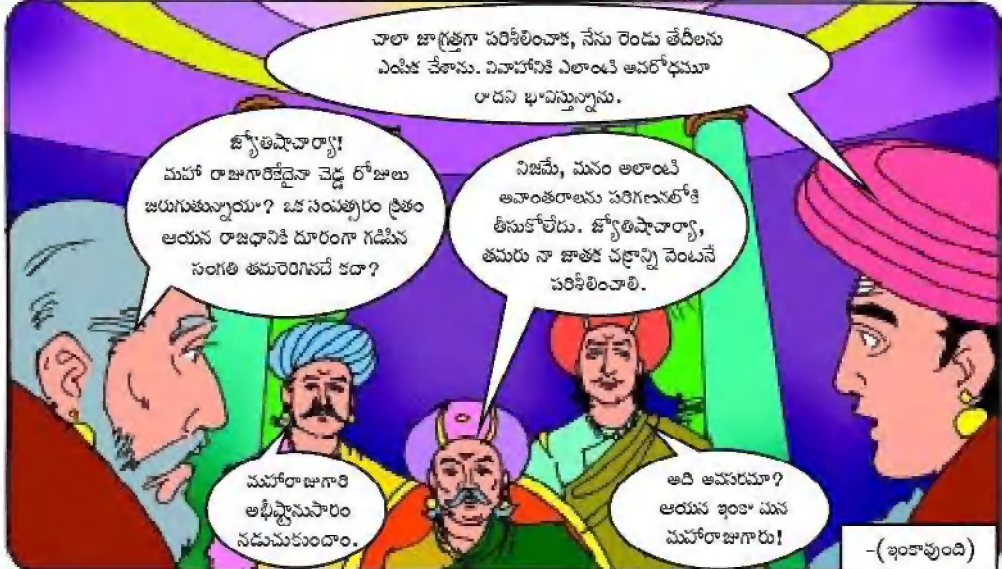

భగవంతుడా! అంటే ఆమె ఇంకా భవనంలో ఎక్కడో ఉండవచ్చు మాట!

వెదకడం అప్పుడే ప్రారంభించారు. ద్వారాల వద్ద కనిపిస్తే, ఆమెను ఆపి, నాడు కబురు చేయమని భటులను ఆదేశించాను.

రాజగురువు, జ్యోతిష్కుడు ఇంకా రాజుతో చర్చిస్తుండడం అదిత్యుడు, వీరబాహు చూశారు.

చాలా జాగ్రత్తగా పరిశీలించాక, నేను రెండు తేదీలను ఎంపిక చేశాను. చివరలోనికి ఎలాంటి అవరోధమూ రాదని భావిస్తున్నాను.

జ్యోతిషాచార్య! మహా రాజగారితోడైనా చెడ్డ రోజులు జరుగుతున్నాయా? ఒక సంవత్సరం శ్రీతం ఆయన రాజధానికి దూరంగా గడిచిన సంగతి తుమరిగనదే కదా?

నిజమే, మనం అలాంటి అవాంతరాలను పరిగణనలోకి తీసుకోలేదు. జ్యోతిషాచార్య, తమరు నా జాతక చక్రాన్ని వెంటనే పరిశీలించాలి.

మహారాజుగారి అభీష్టానుసారం నడుచుకుందాం.

అది అవసరమా? ఆయన ఇంకా మన మహారాజుగారు!

-(ఇంకావుంది)

మన సాంస్కృతిక ఉత్సవాలు

కురుక్షేత్ర ఉత్సవం

హోయసాలోని కురుక్షేత్రం అనగానే మనకు రెండు విషయాలు స్ఫురణకు వస్తాయి. మొదటిది మహాభారత గాథలోని కురు పాండవ యుద్ధం! ఆ మహా సంగ్రామం పద్దెనిమిది రోజులపాటు ఇక్కడే జరిగింది. రెండవది భగవద్గీతపదేశం. కురుక్షేత్రంలో ఉభయసైన్యాల మోహరించాయి.

శత్రు పింఛంలో ఉన్న భీష్మ ద్రోణాది గురువులు, బంధు మిత్రులనూ చూసి, కేవలం రాజ్యం కోసం వీళ్ళందరినీ హతమార్చాలా? అన్న సింధిగ్ధావస్థకు లోనై విషాదగ్రస్తృడంధ్రావృత పాండవపు ధ్యముడైన అర్జునుడు.

అప్పుడు పార్థసారథిగా ఉన్న శ్రీకృష్ణ పరమహంస అర్జునుడికి కర్తవ్యబోధ చేసి, అతన్ని కర్యోన్ముఖుణ్ణి చేశాడు. శ్రీకృష్ణుడు కురుక్షేత్రంలో అర్జునుడికి చేసిన బోధనలనే హిందు ముఖ్య 'భగవద్గీత' అని భక్తితో కీర్తిస్తారు. ఆ విధంగా కురుక్షేత్రం భగవద్గీతకు జన్మస్థానంగా భావించబడుతున్నది. ఇక్కడ యోధా ఒకవారం పాటు 'గీతా జయంతిని' కురుక్షేత్ర ఉత్సవంగా జరుపుకుంటారు. ఈ సందర్భంగా ఉత్సవం డిసెంబర్ 1-7 తేదీల వుద్ధజర్ర గను న్నది. ఈ ఉత్సవానికి దేశం నలుమూలల నుంచి వేలాది మంది యోధులు వస్తూంటారు. ఈ ఉత్సవ కాలంలో కురుక్షేత్రం దర్శించడాన్ని మరునాటి ఆధ్యాత్మిక, సాంస్కృతిక అనుభవంగా పరిగణిస్తారు.

హిందు ముఖ్య అత్యంత పవిత్రమైన గ్రంథం భగవద్గీత. జీవితంలో ఏమార్గంలో పయనించి నప్పటికీ, ఏ పని జా విధానాన్ని అనుసరించినప్పటికీ ఫిరవాలేదు; మనస్థిరతను పాటించి మనస్థిరంగా ఉండి, ప్రతిప్రయత్నం, ప్రతిఒక్కరి అభ్యుదయం నికీ దోహదం చేసాలా ఉండాలన్న ఉద్దేశంతో ముందుకు సాగినంత కాలం దాన్ని గుర్తించి గౌరవించాలన్న ఆధార సత్యాన్ని చాటి చెబుతుంది భగవద్గీత.

ఉత్సవ సమయంలో యోధులు బ్రహ్మసిరోవరంలోనూ, సింహాచలసిరోవరంలోనూ స్నానం చేసి, చరించడం ఎంతో ముఖ్యమైన భావిస్తారు.

ఏడు రోజులపాటు గీతా పారాయణం, భగవద్గీత ఉపన్యాసాలు, భారత కథలు ప్రసంగాలు, నాటకాలు, భక్తిగీతాల ఆలపన మొదలైనవి జరుగుతాయి.

ఈ పవిత్ర భూమిని గౌరవించు భుజ్జుడు, పది మంది శిక్కుగురువులు సింధిగ్ధులారు.

న్యూఢ్రిన్ క్విజ్ - 2

సమూహాలు :

1. బి. మధ్యప్రదేశ, 2. ఎ. నర్మద.

విజ్ఞానం .... వినోదం .... వికాసం ....

విజ్ఞాన విచిత్రాలు :

రంగు రక్షణ

మన కళ్ళు ఎర్రబడితే వు న దరిదాహిలకు రావడానికి ఎవరైనాసరే వెనకాడుతారు. మన కళ్ళకలక జబ్బు వాళ్ళకు అంటు కోగలదనే భయ వే అంధు కు కారణం. కప్పి కళ్ళు ఎర్రగా ఉండడంవల్ల కొన్ని ప్రాణు లు దాన్ని సిప్పీ పించడానికి సాధ్య పడటంలేదు . కారణం దాని కంటిజబ్బు కాదు . అది కప్పి తనను తాను కాపాడు కునే ఉపాయం.

వు ధ్య అమెరికాలోని వడ్లపు అడమాలలో నివసించే ఎర్రకళ్ళ కప్పి , తన కళ్ళ రంగు నూ , శరీరం రంగు నూ శత్రు మూ బారి నుంచి తనను రంపు కోవడానికి ఉపయోగించు కుంటు న్నది. ఈ కప్పి ఎర్రకళ్ళ చుట్టూ నీలం, పసుపు దారలతో ప్రకాశవంతమైన పచ్చటి రంగు శరీరం కలిగి ఉన్నది. చూపుకు అడ్డు రాకుండా కనుగుడ్లను కాపాడే మూడో కనురెప్ప కూడా దీనికి ఉన్నది.

ఈ కప్పి తన శరీరం రంగును పరిసరాలతో కలిసిపోవడానికీ, శత్రువులను బెదరగొట్టడానికీ రెండు విధాలు గానూ ఉపయోగించుకుంటుంది. ఇది ఎక్కువ కాలం చెట్ల మధ్యే నివసిస్తుంది. దీని శరీరం రంగు చెట్లతో అందంగా కలిసిపోతుంది. అక్కడి ప్రకృతి పరిసరాలను బట్టి, ఈ కప్పి శరీరం రంగు లేత రంగుగానో, ముదురు రంగుగానో ఉండడం ఇక్కడ చెప్పుకోతగ్గ మరో విశేషం.

మన పరిసరాలు

గుమ్మడికాయల పోటీ

యేజూ పిరించ వ్యాప్తిగా ఉన్న పండలాది వుంది రైతులు తావు పండించిన అతి పెద్ద గుమ్మడి కాయ లను ప్రదర్శించడానికి గుమ్మడి గ్రామం తాళి. తావు పండించినవే మిగతా వాటికన్నా పెద్దవిగా ఉండాలని ప్రతి ఒక్కరూ ఉత్సాహపడతారు. ఇప్పటి వరకు ఓరిగానకు చెందిన స్టేవ్ డెల్లటాస్ అనే రైతు అతి పెద్ద గుమ్మడికాయ ను పండించి రికార్డు కైవసం చేసుకున్నాడు. ఆయన పండించిన గుమ్మడికాయ బరు మూ 28 కి. గ్రా.

ఇటు వంటి బ్రహ్మాండమైన గుమ్మడికాయలను పండించడం అపారమౌషి వ్యవహారం కాదని ఈ పోటీలను నిర్వహించే యాండ్రూ సాబిన్ చెబుతున్నాడు. అందుకు ఎంతో శ్రమ, కృషి, పట్టుదల అవసరం చెబుతున్నాడు. ప్రపంచంలోకెల్లా అతి పెద్ద క్యారబ్ 9 కి. గ్రా. అపిల్ 2 కి.గ్రా. క్యాబేజ్ 56 కి. గ్రా. బరువుగలవిగా రైతులు పండించగలిగారు.

విజ్ఞానం .... వినోదం .... వికాసం ....

మీకు తెలుసా?

వెక్కిళ్ళు

నవ్వు వుంచి ఔషధం అంటారు. ఇటీవల 'నవ్వు చికిత్స' అనే వూట కూడా అక్కడక్కడా వినిపిస్తోంది. నవ్వు వున్నప్పుడు లలోని ఒత్తిడిని తగ్గించి ఉత్సాహాన్ని కలిగిస్తుందనడంలో సందేహం లేదు. అయినా ఏదైనా మోతాదు మించితే అనర్థాలు తప్పింకూడా. అహారం వుంది తివి తింటే, అయినా అజీర్ణం తప్పించుకోలేం. అదే విధంగా అవి తుగా నవ్వే వ్యక్తి మి (దుర్మ ప్రాం) నియంత్రణ కోల్పోతాడు; అది హఠాత్తుగా నొంకోచిస్తుంది. దాంతో కంఠంలోని స్పృహ శాల్లు మేంగా మూసి కుపాతాల్లు. దాంతో వెక్కిళ్ళు వస్తాయి. ఊపిరి బిగబట్టడం బిగ్గుపులుసు వాయువును పుట్టించి వెక్కిళ్ళను ఆపుతుంది. అమెరికాలోని ఐవోవాకు చెందిన చార్లెస్ ఓస్టర్నర్ అనే వ్యక్తి 69 గంటల పాటు నివి షానికి 46 సార్లు వెక్కిళ్ళు కొనసాగించి ప్రపంచ రికార్డు సెట్టించాడు.

మన దేశం క్విజ్

ఇక్కడి సూక్తుల ద్వారా వాటిని చెప్పిన మన పెద్దలను స్మరించుకుందాం:

1. “వు నీపీలో నిక్రిష్టమై ఉన్న పరిష్టె ర్థత్యాన్ని బహిర్గతం చేసడే విద్య!” ఈ సూక్తి ఎవరిది?
2. “బలం భౌతిక సావు ర్థం నుంచి రాదు; అజేయమైన సంకల్పం నుంచే అవిర్భవిస్తుంది!” ఇలా చెప్పిన వారెవరు?
3. “బలవంతులు ఎప్పుడు లోతులో ఉంటారు. ఎప్పుడు దొడ్డు గుండు బలవంతులు లోతులో ఉంటారు.” ఇది ఎవరి నోటి నుంచి వెలువడిన మాట?
4. “శ్రీరామ్మోర్తితోనే ఆటలను ఆడాల్సి,” అని వున్న నకు నిలహా ఇచ్చిన వారెవరు?
5. “జ్ఞానం అన్నది మన మెదడు వూరు వూలు పోరలలో ఎక్కడో దాచి ఉంచవలసినది కాదు,” అని చెప్పిన వారెవరు? (నివూధానాలు 66వ మజిలీలో)

న్యూట్రిన్ కంట్స్టె- 3

అనే పెదం ఎన్నిసార్లు వచ్చిందో లెక్కగట్టండి. ఒక కాగితం తీసి కుని అంధు లోని వూధానం రాసే, పూబురు, బుట్టిన తేది, తరగతి, పాఠశాల బురు, పీనకోడ్తో సహా ఇంటి పిల్లి చిరు నావూ రాసే, చందమామ ఇండియా లిమిటెడ్, 82, డిఫెన్స అఫెసిర్స్ కాలనీ, ఈకాట్నూతాంగల్, చెన్నయ్ - 600 097 చిరు నావూ కు నవంబర్ 31న తేదిలోగా పంపింది.

మీకోసం ఒక ఆకర్షణీయమైన బహుమతి* కాచుకుని ఉంది.
India's largest selling sweets and toffees.

*Conditions apply

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ

ఈ ఫోటోలకు ఒక్క వూటలోగాని, చిన్నవాళ్ళంతలోగాని వ్యాఖ్యలు రావు గలరా? రెండు వ్యాఖ్యలకూ సింబంధం ఉండాలి.

KALANIKETAN BALU

KALANIKETAN BALU

వ్యాఖ్యలను కాంపిటిషన్ పోస్టుకార్డు పేజీ రాసే ఈ నెల 25వ తేదీలోగా వూకు అందేలా పంపాలి. పోటీ ఫలితాలు ఫిబ్రవరి 2007 సంచికలో ప్రచురిస్తాం.

ఉత్తమమైన వ్యాఖ్యకు రూ. 100 బహుమతి.

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ: చంద్రూపు, 82, డిఫెన్స్ అఫెసర్స్ కాలనీ,
ఈకాట్న, తాంగల్, చెన్నయ్ - 600097.

అభినందనలు

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ:

అక్టోబర్ నెల పోటీ ఫలితాలు

డి.వి. శ్రీవిద్య

డాటరాఖ డి.కె. వాసుదేవ

10-105/1, పి.వి.ఎస్. కాలనీ

పుల్లజగిరి, హైదరాబాద్ - 500 047

(అం.ప్రి)

మొదటి ఫోటో: ఇక వెళదాం రామరి!
రెండవ ఫోటో: ఆర్య, పాలు తాగిద్దావు రి?

సమాధానాలు :

1. స్వామి వివేకానంద.

4. జవహర్లాల్ నెహ్రూ

2. పు హత్యా గాంధీ.

5. డా. సిర్వేపిల్లి రాధాకృష్ణ.

3. రవీంద్రనాథ టాగూర్.

Printed and Published by B. Viswanatha Reddi at B.N.K. Press Pvt. Ltd., Chennai - 26 on behalf of Chandamama India Limited,
No. 82, Defence Officers Colony, Ekkatuthangal, Chennai - 600 097. Editor: B. Viswanatha Reddi (Viswam)

డిసెంబర్ 2006

66

చందమామ

వంట గ్యాస్‌ను పాడుపుచేయడం ఎలా?

బృంద చిక్కులో పడింది. వాళ్ళింట్లో ని సీలింగ్ దోచుకుంటే గ్యాస్ అల్లు పోవచ్చింది. రిఫిల్ చేయడానికి వారం వరకు సీలింగ్ దోచుకుంటే ఉండదని ఏజెన్సీవాళ్ళు చెప్పారు. ఇంట్లో పిల్లలకూ, భర్తకూ అత్తవూ పులకూ వంటచేయడానికి ఇప్పటికే నానా అవస్థలు ఉన్నాయి. ఇప్పటికే ఉరి నుంచి పులకూ పులకూ నత్తలు దిగాలని. బందపడే ఇబ్బందిని చూసి, “దిగ్గలు పడకు బండా, వంటపిల్లలు నేను చూస్తుంటాను,” అన్నది పులకూ.

అలాగే నుంచి వంటగదిలో వంటపిల్లలన్నీ అత్తయ్య

చూపుకోసాగింది. ఆరోజు ప్రశాంతంగా గడిచిపోయింది. పులకూ అత్తయ్య గ్యాస్ అల్లు పోయిందని చెప్పగలడని బృంద ఎదురు చూసింది. అయితే, అలాంటిదేమీ జరగలేదు. బృంద ఆదెలా సాధ్యమైతే అత్తయ్య అడిగింది. “గ్యాస్ పోయిందని చెప్పడానికి వలసిన పన్నీ చేశాను బండా. నువ్వనిర్ల్యంచేసిన కొన్ని విషయాలు నేను పాటించాను. నీ కుటుంబం అవసరాలకు అనుగుణంగా నువ్వరకరకాల వంటకాలకోసం నాలుగు గుడ్లు సార్లు వండడం చూశాను. దాన్ని పుళ్ళి వేడిచేస్తే మూడవది వంటగదిలో లభించే పాత్రలను నువ్వనిర్ల్యం చేసి ఉపయోగించుకోవడం లేదు. నేను అక్కడున్న పెద్ద కుక్కరను ఉపయోగించి, అన్నం, పప్పు, కూరగాయలు అన్నీ ఒకేసారి ఉడికించి, హాట్ బాక్సులో పేట్టి, అవసరమైతే పుడ్డించాను. అందువల్ల పుళ్ళి పుళ్ళి వేడిచేయవలసిన అవసరం లేదు. ఇలా చేయడం వల్ల వంటగ్యాస్ బాగా ఆదా అవుతుంది,” అన్నది అత్తయ్య.

“అలాగా! ఈ చిన్న విషయాలు కూడా నాకు ఇన్నాళ్ళు తెలియకుండా పోయాయి! ఇకపై వంట ఒక్కసారిగానే చేసుకో, అందరూ కలిసి కూర్చుని తినేలా చూస్తాను,” అన్నది బంద సంతోషంగా.

**If you don't save Gas,
you won't be able to enjoy
anything.**

Ask Murmy to cook food in pressure cooker, take wide & shallow containers for cooking and use small burner to save gas.

Petroleum Conservation Research Association
Sanrakshan Bhawan, 10, Bhikaji Cama Place, New Delhi 110066.

Write a slogan on Gas Conservation and Win Prizes.

Maha Lacto... Maha Fun... Maha Prizes

*Conditions Apply

nutrine
**MAHA
 LACTO**

**THE
 BEST
 LACTO
 IN TOWN**

Watch the Nutrine Maha Lacto TV Commercial on your favourite channels....Write the missing words in the following jingle...

And

WIN EXCITING MAHA PRIZES...

Jingle :

1..2...3.....

1..2...3.....

Full of Cream Full of Malt Full of Milk

Yeah!...

1..2...3.....

1..2...3.....

Baseline :

VO : .....

The Best Lacto in Town

-----Cut this and send your entries----- ✂

Send your entries to :

CHANDAMAMA INDIA LTD.,
 82, DEFENCE OFFICERS COLONY,
 EKKATUTHANGAL, CHENNAI 600 097.

This product is also available without this offer.

India's largest selling sweets and toffees.